

T.C.
SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

FEVZÎ (17. yy) DÎVÂNİ
TENKİDLİ METİN-İNCELEME

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Fazilet ÇÖPLÜOĞLU

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Ahmet ARI

ISPARTA-2006

T.C.
SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TEZLİ YÜKSEK LİSANS
TEZ SAVUNMASI VE SÖZLÜ SINAV TUTANAĞI

İLGİ: Enstitü Yönetim Kurulu'nun .../.../20.... Tarih ve
 / Sayılı Kararı.

..... Anabilim Dalında ders dönemine ait
 Eğitim-Öğretim programını başarı ile tamamlayan

 numaralı.....
'ın
 hazırladığı.....başlıklı
 TEZLİ YÜKSEK LİSANS TEZİ ile ilgili TEZ SAVUNMASI ve
 SÖZLÜ SINAVI Lisansüstü Öğretim Yönetmeliği'nin md.
 si uyarınca .../.../20... günü saat 'da yapılmış;
 sorulan sorular ve alınan cevaplar sonunda adayın tez
 savunmasının KABULÜNE / REDDİNE / DÜZELTME SÜRESİ
 VERİLMESİNE, OYBİRLİĞİYLE / OYÇOKLUĞUYLA karar
 verilmiştir.

SINAV JÜRİSİ

BAŞKAN

ÜYE

ÜYE

ÖZET

FEVZÎ (17.yy) DÎVÂNİ TENKİDLİ METİN-İNCELEME

Fazilet ÇÖPLÜOĞLU

Süleyman Demirel Üniversitesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü
Yüksek Lisans Tezi, 179 sayfa, Ocak 2006

Danışman: Doç. Dr. Ahmet ARI

Bu tezin amacı, 17. yüzyıl Klâsik Türk şiiri dönemine ait eserlerimizden biri olan Fevzî Dîvânı'nın mukayeseli bir metotla yapılan tenkidli metnini ilim âlemine, bilhassa Eski Türk Edebiyatı sahası uzmanlarının istifadesine sunmaktır.

Bu çalışma için ilk olarak eserin değişik kütüphanelerde bulunan nüshaları tespit edilmiş, bu nüshalara ait mikrofilmler elde edilmiş ve nüshaların her biri transkripli olarak günümüz alfabesine aktarılmıştır. Son olarak nüshaların tamamı mukayeseli bir metotla incelenerek sağlam bir tenkidli metin ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Tez çalışmamızda tenkidli metnin yanında şairin hayatı ve edebî kişiliği ele alınmış ve elde edilen dîvân metni üzerinde çeşitli yönlerden bir inceleme de yapılmıştır. Böylece Fevzî'nin ve eserinin Klâsik Türk Edebiyatı'ndaki yeri ve önemi belirtmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: 17. yy Klâsik Türk Şiiri, Fevzî, Dîvân, Tenkidli metin, İnceleme.

ABSTRACT**THE DIVAN OF FEVZI A CRITICAL TEXT- A STUDY****Fazilet COPLUOGLU****Suleyman Demirel University, Department of Turkish Language
and Literature****Master Thesis, 179 pages, January 2006**

Advisor: Assoc. Prof. Dr. Ahmet ARI

The aim of this master thesis is to make available the critical text of the Divan of Fevzi, which is performed in a comparative method and is one of the works belonging to the Classical Turkish Poetry of the seventeenth century, for the use of the experts, especially for those who are involved in Classical Turkish Literature.

In an effort to carry out this study, original manuscripts of this work, which are kept in various libraries, were first located; their microfilms were obtained and then every each one of these manuscripts were transcribed in our modern language. Finally, all of the transcriptions having been examined through a comparative method, a sound critical text was prepared.

Besides the preparation of a critical text, both the biography and the literary personality of the poet were discussed, and an additional study on the text of the divan was done in several respects. Thus, the importance of both Fevzi and his work within the Classical Turkish Poetry was emphasized.

Key Words: Classical Turkish Poetry in the 17th century, Fevzi, Divan, Critical text, Study

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
İÇİNDEKİLER.....	i
KISALTMALAR.....	v
ÖNSÖZ.....	6
BİRİNCİ BÖLÜM.....	2
I. FEVZÎ'NİN HAYATI VE EDEBÎ KİŞİLİĞİ.....	2
A. Hayatı.....	2
B. Edebî Kişiliği.....	5
II. FEVZÎ DÎVÂNÎ'NİN İNCELENMESİ.....	19
A. Nazım Şekilleri ve Muhtevâ.....	19
a. Kasideler.....	19
b. Gazeller.....	20
c. Tarihler.....	20
d. Rubâîler.....	21
e. Musammatlar.....	21
f. Kıtâalar.....	23
B. Vezin ve Kafiye.....	23
III. NÜSHALARIN TANITIMI.....	27
IV. TENKİTLİ METNİN HAZIRLANMASINDA GÖZETİLEN ESASLAR.....	30
İKİNCİ BÖLÜM.....	32
FEVZÎ DÎVÂNÎ'NİN TENKİDLİ METNİ.....	32
DÎBÂCE.....	32
A. KASİDELER.....	33
B. GAZELLER.....	35
C. TARİHLER.....	103
D. RUBÂİLER.....	121
E. MUSAMMATLAR.....	127
F. KİTÂALAR.....	159
SONUÇ.....	160
DİZİN.....	166
ÖZGEÇMİŞ.....	167

KISALTMALAR

A. : Süleymaniye Kütüphanesi, Ali Emiri Efendi, Manzum Eserler, No: 350.

a.g.e. : adı geçen eser

c. : cilt
 G. : gazel
 H. : Süleymaniye Kütüphanesi, Hüsrev Paşa, No: 557.
 K. : kaside
 Kt. : kîtèa
 M. : musammat
 No : numara
 R. : rubâî
 s. : sayfa
 S. : Sermet Çifter Araştırma Kütüphanesi, Yazmalar, No:392.
 T. : tarih
 v.d. : ve diğerleri

ÖNSÖZ

Edebiyat ve dil araştırmalarında metin neşrinin önemi yadsınamaz. Zîrâ, gerek edebiyat tarihi yazma ve gerekse dil üzerinde yapılacak çalışmalarda temel malzeme, ortaya konulmuş olan edebî metinlerdir. Bu eserler aynı zamanda kültürümüzün de temel taşları durumundadır. Büyük bir imparatorluğun asırlar süren tarihi içerisinde, Türkçe, Arapça ve Farsça'nın kelime kadrosu, ifade gücü, estetiği ve orjinal bir sanat

anlayışıyla vücuda getirilmiş; din, tasavvuf, menkıbeler, tarih, gelenek-görenek, folklor, felsefe, kelam, fıkıh gibi kaynaklardan ilham alarak toplumun günlük hayatının canlı izlerini de bünyesinde taşıyan bir edebiyat geleneğinin ürünü olan bu eserlerin başında dîvânlar gelmektedir. Dolayısıyla bu kültür hazinelerimizin gün ışığına çıkarılışı bizlere toplumumuzun yüzyıllar boyu içinde yaşadığı hayatı yakından tanıma fırsatı sağlayacaktır. Bu çalışmaların amacına ulaşabilmesinin, sağlıklı olabilmesinin ilk şartı da bu eserlerin doğru metotlarla ve titiz çalışmalarla tenkidli metinlerini hazırlamaktır.

Bu sebeple biz de yüksek lisans tezimiz olarak XVII. yüzyılda kaleme alınmış olan Fevzî Dîvânı'nın tenkidli metnini hazırlamayı uygun bulduk.

Bu çalışma iki bölümden oluşmaktadır.

Birinci bölümde ilgili kaynaklar değerlendirilmek suretiyle şairin hayatı ve edebî kişiliği ele alınmış, buna ek olarak "Nazım Şekilleri ve Muhteva", "Vezin ve Kafiye" başlıkları altında elde edilen dîvân metni üzerinde bir inceleme yapılmıştır. Ayrıca karşılaştırılan nüshaların tanıtımı ve tenkidli metnin hazırlanmasında gözetilen esaslar da bu bölümde verilmiştir.

İkinci bölümde ise, Fevzî Dîvânı'nın tenkidli metni yer almaktadır.

Çalışmalarım esnasında bilgilerinden istifade ettiğim ve karşılaştığım zorlukların aşılmasında yardımlarını gördüğüm değerli hocam Doç. Dr. Ahmet ARI'ya saygı ve teşekkürlerimi arz ederim.

BİRİNCİ BÖLÜM

I. FEVZÎ'NİN HAYATI VE EDEBÎ KİŞİLİĞİ

A. Hayatı

Şairin asıl adı Mehmed Ağa'dır.¹ İstanbullu'dur.² IV. Sultan Mehmed'in vezirlerinden musâhib Mustafa Paşa'nın nedimidir.³ 1090 yılında hacca gitmiş ve orada vefat etmiştir.⁴ Mekke'de medfûndur.⁵

Kaynaklarda Fevzî hakkında verilen bilgiler bununla sınırlıdır. Biz şiirlerinden yola çıkarak hayatına ait bazı detayları vermeye çalışacağız.

Kaynaklarda doğum tarihi verilmeyen şairin, kendi doğumuna ve sakal bırakmasına yazdığı tarihten (maóøar محضر: 40 م: 8 ح: 800 ر: 200=1048)⁶ 1048/1638⁷ yılında doğduğunu öğreniyoruz.

Çarò-ı ùÀlièle keşÀkeşde iken geldi nidÀ

¹ Nuran (Üzer) Altuner, **Safâî ve Tezkiresi İnceleme-Tenkidli Metin-İndeks**, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi, c. II, s. 631; Mehmet Süreyya, **Sicil-i Osmânî yahud Tezkire-i Meşâhir-i Osmâniye**, (Haz: Mustafa Keskin, Hamdi Savaş, Ayhan Öztürk, Havva Kurt), Sebil Yayinevi, İstanbul, 1997, c. IV/I, s. 32; Mehmet Nâil Tuman, **Tuhfe-i Nâilî Divân Şairlerinin Muhtasar Biyografileri II**, (Haz: Cemal Kurnaz, Mustafa Tatçı), Bizim Büro Yayınları, Ankara, 2001, s.793; İsmal Belig, **Nuhbetü'l-Âsâr li-Zeyli Zübteti'l-Eş'âr**, (Haz: Abdulkerim Abdulkadiroğlu), Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları, Ankara, 1999, s. 328; **Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi Devirler/ İsimler/ Eserler/ Terimler**, Dergah Yayınları, İstanbul, 1979, c. 3, s. 213 (Bu kaynakta şairin ismi -yanlışlıkla olsa gerek- Fevrî olarak verilmiştir.); Haluk İpekten, Mustafa İsen, Recep Toparlı, Naci Okçu, Turgut Karabey, **Tezkirelere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü**, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara, 1988, s.143, Şeyhî Mehmed Efendi, **Vekayü'l-Fudalâ**, (Haz: Abdülkadir Özcan), Çağrı Yayınları, İstanbul, 1989, s. 685.

² a.g.e. v.d.

³ a.g.e. v.d.

⁴ a.g.e. v.d.

⁵ **Tuhfe-i Nâilî**, s. 793.

⁶ İsmail Yakıt, **Türk İslâm Kültüründe Ebced Hesabı ve Tarih Düşürme**, Ötüken Neşriyat, İstanbul, 2003, s.41.

⁷ Faik Reşit Unat, **Hicrî Tarihleri Milâdî Tarihe Çevirme Kılavuzu**, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, 1988, s. 70.

Mevlid ü lióyene tÀrìò ola èarø u maóøar

1070 1048

(T. 1/24)

Fevzî'nin vezîr-i a'zâm Fâzıl Ahmed Paşa'ya yazdığı kasidesinden onun kâtibi olma arzusunda olduğunu öğreniyoruz.

*Çarò degülse de berg-i mihr ü meh iki çÀkerüñ
Sencileyin àaøanferüñ bendeleri zaèim olur*

*Ben de zaèimüñüm veli bendeñi kÀtib itmeli
Böyle dili òÀne-i bi-óarım olur*
(K. 1/26, 27)

Şairin evli olduğunu kayınatasının vefatı için yazdığı "FuøalÀ-yı Dehrden Úayınatamız ŞÀmî èAbdullaùif Efendi Fevtine TÀrìòdür" başlıklı tarih şiirinden anlıyoruz.

1089 yılında Bahreyn seferi dönüşünde Fevzî'nin eşi ve kız çocukları veba hastalığından vefat etmiş, yalnızca oğlu hayatta kalmıştır. Bunun üzerine şair şu tarihi düşürmüştür:

*PeyÀmile gelüp úaãd-ı seóer-gÀh
Didi vaøè-ı felekden olsañ ÀgÀh*

*Didüm àayr ola didi àayrdur lik
MemÀlik-i benÀtuñ gitdi hep Àh*

*Didüm Àh eyleme Türk evidür
ÚaøÀya rÀøıyuz el-óükmü li-llÀh*

*BenÀtuñ defni nevè-i mekremetdür
MemÀliki de taèviø eyler AllÀh*

*Didi ehlüñ de gitdi şimdi ancaú
Bir oàluñ úaldı hefde mÀha çün mÀh*

*Didüm óamd iderek ey Fevzî tÀrìò
Òafiflendi yüküm el-óamdüli-llÀh* **1089**
(T. 22)

Kaynaklardan öğrendiğimize göre ailesinin ölümünden bir yıl sonra da 1090/1679⁸ yılında kendisi vefat etmiştir.

⁸ Faik Reşit Unat, **a.g.e.**, s.74.

B. Edebî Kişiliği

Fevzî'nin edebî kişiliği hakkında kaynaklarda yeterli bilgi yoktur. Bu konuda yetersiz de olsa birkaç cümleden ibaret bilgiye Safayî Tezkiresi'nde rastlıyoruz. Safayî, tezkiresinde Fevzî'den şöyle bahseder:

"Evâil-i ôâlinde taôâil-i maèÀrif idüp SulûÀn Meómed ÔÀn-ı RÀbiè vüzerÀsından muãÀóib Muãûafa Paşanın nüdemÀsından olup ôayli âÀhib-i nÀm u nişÀn olmuşdur. Aâruñ şuèarÀsındandur."⁹

Fevzî'nin edebî kişiliğini şiirlerinden yola çıkarak değerlendirmeye çalışacağız.

Fevzî şiirlerinde kendisini "óÀøır-cevÀb, süòan-dÀn, muèciz-gÿ, siór-kÀr, siór-sencÀn" olarak tavsif ederek söz bilmesi ve mucize gibi güzel söz söylemesi ile övünmektedir. Ayrıca yaratılış, mizaç, karakter ifade eden bir anlam taşıyan "ùabè" kelimesiyle gerek terkibe gerekse leff ü neşr, tenasüp gibi sanatlara dayalı olarak neşeli, şen, çok hareketli, açık, cesur bir sanat kişiliğinin olduğuna işaret etmektedir.

*Baóâ-i eşèÀr içre mülzem olmadum
TÀ gelince **Fevzî-i óÀøır-cevÀb***

(G. 11/7)

*Kim olursa iderüm ôaãmumı ilzÀm ammÀ
İdemem ùoàrusı **Fevzî-i süòan-dÀn**la baóíâ*

(G. 18/5)

*Süòanda Fevzî úadar sÀóir olmadúsa hele
Óasÿda dÀà olacaú deñlü **siór-sencÀn**uz*

(G. 67/6)

*Olurdi bencileyin Fevzimiz de **muèciz-gÿ**
İdeydi nÿş eger cürèa-i fütÿóumuzı*

(G. 136/5)

*Gözümle gördüm o meh girdi úoynına bu gice
Úo àayrıyı hele **Fevzî-i siór-kÀr**a óased*

(G. 24/5)

⁹ Nuran (Üzer) Altuner, **a.g.e.**, s. 631.

Arãa-i iècÀzda Fevzî bu gün **ùabè-1 dilîr**
 Püşt-i cÀn-1 düşmene zehr-Àbe òışt itdi beni
 (G. 139/5)

Üyûi-i **ùabè-1 şýòuña** Fevzî ãad-Àferîn
 BillÀh böyle üyûiye bir leb-şeker gerek
 (G. 90/7)

Semend-i ùabèumuñ Fevzî peyin görmek ne mümkündür
 FeøÀ-yı maènÀda zirÀ reh-i iècÀz-ı ùaydur bu
 (G. 125/5)

Ùabèumuz meyl-i òayyÀl itse n'ola
Raòş-1 çÀLÀk reh-i dýr ister
 (G. 33/7)

Ansız olmaz şÀhid-i iècÀz-ı maènÀ bir nefes
 Ùabè-1 Fevzî óÀãılı **seóóÀrdur** dünyÀ úadar
 (G. 32/5)

Fevzi'nin şiirleri incelendiğinde dikkati çeken bir unsur şairin yenilik arayışı içinde oluşudur. "Şiirde yeni bir söz söylemenin, daha önce kullanılmamış bir anlatım yolu bulmanın üslûbun gereği olduğu Dîvân şiirinin kendi döneminde de fark edilmiştir."¹⁰ Şairlerin, olgun örneklerin çoğalarak Dîvân şiirinin klasik niteliğini kazandığı dönemden itibaren örneksiz şiir söyleme ve yenilik arayışına girdiklerini ve Dîvân şiirindeki bu yenilik arayışlarının bilhassa 17. yüzyıldan itibaren kendisini hissettirdiğini Mine Mengi, "Divan Şiiri ve Bîkr-i Mâna" adlı yazısında ifade etmektedir. İşte bu yenilik arayışı Fevzî'nin şiirlerine de yansımıştır.

Kilîd-i ùabèina mühr-i sükýt urmuşdı Fevzî lîk
 Úomaz óÀlinde yÀrÀn-ı ãafÀ **nev-güfte** isterler
 (G. 34/5)

Òyy-gerde ruòı vaãfını bir ùarz ile şeró it
 Kim èaúud-i dÛr-i naômıña **nÀ-süfte** disünler

Fevzî yetişür nÀdire-senci-i **nev-eşèÀr**
 YÀrÀn niçe pÛr-şieriñe **nev-güfte** disünler
 (G. 40/4,5)

¹⁰ Mine Mengi, "Divan Şiiri ve Bîkr-i Mâna", **Divan Şiiri Yazıları**, Akçağ Yayınları, Ankara, 2000, s. 22-29.

Mengi'ye göre, şairin üslûbunu sağlayan farklılık, geleneğin sürekliliği içinde gerek anlamda gerekse anlatımda estetik açıdan farklı olanı bulmasıdır. Bu yeni söyleyişin, yeni anlatımın temelinde ise yaratıcılık vardır. İşte bu hususiyet Dîvân şairinin eski ya da çağdaş şairlerle kıyaslayarak kendisinin onlardan üstün olduğunu iddia etmesi, kendi şairlik gücüyle övünme vesilesi olarak varlık göstermiştir.

Fevzî, üslûp özelliklerini "ûarz-ı tÂze, ûarz-ı şîer" terkipleri ile ifade ettiği aşağıdaki beyitlerde kendi üslûbunun farklı oluşuyla övünmektedir.

*âazel ûaróında ûarz-ı tÂze Fevziye olup maðãÿã
âazel-gÿyÂn-ı şehri itmede germ imtióÂn bir bir
(G. 60/5)*

*Úo mülk-i maènÂda yÂrÂn tekÂpÿ-yı zemîn itsün
Senüñ ûarz-ı şîerüñ gibi Fevzi óoş zemîn olmaz
(G. 71/7)*

Fevzî Dîvânı'nı incelediğimizde, şair için şiirde mana ve icâzın çok önemli olduğunu görüyoruz. Onun şiirlerinde mana ve icâzla ilgili pek çok beyit bulunmaktadır. Öncelikle, Fevzî'nin manayı gerek terkip gerekse leff ü neşr, tenâsüp, teşbih v.b. durumlara dayalı olarak ilişki içinde bulunduğu kelimelerle birlikte kullanımına göz atalım ve manadan ne anladığını değerlendirmeye çalışalım.

*Úo **mülk-i maènÂ**da yÂrÂn tekÂpÿ-yı zemîn itsün
Senüñ ûarz-ı şîerüñ gibi Fevzi óoş zemîn olmaz
(G. 71/7)*

*Fevzi kim ider **óıúúa-i maènÂ**ya tenezzül
Ben mülket-i iècÂzı bu gün bî-cedel aldum
(G. 109/7)*

*Semend-i ûabèumuñ Fevzi peyin görmek ne mümkündür
FepÂ-yı maènÂda zirÂ reh-i iècÂz-ı ûaydur bu
(G. 125/5)*

*Küfr-i zülf-i büt-i nuúúum yine revnaú buldı
Olalı dil **âuver-i maènÂ**ya büt-òÂne-i feyø
(G. 79/3)*

Yukarıdaki beyitlerde de görüleceği üzere Fevzî Dîvânı'nda mana ile yapılmış terkipler şunlardır:

"mülk-i maènÀ, òìùà-i maènÀ, feøÀ-yı maènÀ, äuver-i maènÀ"

Bunlardan 1., 2. ve 3. terkipler mekânla bağlantılıdır. Şair, "mülk, òìùà, feøÀ" kavramları ile mananın şiirde kendine özgü bir alanının olduğuna işaret etmektedir. Mekân, soyut bir kavram olan manaya nitelik kazandırmış ve onu somut bir kavram olarak görmemizi sağlamıştır.

"äuver-i maènÀ"da ise manaya ilişkin estetik kaygı ön plandadır. Bu terkipte anlam güzelle, güzellikle bağlantılıdır. Anlam güzelliğinden beklenen ise etkileyciliktir. Etkileycilik söz konusu olduğunda ise sihr-i icâz arayışı yani şiiri söyleyene dinleyenin şaşkınlık gösterecek kadar hayranlık duyması akla gelir.

Fevzî Dîvânı'nda mana ile icâzın birlikte kullanılışı göze çarpmaktadır. Şair, böylelikle mananın icâzla tamamlandığına işaret etmektedir. Daha açık bir ifadeyle mana okuyanı, dinleyeni etkileyecektir ve mana ile sağlanan etkileme icâzla yerini şaşırtmaya, hayran bırakmaya bırakacaktır.

Siór-i şièr-i köhne ùarzı Fevzî maóv itsem n'ola

Mýsî-i maènÀyum u iècÀz maóremdür baña

(G. 2/5)

Ansız olmaz şÀhid-i iècÀz-ı maènÀ bir nefes

Ùabè-ı Fevzî óÀãılı seóóÀrdur dünyÀ úadar

(G. 32/5)

*Kim eylerdi bu deñlü **siór-i maènÀ**ya tevaààul lìk*

Nev-ÀàÀzÀn-ı şière FevziyÀ üstÀd lÀzımdur

(G. 46/6)

*Beni **iècÀz-senc-i siór-i maènÀ** eyleyen Fevzî*

HevÀ-yı pey-revî-i èaãım-ı şirin-edÀdur hep

(G. 10/6)

Şairin son beyitte mana ve icâzla birlikte üslûpla ilgili edâ kelimesini kullanması dikkat çekicidir. Edâ, beyitte anlamın ortaya çıkmasına yardımcı, anlamı tamamlayıcı konumda ele alınmıştır.

Mana ile icâzın karşılaştırıldığı şu beyitte ise şair, artık kimsenin mana diyarına tenezzül etmeyeceğini çünkü kendisinin icâz ülkesini kavgasız bir şekilde aldığını söyleyerek icâzı manadan üstün tutmaktadır.

*Fevzî kim ider òiùùà-i maènÀya tenezzül
Ben mülket-i iècÀzı bu gün bî-cedel aldum*
(G. 109/7)

Mana ile ilgili beyitlerde mana-gönül beraberliğine de yer verilmiştir. Şair, söz konusu beyitte mananın gönülle ilişkisine, ilhamla doğuşuna, düşünceyle değil sezgiyle ulaşıldığına işaret etmiştir.

*Küfr-i zülf-i büt-i nuùúum yine revnaú buldı
Olalı dil âuver-i maènÀya büt-òÀne-i feyø*
(G. 79/3)

Netice itibariyle Fevzî'ye göre şiirin bütünlüğü için mana-lafız beraberliği gereklidir. Bununla birlikte şairin yer yer lafzı manadan üstün tuttuğu da görülür. Etkileme, duygulandırma, beğendirme, hayran bırakma amacına yönelik olması manayı şiirdeki estetik yapının temeli kılmaktadır.

Fevzî'nin şiirlerinin incelenmesinden ortaya çıkan bir diğer husus, şairin zahide ve temsil ettiği görüşe karşı olan tutumudur. Dîvânda

*Ben düşmen-i zühd-i mey-perestüm
Ben mest-i òarÀbî-i elestüm*
(M. 3/II-10)

*El-óau çekemem âiúÀl-i zühdi
Ol bÀda kim eylesün taóammül*

*Ben èÀşıúum èişú zühdde úalmaz
èİşú öyle âadÀyı gýşa almaz*
(M 3/III-9,10)

*Maèõÿr ola âÿfî bu gice mest ü òarÀbuz
Sen cÀn çekiş zühdile biz àarú-ı gül-Àbuz*

*FevziyÀ taãavvufda da biz àÀlibüz ammÀ
Maèõÿr ola âÿfî bu gice mest ü òarÀbuz*

(G. 62/1, 5)

gibi zahide, sufiye, vaize ve şeyhe karşı fikirlerini ortaya koyduğu koyduğu birçok beyit yer almaktadır.

"Daha önce İran edebiyatında şekillenmeye başladıktan sonra edebiyatımıza aktarılan ve az zamanda yerli unsurların katılmasıyla son derece orijinal bir çehreye bürünen âşık (ârif-rind) ve zâhid monotipleri birbirlerine her bakımdan zıt iki ayrı sınıfı temsil ederler. Bunlardan birincisi olan âşık tipini ve dolayısıyla rindlik, âriflik, dervişlik vasıflarını şair kendisine mâleder ve bir güzele tutularak dünyayı gözü görmez olmuş, kendini şaraba verip ar, namus ve şöhreti hiçe saymış, meyhane köşesinden çıkmayan bir şahsı canlandırmaya çalışır. Zâhid ise dinî kurallara sıkı sıkıya bağlı, zahire aşırı önem veren, sık sık ahiret hayatını anan, kendi fikirlerine uymayan bir şey gördüğünde tenkitte tereddüt etmeyen, derhal küfürle itham eden, bu yüzden ara sıra gülünç durumlara düşen, fazla zeki sayılamayacak bir tipi temsil eder. Ancak şunu göz önünde bulundurmak gerekir ki her iki tipi çizen kalem şairin elindedir. Şair bunu devamlı kendi lehine kullanarak ikide bir zâhide sataşır, onunla alay etmekten adeta zevk alır, zâhidin sözlerini anlamaz görünerek onu kızdıracak cevaplar verir ve bu münakaşa binlerce beyitle sürer gider."¹¹

İşte âşığın müşebbihün bihi olarak rind tipinin kullanıldığı bir beyit:

¹¹ Ahmet Atillâ Şentürk, **Klâsik Osmanlı Edebiyatı Tiplerinden Sûfî yahut Zâhid Hakkında**, Enderun Kitabevi, İstanbul, 1996, s.3.

*ÚıyÀs itmeñ miâÀl-i Cem esir-i tâc u taòtuz biz
 ÓabÀb-ÀsÀ ayaúda úalma rindÀn-ı ibn-i vaútüz biz
 (G. 65/1)*

Zahid için "seccâde-nişist" tavsifinin yapıldığı şu beyitte ise şair, şekilci oluşu, tamamen satıhta kalışı sebebi ile onu alaya almakta ve dinin özünden habersiz oluşuyla küçümsemektedir.

*Ne èÀlim ü ne zÀhid-i seccÀde-nişistüm
 Ben bülbul-i öynin naàam bÀl-i şikenüm*

*Fevzi bize hüşyÀr diyü àaèn ider ammÀ
 Çeşmüñ bilür ey şyò ki ben mest-i elestüm
 (G. 102/1,5)*

Aşağıdaki beyitte ise vaiz, her fırsatta ahiret hayatını anışı ve nasihatla aşığı kendi yoluna çekmeye çalışması ile konu edilmiştir.

*Bizi ne bihyède taòvif ider caóim ile vÀèiô
 Ki dÀaum eyledi pinhÀn caóimi nım-şererde
 (G. 133/4)*

*SÀuinün ayaàın öp rýó-ı Cemi şÀd eyle
 VÀèiôüñ velvele-i pendi hep efsÀne imiş
 Şuèle-nýş-ı mey ü Àteş-òor-ı derd ol dÀa ol
 Dimesün ehl-i melÀmet saña bi-gÀne imiş
 (G. 75/2,3)*

Zahidin kendi düşünce ve yaşayışı haricindekileri şiddetle red edişi ve tenkitçi oluşuyla söz konusu edildiği şu beyitlerin ilkinde şair, zahidi şarabı tatmadığı için "ãafÀ-maórým" olarak nitelendirmiştir. İkincisinde ise aslında kendisi de zahidle aynı mezhepten olmasına rağmen, zahide olan nefreti sebebi ile ayrı bir mezhebe mensupmuş gibi davranmıştır.

*Bize ne àaène ider zÀhid-i ãafÀ-maórým
 Şeh-i cihan ider ehl-i dili şarÀb-ı úadeó
 (G. 21/4)*

*Ne deñlü àaèn iderse eylesün maèöýrdur úat úat
 Ne bilsün meöheb-i euşşÀuí zÀhid başúa semtüz biz
 (G. 65/3)*

*Ne iksir olduàın bilmez àubÀr-ı dürd-i cÀm-ı mey
 èAceb mi olmasa zÀhid mey-i dem-òÀneden maóôýô*

*Dil-i Fevziyi òyn itdikce cevruñ arturur şevúın
Nice rind olmasun sÂúi ùolu peymÀneden maóôÿô
(G. 81/4,5)*

diyerek zahidin şaraptan zevk almamasına şaşılmayacağını söyleyen şair, başka bir beytinde onu zahiri yükleri bir yana bırakarak şarap içmeye davet etmektedir.

*Elümde lÀle-i gül-gÿn ãanma cÀm-ı meydür bu
Dil-i sengin yÀrı nerm ider bir ùurfe şeydür bu*

*RiyÀ dibÀsına àarú itme ãÿfi şÀhid-i zühdüñ
èAbÀ-yı tövbe-pÿş olduúda biñ úat andan eydür bu
(G.125. 1,4)*

Riyakârlığı sebebi ile ele alındığı şu beyitte ise şeyh, aşıklara her fırsatta nasihat ederek onları şaraptan vazgeçirmeye çalışan, yalnız kaldığında ise gizli gizli şarap içen bir tip olarak çizilmiştir.

*Çoú görmiş ehl-i dillerüñ meyle sürÿd itdüklerin
Şeyò añmaz ammÀ kendinüñ şürbü'l-yehÿd itdüklerin
(G. 113/1)*

Fevzî'nin şiirlerini incelediğimizde dikkati çeken diğer bir unsur şairin akıl hakkındaki menfî görüşüdür. Akıllı "dûr-bîn ve pîş-rev-i râcil" olarak vasıflandıran şair, akıl karşısında elem ve cünûn unsurunu kullanmıştır.

*Ey èaúl-ı dÿr-bîn beni úoy kendi óÀlüme
Ben dÀye-perver-i elemem rÀóatım budur
(G. 35/6)*

Bir na'tinde zühde rağbet kıldığından, nice yıl şeyhe hizmet ettiğinden, Halvetiyye, Nakşbendiyye, Celvetiyye ve Mevleviyye gibi birçok yola girdiğinden, çok eziyet çektiğinden, çeşitli ilimleri öğrendiğinden bahseden şair şiirin devamında

*Gördüm ki me'Àl-i úÀle çıúdı
Áòir buña oldu cezm-i niyet*

*Min baèd men ü şarÀb ü sÂúi
PervÀne vü şemè ü sÿz-ı bÀúi*

(M. 3/IV-9,10)

diyerek nihayet aşkı tercih ettiğini söyler.

Úılmışdum egerçi zühde raâbet
İtdüm niçe şÂl-i şeyòe òiômet

Ne Ôalveti vü ne Naúş-bendi
Ne Celveti vü ne Mevleviyyet

Hîç girmediaüm ûariú youdur
Çekdüm niçe yıl gümÂn-ı ôillet

Çou çille-i erbaèin çekdüm
Çou nefsüme eyledüm eôiiyyet

Ôam-geşte hilÂle döndi úaddüm
Ol mertebe eyledüm riyÂøet

Bir post u üstüòvÂn úaldı
Maóv oldı vücyd-ı şuèle-ûıynet

Ôod òiômet-i èilm-i ôÂhiriyyi
Bir èömr-i ûavıl idindüm èÂdet
Maèlýmum olup fünýn-ı şettÂ
Oldum ser ü pÂ nuúýş-ı óikmet

(M. 3/IV-1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8)

Fevzî atasözü ve deyimleri de yeri geldikçe kullanmıştır. Dîvanda bir atasözünün kullanılışına karşı deyimlerin daha çok yer tutuşu dikkat çekicidir.

atasözü:

deli deliden hoşlanır, imam ölüden:

ÔayÂli daòı çeşmi gibi çetr-i òvÂbda şimdi
Meger gÂhi olurmuş ÂşinÂdan ÂşinÂ maócýb
(G. 9/2)

deyimler:

aman zaman vermemek:

Úıyarsa çeşm-i bî-raómı dil-i èuşşÂú-ı nÂlÂna
Belî cellÂd-ı sulùÂni amÂn virmez zamÂn bilmez
(G. 70/3)

at başı beraber:

ÔÂndÂn oluruz derdile nÂlÂn olsaú
ÂbÂd oluruz èişúla virÂn olsaú
Bir çaròla at başı berÂber dönerüz

Vaãla irerüz ùÀlib-i hicrÀn olsaú
(R. 16)

ayağa düşmek:

SÀúinüñ ayaàına Fevzi ne gýne düşmiş
èArøa ne resme girmiş ol bì-óicÀbı seyr it
(G.17/7)
DergÀha varursañ düş ayaàına şu resme
Kim bende vü ÀzÀde saña òufte disünler
(G. 40/3)

ayak basmak:

Bize şimden gerü iècÀzdan dem urmaú olmaz kim
Bu gün ol pÀyeye Fevzi gibi üstÀd ayaú baãmış
(G. 76/1)

başına çalmak:

Biz ki ceyb-i òirúaya çekdük seri şimden gerü
Başına çalsun felek ôill-i hümÀ-yı devletin
(G. 123/4)
ÇÀderlik eylemez mi bize saúf-ı mey-kede
Mihr-i sipihr başına çalsun otaàını
(G. 138/4)

belini bükme:

Gör ùÀlièin aâyÀruñ úoçmaúda bilin yÀrũñ
áam Fevzi-i bimÀruñ úaddini òam itmekde
(G. 134/5)

can atmak:

Fevzi gibi hep cÀn ataruz görmege rýyın
TÀb-ı rýò-ı pür-tÀbı veli óÀéilimüzdür
(G. 54/7)

can vermek:

Óasret-i sîmîn-saèidlerle cÀn virsün hemÀn
Eyle Fevziyi ÒudÀ àavàÀ-yı dünyÀdan òalÀã
(G. 78/5)
Şeh-bÀz-ı çeşmi āaydını bÀri şikÀf ider
Ne cÀn virür ne úurtılur ammÀ şikÀr-ı òaùù
(G. 80/4)

gönül vermek:

Dil vormeyeyüm mi çemen-i òaùùuña k'anda
Òýy-gerde ruòuñ lÀle-i pür-şebneme beñzer
(G. 39/3)
O dil-bere dil vir ki dehÀnını görenler
Ya cÀm yÀòýd àonçe-i ne-şüküfte disünler
(G. 40/2)
Her şýòà gönül virmege muètÀd àalaùdur
Maóbýb ya şeh-zÀde ya big-zÀde gerekdür
(G. 58/4)
Dil virdigine Fevziye ùaèn itdüm èÀúıbet

Ben daòı oldum èÀşıú-ı zÀrı o àamzenüñ
(G. 93/5)

O bì-vefÀya göñül virmenüñ ne óüsnini gördük
CihÀnda şÿò-ı vefÀ-pişe bì-óisÀb dururken
(G. 124/2)

Bir nìm nigÀh itmegiçün cÀnumı virdüm
Ben naúd-i óayÀtumla şarÀb-ı ecel aldum
(G. 109/5)

haksız yere:

Sülfı ayaúdan aãılsa yeridür àamzeleri
SÀyesinde niçe nÀ-óau yere úan itmişdür
(G. 55/2)

kan ağlamak:

Bu semtüñ sÀliki elbette çeşmüm gibi úan aàlar
èAceb èÀlemde olmuş var mı yÀ-Rab èışúdan mecnÿn
(G. 115/3)

kan dökmek:

ÓarÀm olsun saña cellÀdliú ey àamze-i Mirriò
Felekde úanlar dökmek Muóammed şÀha úalmışdur
(G. 53/4)

kulağını çekmek:

Ehl-i óaşr úulaú çeke naôrañ şikÀfına
Maóşerde sine-çÀk olayum niyyetüm budur
(G. 34/3,4)

kurban olmak:

Yeter úurbÀn olam bì-dÀdi-i cevrüñ dil-i zÀra
Şeh-i kişver-setÀ-yı óüsne èadl ü dÀd lâzımdur
(G. 46/3)

Baúma úurbÀnuñ olam çeşm-i óauÀretle dile
İllÀ şÿr-ı derd gele gerçi görünür cÀnÀ naóif
(G. 84/3)

gam yememek:

Mevsim-i àandegı-i gül gül gibi elde cÀm-ı mül
àam yeme şÀd ol ey göñül ùÀlièimüz güşÀdedür
(G. 59/3)

Bilindiği gibi XVII. yüzyıl Osmanlı tarihinin kuruluşundan itibaren karşılaştığı en bunalımlı devridir. Yüzyılın ilk yarısında görülen duraklama ikinci yarıda yerini gerilemeye bırakmış, devlet otoritesi sarsılmış, siyasî, ekonomik ve sosyal alanlarda görülen karışıklıklar imparatorluğu husursuzluğun içine atmıştır. Fevzî'nin içinde yaşadığı devrin ve toplumun durumu elbette şiirlerine de aksedecektir. Nitekim şair, toplumun o günkü durumunu, rüşvetin ve ahlaksızlığın

yaygınlaştığını kendi doğumuna ve sakal bırakmasına düştüğü tarih şiirinde açık bir ifadeyle dile getirmiştir.

Fevzî'nin etkilendiği şairler arasında Nâilî (ölm. 1077/1666)¹², Vecdî, Nef'î (ölm. 1044/1635)¹³, Fehîm-i Kadîm (ölm. 1057/1647)¹⁴ ve Şehrî başta gelir. Dîvânda Şehrî, Fehîm ve Nef'înin şiirlerine yazılmış tahmisler ve Vecdî'nin "...e benzer" redifli gazeli ile Nâ'îlî'nin "söyleyince" redifli gazellerine söylenmiş birer nazire bulunmaktadır.

*Taksîm idicek zühre bu şiri didi Îsâ
Bu nazm eser-i Vecdî-i muciz-deme benzer
(G. 20/7)¹⁵*

*Fevziye pesend eylese yârân yeridür
Vecdiye na'îre didigi mülheme beñzer
(G. 39/6)*

*Ey Nâ'îlî hamÿşî mahz-ı hikemdir ammâ
Eş'ârı böyle söyler üstâd söyleyince
(G. 338/5)¹⁶*

*Ey Fevzi Nâ'îliye peyrevlik olmaz ammâ
Böyle na'îre söyler üstâd söyleyince
(G. 129/6)*

Ayrıca şair, Nâilî'nin vefatına bir de tarih düşmüştür. Fevzî'nin tarihi Haluk İpekten tarafından hazırlanan *Nailî Divanı*'nda, *Nâilî Hayatı Sanatı Eserleri*'nde ve Nihat Sami Banarlı'nın hazırladığı *Resimli Türk Edebiyatı Tarihi*'nde şairin vefatına düşürülen tarihler arasında gösterilmiştir.

¹² Halûk İpekten, **Nâilî Hayatı Sanatı Eserleri**, Akçağ Yayınları, Ankara, 1997, s. 16.

¹³ Halûk İpekten, **Nef'î Hayatı Sanatı Eserleri**, Akçağ Yayınları, Ankara, 2000, s. 64.

¹⁴ Tahir Üzgör, **Fehîm-i Kadîm Hayatı, Sanatı**, Dîvân'ı ve Metnin Bugünkü Türkçesi, Atatürk Kültür Merkezi Yayını, Ankara, 1991, s. 9.

¹⁵ Ahmet Mermer, **XVII. Yüzyıl Dîvân Şairi Vecdî ve Dîvânçesi**, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, Ankara, 2002, s. 90-91.

¹⁶ Haluk İpekten, **Nailî Divanı**, Akçağ Yayınları, Ankara, 1990, s. 301.

"Nâ'ilî 55-60 yaşlarında 1666 (1077) yılında İstanbul'da ölmüştür. Ölümü için devri şairleri şu tarihleri söylemişlerdir:

.....

Nâ'ilî ola şefâ'at nâ'ilî (1077)"¹⁷

"Fevzî'nin tarihi:

Gûş idüp Fevzî didi târîhini

Nâ'ilî ola şefâ'at nâ'ilî"¹⁸

"Yine hayatının sonunda sürgünden kurtulan şair İstanbul'a dönmüş ve hakkında düşürülen;

Gûş edüb Fevzî dedi târîhini

Nâilî ola şefâat nâilî

gibi tarihlerden de anlaşılacağı gibi, 1666'da (İstanbul'da) ölmüştür."¹⁹

Fevzî, yazdığı "Güzide-i ŞuêarÀ-yı Rÿm NÀéilî Çelebinüñ Fevtine TÀrîödür" başlıklı bu şiirde Nâilî'den "ŞÀh-ı mülk-i maènÀ" diye bahsetmektedir.

Fevzî'nin şiirlerine tahmis ve nazire yazdığı şairlerin çoğu Sebk-i Hindî şairleridir. Şehrî, Nâilî, İsmetî, Neşâtî ve Fehîm XVII. Yüzyılda Dîvân şiirinde Sebk-i Hindî'nin bütün özelliklerinin görüldüğü gerçek temsilcileri olarak kabul edilmektedir.²⁰ Bu durumda Fevzî'ye Sebk-i Hindî şairi mi diyeceğiz?

Sebk-i Hindî üslûbunun anlam özelliklerini, anlamın söze göre üstün, ince ve zarif olması, buna bağlı olarak muhayyilenin kuvvet kazanması, ızdırabın şiirde daha çok yer tutması, hayallerin genişleyip derinleştikçe mübalağa

¹⁷ Halûk İpekten, **a.g.e.**, s. 12-13.

¹⁸ Halûk İpekten, **Nâilî Hayatı Sanatı Eserleri**, s.16.

¹⁹ Nihat Sami Banarlı, **Resimli Türk Edebiyatı Tarihi**, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul, 1998, c.II, s. 663.

²⁰ Halûk İpekten, **a.g.e.**, s. 68.

ve tezdad sanatlarının artması, bunun sonucu şiirlerin kolayca anlaşılamaması, yeni mazmunların kullanılması, tasavvufun ilgi duyulan bir konu olması; dil özelliklerini ise sözün ince ve nazik olması, yeni mana ve hayaller için yeni kelimeler kullanılması, fazla sözden kaçınılması ve zincirleme tamlamalar kullanılması şeklinde sıralamamız mümkündür.

Sebk-i Hindî cereyanının bu hususiyetlerinden mana inceliği, zincirleme tamlamalar ve bunun yanı sıra halk söyleyişleri Fevzî'nin şiirlerinde de dikkati çeker. Bütünüyle tasavvufu işlediği şiirleri de vardır. Fakat bu üslûbun ilk özelliği olan anlamın söze göre üstün oluşu Fevzî'nin şu v.b. beyitlerine tamamıyla ters düşmektedir.

*Úo mülk-i maenâda yârân tekâpy-yı zemîn itsün
Senüñ ùarz-ı şièerüñ gibi Fevzi òoş zemîn olmaz*
(G. 71/7)

*Fevzi kim ider òıùâ-i maenâya tenezzül
Ben mülket-i iecâzı bu gün bi-cedel aldum*
(G. 109/7)

Yukarıda sayılan özelliklerden birkaçını veya hepsini bu yüzyılın bütün şairlerinde görmek mümkündür. "Zarif , nazik, ince bir dil, anlamda, hayallerde incelik, yüzyılın genel özelliğidir. Tasavvuf ve ızdırap pek çok şairde vardır. Fakat bu özelliklerinin birini veya birkaçını şiirde toplayan her şaire Sebk-i Hindî şairi demek yanlış olur."²¹

Bu açıklamalara dayanarak Fevzî'nin zaman zaman kendisinin de ifade ettiği gibi zemininin taze olduğunu ve orijinal bir şair olarak kabul edilmesi lâzım geldiğini söyleyebiliriz.

²¹ Halûk İpekten, a.g.e., s.68.

II. FEVZÎ DÎVÂNÎ'NİN İNCELENMESİ

A. Nazım Şekilleri ve Muhtevâ:

a. Kasideler:

Fevzî Dîvânı'nda biri tarih olmak üzere 2 kaside vardır. Fazıl Ahmed Paşa için mehdiyye türünde yazılmış olan kaside 31 beyitlik bir musammat kasidedir.

Nefèlce bir edâ taşıyan kasideye nesîb ile başlayan şair,

Göñlüme eyledüm òiùÀb didüm eyÀ dil-i òarÀb

Sende nedür bu Àb ü tÀb bu ne girÀn naèim olur

girizgâh beytinden sonra 6. beyitte medhiyyeye başlar.

Didi bir ehl-i èaúd ü óall úıldı beni kerem maóall

Bendesi olsa bir eõell dÀver-i Cem nedim olur

19. beyitte,

Fevziye şÀhid-i hüner medóüñi yazdıàı yeter

Himmetüñ aña bir naôar úılsa felek muúim olur

diyerek fahriyyeye başlayan şair, 29. beyitte duâya başlar ve

*Fevzî uzanmadın cedel úalduralum duèÀéya el
 Baóâ uzasa virür kesel bu meâel-i úadîm olur
 TÀ ki felekde mÀh u òýr rýşen ola şeb ü seóer
 TÀ ki Süheyl-i muèteber ôÀhir olup èadîm olur
 Kevkebi èayn-ı nýr ola ùÀliè-i şemè-i Üýr ola
 Düşmen-i cÀhı òýr ola tÀ ki cihÀn muúîm olur*
 diyerek 31 beyitlik medhiyyesini bitirir.

b. Gazeller:

Fevzî Dîvânı'nda 6'sı Farsça, üçü tarih olmak üzere 149 gazel bulunmaktadır.

Bilindiği gibi, şairler bazen mahlaslarını söyledikten sonra gazellerine bir kişiyi övmek için bir ya da birkaç beyit eklerler. Bu gazellere müzeyyel gazel denmiştir. Fevzî Dîvânı'nda 89. gazel bu türde yazılmıştır. Şair, 6. beyitte

Zehr-i cefÀ-yı dil-beri nýş itmege müdÀm

Fevzî gibi bir èÀşlú-ı meftýn-ı àam gerek

mahlasını söyledikten sonra gazele sevgilinin güzellik unsurlarını öven 8 beyit daha eklemiştir.

Gazellerle ilgili düşüncelerimize şairin "Edebî Şahsiyeti" bölümünde yer verdiğimiz için burada tekrara düşmek istemiyoruz.

c. Tarihler:

Fevzî Dîvânı'nda biri kaside, üçü gazel, 18'i kıtèa olmak üzere 22 tarih mevcuttur. Bu tarihler dîvân nüshalarında yazılış tarihlerine göre düzenli bir biçimde sıralanmıştır. Şairin ilk tarih şiiri 1048 ve 1070 tarihli olup kendi doğumuna ve sakal bırakmasına yazılmıştır. Tarihlerin sonuncusu ise şairin Bahreyn Seferi dönüşünde ailesinin veba sebebiyle vefatı için yazdığı 1089 tarihli şiiridir.

Bu bölümde şairin yakın çevresi ve dostları için yazdığı çeşitli tarihlerin yanı sıra mimari eserler ve fetihler için yazılmış tarih şiirleri bulunmaktadır.

d. Rubâîler:

Fevzî Dîvânı'nda 5'i Farsça olmak üzere 29 rubâî bulunmaktadır. Rubâîlerin tamamında sadece Ahreb kalıpları kullanılmıştır. Bütün rubâîlerde bu nazım şeklinin asıl kafiye düzeni olan aaxa düzenini kullanan şair, ilk üç mısraın fikrin hazırlayıcısı, dördüncü mısraın ise fikrin açık ve çarpıcı bir şekilde ifade edilen yer olduğu kaidesini başarıyla uygulamıştır.

Rubâîlerde genellikle mahlas söylenmemesine rağmen bazı şairlerin mahlas söyledikleri görülmüştür. Fevzî, 1., 5., 6., 7., 11., 19., 20., 21., 22., 24. ve 25. olmak üzere 11 rubâîsinde mahlasını söylemiştir.

e. Musammatlar:

-Tercî-i Bendler:

Fevzî Dîvânı'nda 1 tercî-i bend bulunmaktadır. Bu, Hz. Peygamber için yazılmış bir na'ttir. "Tercî-i Bend Der-Naet-i Gül-i Gül-zâr-ı Risâlet Mu'ammedü'l-Mu'afâ äalla'llâhü èAleyhi ve Sellem" başlıklı olan bu şiir 100 beyit uzunluğundadır.

Nüshalarda "Tercî-i Bend-i Mü'emmen Der-Öiüâb-ı Maóbÿb-ı Sîmîn Beden" başlıklı bir şiir daha olmasına rağmen biz onun mütekerrir-müsemmenle karıştırıldığını düşünüyoruz. Bu sebeple bu şiiri tercî-i bendler arasına değil de ayrı bir bölüme koymayı uygun bulduk.

-Terkîb-i Bendler:

Fevzî Dîvânı'nda 3 terkîb-i bend bulunmaktadır. Bunların ilk ikisi Hz. Peygamber için yazılmış na'tlerdir.

3. terkîb-i bend ise mersiye türünde yazılmıştır. Bu şiir Râ'î-zâde Ahmed Çelebi için yazılmış olup 56 beyitten oluşmaktadır.

-Tahmisler:

Fevzî Dîvânı'nda yer alan 3 tahmisten ilki Şehrî'nin, ikincisi Fehîm'in, sonuncusu da Nef'î'nin gazellerine söylenmiştir.

Şehrî mahlasının geçtiği ilk tahmisin yazıldığı gazel Şehrî Dîvânı'nda²² 41. gazel olarak mevcuttur. Fehîm mahlasının geçtiği 2. tahmisin yazıldığı gazel, Fehîm-i Kadîm Dîvânı'nda 632. sayfada bulunmaktadır. Nef'î mahlasının geçtiği 3. tahmisin yazıldığı gazel ise Nef'î Dîvânı'nda gazeller kısmında bulunmamaktadır. Bu beyitler 203. sayfada yer alan "Der Medh-i Vezîr-i A'zam Merhûm İlyâs Paşa" başlıklı kasidenin 35., 36., 38., 39. ve 41. beyitleri olmak üzere dîvânda mevcuttur.

-Müsemmenler:

Fevzî Dîvânı'nda 1 müsemmen bulunmaktadır. Yukarıda da belirttiğimiz gibi bu şiir dîvânda "Tercîè-i Bend-i Müâemmen Der-ÖiüÀb-ı Maóbÿb-ı Simîn Beden" başlığıyla tercîè-i bendler arasında yer almaktadır. Fakat biz bu şiirin mütekerrir müsemmenle karıştırıldığı kanaatinde olduğumuz için şiiri bu bölüme almayı uygun gördük.

²² Şener Demirel, "17. yüzyıl şairlerinden Şehrî (Malatyalı Ali Çelebi): hayatı, sanatı, Divanı'nın tenkitli metni ve tahlili." Doktora Tezi. Fırat Üniversitesi, 1999. XXV,649y., tıpkıbasım. (Danışman: Prof. Dr. Sabahattin Küçük)

f. Kıtèalar:

Fevzî Dîvânı'nda 18'i tarih olmak üzere 20 kıtèa yer almaktadır. Bunlar, dîvânda ayrı bir başlık altında verilmeyip tarih kıtèaları "Tarihler" başlığı altında tarihlerle, diğer iki kıtèa da "Rubâiyyât" başlığı altında rubâiilerle bir arada sıralanmıştır.

"Kıtèalarda mahlas bulunmayışı genel bir kaide olmakla birlikte uzun kıtèalarda şairler çoğunlukla mahlaslarını söylemişlerdir. Kısa, hatta iki beyitlik kıtèalarda az da olsa mahlas söylendiği olmuştur."²³ Fevzî ise dört kıt'ası hariç bütün kıt'alarında mahlasını söylemiştir. Hatta oldukça dikkat çekicidir ki Fevzî, ilk tarih kıtèası olan 24 beyitlik kıtèa-i kebîresinin hem ilk hem de 23. beytinde mahlasını söylemiştir.

B. Vezin ve Kafiye:

Fevzî bütün şiirlerini aruzla yazmıştır. Ortak edebî zevkin bir neticesi olarak çokça kullanılan vezinleri tercih etmiş, bunun yanı sıra çok az kullanıldığını söyleyebileceğimiz aruz kalıplarını da kullanmaktan çekinmemiştir. Şiirlerinde 20 değişik kalıp kullanmıştır. Fevzî'nin en çok tercih ettiği bahir hezec bahridir. 83 şiirini bu bahre ait 6 aruz kalıbıyla yazmıştır. Hezec bahrini sırasıyla remel (42 şiir-5 kalıp), müctes (27

²³ Haluk İpekten, **Eski Türk Edebiyatı Nazım Şekilleri ve Aruz**, Dergâh Yayınları, İstanbul, 2001, s.52.

şiiir-2 kalıp), muzari (16 şiiir-2 kalıp), recez (6 şiiir-2 kalıp), hafif (3 şiiir-2 kalıp) ve münserih (1 şiiir-1 kalıp) bahirleri izlemektedir.

Dîvânda kullanılan aruz kalıplarının şiiirlere göre dağılımı şöyledir:

Vezin	K.	G.	T.	M.	Kt.
1. MefÀèilün MefÀèilün MefÀèilün	-	40	2	3	-
MefÀèilün	-	25	2	-	-
2. Mefèýlü MefÀèilü MefÀèilü	-	3	-	-	-
Feèýlün	-	-	2	-	-
3. Mefèýlü MefÀèilün Mefèýlü	-	-	-	-	2
MefÀèilün	-	-	-	4	-
4. MefÀèilün MefÀèilün Feèýlün	1	3	-	-	-
5. MefÀèilün MefÀèilün	-	1	1	-	-
6. Mefèýlü MefÀèilün Feèýlün	-	1	-	-	-
7. Müfteèilün MefÀèilün	-	16	4	1	-
Müfteèilün MefÀèilün	-	1	1	-	-
8. Müstefèilün (4)	-	12	5	-	-
9. FÀèilÀtün FÀèilÀtün FÀèilÀtün	-	1	-	-	-
FÀèilÀtün	-	-	1	-	-
10. FÀèilÀtün FÀèilÀtün FÀèilÀtün	-	2	-	-	-
FÀèilün	-	13	1	-	-
11. FÀèilÀtün FÀèilÀtün FÀèilün	-	3	-	-	-
12. FeèilÀtün FeèilÀtün FeèilÀtün	-	22	2	-	-
Feèilün	-	2	-	-	-
13. FeèilÀtün FeèilÀtün Feèilün	-	1	1	-	-
14. Müfteèilün FÀèilün Müfteèilün					
FÀèilün					
15. Mefèýlü FÀèilÀtün Mefèýlü					
FÀèilÀtün					
16. Mefèýlü FÀèilÀtü MefÀèilü					
FÀèilün					
17. MefÀèilün FeèilÀtün MefÀèilün					
FeèilÀtün					
18. MefÀèilün FeèilÀtün MefÀèilün					
Feèilün					
19. FeèilÀtün MefÀèilün Feèilün					
20. Mefèýlü MefÀèilü MefÀèilün					
FÀè					
Toplam	1	146	22	8	2

Tabloda da görüldüğü gibi şair, *Mefèylü MefÀèilü MefÀèilün FÀè* rubâî kalıbıyla bir gazel (G. 97) yazmıştır. Yine aynı kalıpla bir tarih şiiri de (T. 13) düşürmüştür.

Rubâîlerini ise Ahrem'e göre daha ahenkli sayılan Ahrep kalıplarıyla yazmıştır.

Kafiye konusunda ise Fevzî'nin en belirgin özelliği redifli kafiye kullanmasıdır. Bu da bize şairin Dîvân şiirinin genel kafiye anlayışına bağlı olduğunu göstermektedir.

Kafiye getiren kelimelerin hemen hepsi Farsça veya Arapça'dır. Şair Türkçe'yi daha çok rediflerde ek olarak kullanmıştır. Şiirlerde redifler ek, kelime, kelime grubu, ek-kelime ve ek-kelime grubu şeklindedir.

Hemen her Dîvân şairinde görülebilen, bazı kâide dışına çıkan beyitlere Fevzî'de de rastlamak mümkündür. Mesela, bazı şiirlerinde "ân" çokluk ekiyle biten kelime ile sonu "ân"lı olan kelimenin bir arada bulunması gibi.

Degül úavs-i úÿzaòla mÀh-ı nev miréÀt-ı çarò içre
Ôuhÿr itmekde sinemden èukÿs-ı üstüòvÀn bir bir

Olurduú maórem-i vaãlı o şÀh-ı meh-veşüñ şeb lîk
Otaàın ãubóa dek bekler sipÀh-ı aòterÀn bir bir

áazel ùaróında ùarz-ı tÀze Fevziye olup maòãÿã
áazel-gÿyÀn-ı şehri itmede germ imtióÀn bir bir

(G. 60/3,4,5)

Bazı şiirlerde akuzatif ekiyle biten kelime ile son harfi nisbet "î"li kelimelerin birbiriyle kafiyeleştirildiği de görülür.

PÿlÀd olursa daòı dil-i èÀşıúÀn Àh
Yüz biñ olur baúınca figÀrı o àamzenüñ

İns ü melek musaòòar olursa aña n'ola

Milkeyne óúkmi nÀfiõ ü cÀrì o àamzenüñ

*HüşyÀr olur mı èÀşıú-ı dil-òaste kim müdÀm
Eyler òarÀb zühdi òumÀrı o àamzenüñ*

(G. 93/2,3,4)

Bunlardan başka bazı şiirlerde kafiye tekrarı
görölmektedir.

*Úoculmaduñ baña tÀ olmayınca mest ü òarÀb
èAceb ne siór ü füsýn eyledi şarÀb saña*

*HemÀn o dergehe yüz sür ki besdür ey Fevzi
äunarsa pîr-i muàÀn bir úadeó şarÀb saña*

(G. 4/4,5)

*Ey çarò bu şiven ne bu mÀtem neden oldı
Var ise yine bir óiddetüñ var bu cihÀna*

*Ne òisseti görmişdi ne òisset anı görmüş
èAş eyler idi devröme şeb ü rýz cihÀna*

*BÀz idi der-i luùfı òavÀããile èavÀma
Güsterde idi ò^vÀnı àaribÀn-ı cihÀna*

*Cürmi var ise anı sen èafv it keremüñden
ÍósÀn úıl ey raómeti mebõýl cihÀna*

(T. 7/1,11,12,19)

Şiirlerde zengin kafiye de rastlanmakla birlikte
esas olarak tam ve yarım kafiye kullanılmıştır.

III. NÜSHALARIN TANITIMI*

1. H. Nüshası: Süleymaniye Kütüphanesi, Hüsrev Paşa, No: 557.

Bu nüshada mensur bir dibâce, 1 kaside, 1 tercî-i bend, 3 terkîb-i bend, 1 müsemmen, 3 tahmis, 146 gazel, 22 tarih, 29 rubâî ve 2 kıtâa vardır.

Başı: Fevzî ùtalum bî-óadd imiş maèrifetüñ

Hep bî-hýdedir olmasa óayr Àkıbetüñ

Sonu: Ferah-şÀdî gelür geçer

Benümle úalıcaú sensin

Başta Hüsrev Paşa'nın vakıf mührüyle kütüphanenin resmî damgası basılı ve Elhac Mustafa Sıdkî ve Seyyid Abdülkadir namlarına temellük kayıtları ve zat mühürleriyle şu manzumeler vardır:

Güfte-i Meróûm Sulûân Murâd

İçüp mest-i óarÀb olsam àamum gitmez nedendür bu

Naôire-i Meróým YaóýÀ Efendi

Ezelden derd àam ile binÀ olmuş bedendür bu

RubÀèi

Kesb-i hüner èÀlemde degüldür hüner ancaú

Ehl-i hünerüñ úadrini bilmek de hünerdür

Saña bu devlet-i imÀnı ey müémin Òudâ virdi

Kerim olan èauÀsın almaz aldurmaz saña müjde

Kıtâa-i Fıtnat Molla Óanımeffendi

CefÀ-yı zaòm-ı ceròa sine ger faãã nigîn-ÀsÀ

MurÀd üzre cihÀnda nÀm ü şÀn şöhet isterseñ

Naôire-i Fenni Edirnevî

Taãarruf eyle dilde FenniyÀ bu maènÀ-yı bikri

ZifÀf-ı óacle-i naôm-ı èarýs-ı Flûnat isterseñ

* Nüshaların tanıtımında İstanbul Kütüphaneleri Türkçe Yazma Divanlar Katoloğu'nda uygulanan kısaltmalar sistemi kullanılmıştır.

Celb-i dünyâ için ebvâb-ı kibârı dolaşan
 äoñra äıfrü'l-yed olup der-beder olmaz da nolur

Hilâat-i ümmidile varma kibâr-ı èaãra
 ... bu äevb-i Õudâ-dâde-i cismi

Rubâî

Tâ key bu duryâ èâşıúa ey bî-inââf
 Çâú böyle neden vaède-i teşrîfe hilâf
 Raóm-ı dile her-giz úomadun
 Ey şÿó-ı sitem-ger úo ya inââf inââf

Rubâî

Câna biz ol itdün
 Her geldükde maëlým itdün
 Yandurduñ eritdün beni bildüm şimdi
 Şemè-i óarem-i vuslatuña mým itdün

ξ

Henüz çıúmuş bir mütefennin üstâduñ elinden

Nüshanın Özellikleri: Yk: 49, ölç: 210x123, st: 19,
 yz: talik, szb: kırmızı, kt: âbadi taklidi, cl: yeşil bez
 kaplı.

**2. A. Nüshası: Süleymaniye Kütüphanesi, Ali Emiri
 Efendi, Manzum Eserler, No: 350.**

Bu nüshada 1 kaside, 1 terci-bend, 3 terkîb-i bend, 1
 müsemmen, 3 tahmis, 96 gazel, 19 tarih ve 1 rubâî yer
 almaktadır.

Başı: Fevzi ùutalum bî-óadd imiş maèrifetün
 Hep bî-hýdedür olmasa óayr èâkıbetün

Sonu: Reéy-i äaébla idüp berrile baóri tesòir
 Nâm ü şânına beúâ manâıbın itdi ibúâ

Başta 1. ve sonunda 67. yapraklarda Ali Emiri
 Efendi'nin vakıf mührüyle kütüphanenin resmi mühür ve
 damgası basılıdır.

Başında numarasız ve yazısız 21 ve sonunda yine numarasız ve yazısız 10 yaprak olduğu gibi 40, 41, 43, 52, 54 ve 61. yaprakları da yazısızdır.

Nüshanın Özellikleri: Yk: 67, ölç: 186x133, st: 14, yz: adi nesih, szb: kırmızı, kt: âbadi taklidi, cl: kırmızı meşin.

3. S. Nüshası: Sermet Çifter Araştırma Kütüphanesi, Yazmalar, No:392.

Bu nüshada 1 kaside, 142 gazel, 1 terci-bend, 3 terkîb-i bend, 1 tahmis ve 1 rubâî bulunmaktadır.

Başı: Fevzi çün vâcibdür Âoir tîre ôâk olmaú baña

Pes óarâm olsun o Âfetsiz helâk olmaú baña

Sonu: Maóabbet ââlib-i muùlaú dil ise nâ-şekibâdur

Başta ve sonda kütüphanenin resmî damgası basılıdır.

Nüshanın birkaç yerinde bazı sayfaların kopuk olduğu anlaşılmaktadır.

Nüshanın Özellikleri: Yk: 45, ölç: 192 x 120 (140 x 80), st: 15, yz: taèelik, szb: cetveller kırmızı mürekkeple, cl: bordo kadife cilt kapağı içinde.

IV. TENKİTLİ METNİN HAZIRLANMASINDA GÖZETİLEN

ESASLAR

1. Fevzî Dîvânı'nın kütüphanelerimizde mevcut olan üç nüshası metin tenkidine esas alınmıştır. Çalışmaya H. nüshasının transkibe edilmesi ile başlanmıştır. Daha sonra diğer nüshalar da okunarak nüsha farkları tespit edilmiştir. Son olarak daha güvenilir olduğuna inandığımız H. nüshası belirleyici nüsha kabul edilerek tenkidli metin ortaya çıkarılmıştır.
2. Şiirlerin sıralaması kasideler, gazeller, tarihler, rubâîler, musammatlar şeklinde yapılmıştır. Değişik yerlerde bulunan şiirler, nazım şekillerine göre ait oldukları yerlere konulmuş, farklı başlık altında bile olsa birbiriyle karıştırılan müsemmenler, tercî-i bendler, rubâîler, kîteâlar kendi bölümlerinde verilmiştir.
3. Şiirlerin yerleri mevcut oldukları nüshaların rumuzları ve başlama sayfaları belirtilerek dipnotta verilmiştir.
4. Arapça ve Farsça kelimelerdeki uzun ünlülerin okunuşunda (˘) işareti kullanılmıştır.
5. Farsça kelimelerdeki vâv-ı madûle (...^v...) olarak gösterilmiştir.
6. Farsça ön ve son ekleri, eklendikleri kelimelerden kısa çizgi (-) ile ayrı yazılmıştır.
7. Müstensih hatası olarak atlanmış hece ve kelimeler [] parantez içinde gösterilmiş ve metin oluşturulurken yer yer metin tamirine gidilmiştir. Örneğin,

*Rÿze-i úadr-i edÀnide cihÀn úalmış iken
Geldi bir úadr-şinÀs eyledi èÀlem bayrÀm
(T. 14/5)*

beytinde geçen "bayrÀm" kelimesi H. nüshasında "peydÀ" olarak mevcut idi. Bu kelime beytin anlamı, şiirin kafiyesi ve diğer nüshalar göz önüne alınarak "bayrÀm" olarak düzeltilmiştir.

8. Herhangi bir sebepten dolayı okunamayan kelime ve ifadeler, sıra noktalarla (.....) gösterilmiştir.

9. Vezne uymayan mısralar dipnotta gösterilmiştir.

10. Dipnotlar şu şekilde hazırlanmıştır:

a. Nüsha farkları belirtilirken, önce metne alınan şekil yazılmış, karşısında ise diğer nüshadaki farklı şekil belirtilmiştir.

b. Nüsha farkları belirtilirken kelimeler arasına (/), mısralar arasına ise (//) işareti konulmuştur.

11. Tenkitli metnin hazırlanmasında çalışmalarda şimdiye kadar uygulanagelen transkripsiyon alfabesi kullanılmıştır.

أ	é	ش	Ş
ا	A, E	ص	ä
آ	Á	ض	Ø, ë
ب	B	ط	Û
پ	P	ظ	Ô
ت	T	ع	è
ث	æ	غ	á
ج	C	ف	F
چ	Ç	ق	Ú
ح	Ó	ك	K
خ	Ò	گ	G
د	D	گ	Ñ
ذ	Ö	ل	L
ر	R	م	M

ز	Z	ن	N
ز	J	و	V; O, İÖ, U, Ü, ß
س	S	ه	H
		ی	Y; I, İ, Ì

İKİNCİ BÖLÜM

FEVZÎ DÎVÂNÎ'NİN TENKİDLİ METNİ

DÎBÂCE*

Bu bir úaç èİsi-yi rÿó-baòş-ı maènÀ ki raóm-ı Meryem-ùabè-ı bì-kederde feyø-i nefò-ı Cibril-istièdÀd-ı ÒudÀ-dÀd ile äÿret-peõir olmuşdur. Derece-i èömr-i bì-sebÀtuñ yigirminci daúıúasından yigirmi üçinci daúıúasınıñ nıāfı mürÿr itmedin meāÀbe-i èadem olan verÀé-i tutuú-ı tabièatden cilve-nümÀ-yı sÀóa-i şühÿr olup bu bÀà-ı şükÿfe-perverde úarÀr-yÀfte olmaları maèúÿl görildi. Kec-fehm ü leffÀf ü Óaúú-ı nÀ-şinÀs ü bì-ināÀf olan pür-ÀlÀy-ı mübtelÀ-yı imrÀø-ı aàrÀøÿñ vü òall ü taèarruøuna belì hükkÀmımız bu úadar ammÀ derd-binÀn ü rast-revÀn-ı āaórÀ-yı āafÀ-efzÀ-yı şìer āenÀveri ki nükte-dÀnÀn u rumÿz-fehmÀn u daúıúa-şinÀsÀndur. Şìve-i luèbet-i ùıflÀna èayb-nümÿnlarına nÀõır olmayup naõar-ı çeşm-i rÿy-ı āenÀ-òurde-binlerine perde-i Óaúú el-ināÀf keşide itmelerine bu mıārÀè-ı maèõeret-şieÀr ile iètiõÀr olındı. • بسیار سفر باید نا پخته شود خا مرسم

* H. 1b. A. ve S. nüshalarında dîbâce bulunmamaktadır.

• Çok sefer gerekir. Pişmemişlik hamlığın belirtisidir.

A. KASÎDELER

1

ÚAâIDE-İ MUSAMMAÛ DER-MEDÓ-İ VEZİR-İ AÊÔAM Ü

SER-DÂR-İ EKREM FÁØIL AÓMED PAŞA İBN-İ MEÓMED PAŞA*

Müfteèilün MefÀèilün Müfteèilün MefÀèilün

- 1 áonçe-i baòt-ı dil neden tÀ bu úadar besim olur
èUúde-i Àhenin açar bu ne úavì nesim olur
- 2 èUúde-i Àhenin-baòt ol úadar idi germ saòt
Gülle-i ùop-ı şuele raòt āanma āña úasim olur
- 3 İtdigi cÀn-ı zehr-çeş baòt u felekle keşmekeş
Seyl-i óayÀt òaām-veş münúauìè vü cesim olur
- 4 Virdi dile zemÀne el geldi feraó àama bedel
TÀr-ı güsiste-i emel rişte-i ebr-i sim olur
- 5 Göñlúme eyledüm òiùÀb didüm eyÀ dil-i òarÀb
Sende nedür bu Àb ü tÀb bu ne girÀn naèim olur
- 6 Didi bir ehl-i èaúd ü óal úıldı beni kerem maóal
Bendesı olsa bir eóel dÀver-i Cem nedim olur
- 7 Bezmde úahrı úılsa ger òÀùır-ı düşmene güöer
Nuúl u mey olsa hep şeker èayn-ı sem ü caóim olur
- 8 Destine alsa köhne óar ùurfe óarır olurdı tez
Luùfı nigÀhına óaöer düşse dür-i yetim olur
- 9 Eylese ol felek-vaúan geşt-i ùarab-geh-i çemen
Feyø-resÀn-ı naôradan sebzesi gül şemim olur

* H. 9b, A. 11b, S. 42a.

⁸ tez: tiz A.

- 10 Ehl-i kemÀl ü maèrifet ãÀóib-i èizz ü maèdelet
Şaòã-ı èauÀ vü mevhîbet aña göre leéim olur
- 11 Nuúúı kelÀma cÀn virür remzi beyÀna Àn virür
Baòşa gelince kÀn virür gör ne úadar kerim olur
- 12 äadr-ı äudÿr-ı kÀm-kÀr Äãaf-ı devr-i rÿzgÀr
Midóatin eyleyen nigÀr levóa-i naúşı sim olur
- 13 TÀc-ı eéimme meöhebÀ ÒÀtem-i TÀyyi meşrebÀ
Ey ki úapuñda kehrübÀ òÄããası èadim olur
- 14 Sensin o äÀóibü'l-kerem sensin o muèteber-şiyem
Aña olursa rÿó-ı Cem óÀcibüñe nedim olur
- 15 Görse óimÀyetüñ Herem äÀóibin eylemezdi òum
Şemme-i òulúuñ itse şem şaòã-ı äaøab óalim olur
- 16 MÀder-i dehr her seóer bunda ki vaøè-ı óaml ider
Diñle bu gün baña ne der miâlüñ ile èauim olur
- 17 Var mı hünerleriñe óad künhine irmedi òired
Öerresin itmek olsa èad keşmekeş-i èaôm olur
- 18 Luúfuñı tÀ ki úıldı gÿş oldu göñül úarın-i cÿş
ÓÄãıllı şimdi ùabè ü hÿş midóatüñi naôm olur
- 19 Fevziye şÀhid-i hüner medóüñi yazdıai yeter
Himmetüñ aña bir naôar úılsa felek muüm olur
- 20 Naøl-i dilinde bir zamÀn olsa şuÀè-i feyø èıyÀn
Üÿr-ı beyÀnda Mÿsi-sÀn her úılı bir kelim olur
- 21 GÀhi dilinde derd ü àam eylese birbiriyle dem
äıyt u äadÀları o dem nÀire-i cahim olur
- 22 Çekdügi demde Àh-ı serd dilde açar hezÀr derd
Böyle úalursa anda derd-i àıbúa-keşi nesim olur
- 23 MÀlik-i ùabè-ı pÀkidür bir äanemüñ helÀkidür
èİşúla derd-nÀkidür şimdi àamı èaôm olur
- 24 Ey gül-i gül-şen-i kemÀl hep sañadur bu èarø-ı óÀl
Dest-i hezÀr-ı zÀruñ al yerde úalur èadim olur
- 25 Bülbul-i medó-gÿyuñum òaste-i derd-i rÿyuñum
Mest-i şemim-i bÿyuñum bu ne èaceb şemim olur
- 26 Çarò degülse de berg-i mihr ü meh iki çÀkerüñ

- Sencileyin àaʔanferũñ bendeleri zaèim olur
- 27 Ben de zaèimũñüm veli bendeñi kÀtib itmeli
Böyle dili òÀne-i bì-óarim olur
- 28 äırma-i luùfa vir nitÀc èuúde-i óÀcetüm sen aç
áayre úalursa iótiyÀc emr-i yesir èaôim olur
- 29 Fevzi uzanmadın cedel úalduralum duèÀéya el
Baóå uzasa virür kesel bu meâel-i úadim olur
- 30 TÀ ki felekde mÀh u òyr rýşen ola şeb ü seóer
TÀ ki Süheyl-i muèteber ôÀhir olup èadim olur
- 31 Kevkebi èayn-ı nýr ola ùÀliè-i şemè-i Üýr ola
Düşmen-i cÀhı òyr ola tÀ ki cihÀn muúim olur

B. GAZELLER

EL-áAZELİYYÁT

1

FÀèilÀtün FÀèilÀtün FÀèilÀtün FÀèilün

- 1 Fevzi çün vÀcibdür Àòir tìre òÀk olmaú baña

1 H. 14a, A. 18a, S. 1b.

¹ tìre: tìr-i A.

Pes óarÀm olsun o Àfetsüz helÀk olmaú baña

- 2 Býy-ı zülfı irmedin daòı meşÀmm-ı cÀnuma
ŞÀne-veş bilmem nedendür çÀk çÀk olmaú baña
- 3 Óasret-i laèl-i leb-i mey-gýnı yaúdı göñlümi
IøùirÀridür esir-i Àb-ı tÀk olmaú baña
- 4 Şöyle çirk-Àlyd-ı èiâyÀn oldu ceyb-i èiâmetüm
Olmaz illÀ Àteş-i èişúıla pÀk olmaú baña
- 5 Biñ óayÀt-ı cÀvidÀn bulmaúdan aólÀdur bu dem
Derd-i èişú-ı yÀr ile Fevzi helÀk olmaú baña

2

FÀèilÀtün FÀèilÀtün FÀèilÀtün FÀèilün

- 1 áamze-i çeşm-i bütÀnum nÀz maóremdür baña
èAyn-ı nÀzum àamze-i àammÀz maóremdür baña
- 2 Ben hüMÀ-yı evc-i şevúum çeng-i àamdan bi-òaber
BÀz-ı çeşm-i dil-ber-i ùannÀz maóremdür baña
- 3 áamze hem-meclis göñül peymÀne mey öyn-ı ciger
SÀúi-i bezmüm anuñçün rÀz maóremdür baña
- 4 Mest-i öyn-ı dil olup àam sinede eyler naàam
Deyr-i èişúum èayş u sýz u sÀz maóremdür baña
- 5 Siór-i şier-i köhne ùarzı Fevzi maóv itsem n'ola
Mýsi-i maènÀyum u iècÀz maóremdür baña

3

FÀèilÀtün FÀèilÀtün FÀèilÀtün FÀèilün

- 1 Mest-i èişúum dÀÀ-ı dil peymÀne-i meydür baña
NÀle-i şÀm u seóer-geh naàme-i neydür baña
- 2 FÀrià-i gül-geşt-i bÀà u sÀkin-i deyrüm müdÀm
CÀm-ı mey gül-àonçe-i hem āayf u hem deydür baña
- 3 Berú-ı hÀtif gerdime irmez feøÀ-yı èişúda
Úays-ı bi-dil pÀ-şikeste peyk-i der-peydür baña

⁵ aólÀdur: aèlÀdur A.// yÀr ile: yÀrile H.

2 H. 14b, A. 18a, S. 1b.

3 H. 14b, A. 18a, S. 1b.

- 4 ŞÀh-ı èişúum kişver-i àam úabøa-i óükmümdedür
Künc-i èuzlet mülk-i DÀrÀ vü Cem ü Keydür baña
- 5 Müstaèidd-i bendi-i zünnÀr olmaú Fevzi güç
Yóusa küfr-i èişúa girmek āanma bir şeydür baña

4

MefÀèilün FeèilÀtün MefÀèilün Feèilün

- | 1 Virürse èarø-ı niyÀzum eger óicÀb saña
O demde şuèle-i ruòsÀr olur niúÀb saña
- 2 Bu Àb ü tÀbla ruòsÀreñe neôÀre muóÀl
NiúÀb ola meger envÀr-ı ÀfitÀb saña
- 3 Bu deñlü dutma elüñde piyÀle ey sÀúi
ÓicÀb virmeye tÀ dide-i óabÀb saña
- 4 Úoculmaduñ baña tÀ olmayınca mest ü òarÀb
èAceb ne siór ü füsÿn eyledi şarÀb saña
- 5 HemÀn o dergehe yüz sür ki besdür ey Fevzi
āunarsa pìr-i muàÀn bir úadeó şarÀb saña

5

FeèilÀtün FeèilÀtün FeèilÀtün Feèilün

- 1 Bu leùÀfet ki naāib eylemiş AllÀh saña
Yaraşur óalúa be-gÿş olsa eger mÀh saña
- 2 Merdümidür meger imsÀk-ı nigÀha bÀèiā
DÀéim iòrab virür óüsn-i edeb Àh saña
- 3 MÀniè-i vaāluñı ben baòt-ı siyehden bilürüm
Bulamam èarø-ı niyÀz eylemege rÀh saña
- 4 Bu siyeh çeşm-i füsÿn-sÀzla min baèd ey şuò
Ne belÀdur k'idesin fitneyi hem-rÀh saña
- 5 Aàlamazdum yine ifrÀt-ı teàÀfülden lik
Úorúarum ide eāer Àh-ı seóer-gÀh saña
- 6 Luùfı gelmezse de Fevzi gile-sÀz olmayalum
āamı elbette gelür kÀh baña kÀh saña

4 H. 14b, A. 18b, S. 2a.

5 H. 15a, A. 18b, S. 2a.

6

FÀèilÀtün FÀèilÀtün FÀèilÀtün FÀèilün

- 1 Ben ki òÀkister-peçeyüm äanma mest itmiş úaøÀ
Dergehüñden dÿr idüp külòan-nişest itmiş úaøÀ
- 2 Devr-i óüsnüñde hemÀn èişú ehli dÿzaòda degül
Ehl-i zühdi ser-te-ser Àteş-perest itmiş úaøÀ
- 3 İòtiyÀri kimse rüsvÀ olmaz ammÀ neyleyüm
èIşúla çünkim ezelden ceyb ü dest itmiş úaøÀ
- 4 Çün Sikender seyr-i kevineyn itdürür her pÀrede
äanma bi-hÿde bizi òÀùır-şikest itmiş úaøÀ
- 5 Neşve-yÀb-ı keväer itmekdür murÀdı şimdiden
äÿfi anuñçün beni sÀaar be-dest itmiş úaøÀ
- 6 Fevzi ne òÿn-ı cigerdendür ne meyden tìre mest
Keyfi òÀtıdur anı mest-i elest itmiş úaøÀ

7

FÀèilÀtün MefÀèilün Faèlün

- 1 Olalı òÀk-rÀh-ı istiànÀ
Oldı dil cÀy-gÀh-ı istiànÀ
- 2 İtdi maèmÿre-i dili tÀrÀc
Ceyş-i fitne-sipÀh-ı istiànÀ
- 3 ÒÀtuña düşmez ey melek-simÀ
İrtikÀb-ı günÀh-ı istiànÀ
- 4 Luùfı úÀnÿn eyle èuşşÀúa
Úalmasun resm ü rÀh-ı istiànÀ
- 5 Úorúarum èÀúıbet ider sÿzÀn
Fevziyi berú-ı Àh-ı istiànÀ

FÌ-ÓARFÌ'L-BÁé

8

-
- 6 H. 15a, A. 19a, S. 2b.
7 H. 15a, A. 19a, S. 2b.
8 H. 15b, A. 19b, S. 3a.

MefÀèilün MefÀèilün MefÀèilün MefÀèilün

- 1 èAceb cellÀd imiş çeşmüñ açar āad zaòm u úan àÀéib
MiāÀl-i neyüm bismil-gehüm dehen-bĀz u fiāÀn àÀéib
- 2 KitÀb-ı èişúda àamzeñ dil-i èuşşÀúı söyletmez
Çıúar her bir suéÀle biñ cevÀb ammÀ zebÀn gÀéib
- 3 Olinca böyle olsun èÀşıú-ı ser-geşte-i zülfüñ
Ki ber-dĀr oldı çün Manāÿr u efāÀn-ı amĀn àÀéib
- 4 Şeb ü rÿz eksik olmaz kĀrbĀn-ı àam geçer dilden
O şeh-rĀh üzre ancaú bir eāer var reh-revĀn àÀéib
- 5 Göñül bir Āfete teslīm-i naúd-i iòtiyĀr itdi
K'olur her dem èitĀb-ı sükkerin peydĀ dehĀn àÀéib
- 6 Peridür var ise ol bi-vefĀ her bir nigĀhında
Gelür zirĀ dil-i āad-pĀreme tır ü kemĀn àÀéib
- 7 Egerçi müstaèidd-i bend-i zünnĀr-ı āanemdür dil
Velī Fevzi künişt-i dehrde pır-i muāÀn àÀéib

9

MefÀèilün MefÀèilün MefÀèilün MefÀèilün

- 1 O gül-ruòdan olur her dem gül-i Āteş-nümĀ maócÿb
Şemim-i ùurre-i şeb-rengden müşg-i ÒlùĀ maócÿb
- 2 ÒayĀli daòı çeşmi gibi çetr-i òvĀbda şimdi
Meger gĀhı olurmuş ĀşinĀdan ĀşinĀ maócÿb
- 3 Menem ol gül-perest-i mihr-i dil-ber kim olur her
dem
Dil-i Āteş-fiāÀnumdan hezĀr bi-nevĀ maócÿb
- 4 O cĀm-ĀşĀm-ı āabr-ı zaòm-ı tiā-ı çeşm-i yĀrüm kim
Görince şĀdi-i zaòmum olur şaòā-ı cefĀ maócÿb
- 5 Naāam-sencì-i vaāf-ı úand-i laèl ey Fevzi besdür bes
Dem-Ā-dem sözlerüñden üÿüi-i şirìn-edĀ maócÿb

10

MefÀèilün MefÀèilün MefÀèilün MefÀèilün

³ efāÀn-ı amĀn: fiāÀn-ı amĀn A.

⁵ iòtiyĀr: iòtiyĀrì A.

9 H. 15b, A. 19b, S. 3a.

10 H. 15b, S. 3b.

- 1 Dil-i bîmÀra derd-i èiřú-ı cÀn-sýzuñ devÀdur hep
Sem-Àlýd-ı àam-ı zülfüñde tiryÀú řifÀdur hep
- 2 Ben ol meftýn-ı zaòm-ı òançer-i derd-i èÀřıú-ı
zÀrum
Ki baña merhem-i behbüdi cellÀd-ı úaøÀdur hep
- 3 Ya göñlüm köhne dÀain yaza úıl elmÀs-ı hecrüñle
Ya öldür kim dil ü cÀn vire bir rÀh-ı fenÀdur hep
- 4 Kemend-i kÀkül ü zülfin ÒudÀ dýr itme boynumdan
Egerçi her biri ben nÀ-bes-amÀna belÀdur hep
- 5 NevÀ-yı nÀlemi gýř eylemez ol àonçe-fem feryÀd
FiaÀn-ı dil-òırÀř-ı bülbül-i cÀnum hebÀdur hep
- 6 Beni iècÀz-senc-i siór-i maènÀ eyleyÀn Fevzi
HevÀ-yı pey-revi-i èaãm-ı şirin-edÀdur hep

11

FÀèilÀtün FÀèilÀtün FÀèilün

- 1 Nergisüñdür sÀúiyÀ èayn-ı óabÀb
Aña mestì áatmasun cÀm-ı řarÀb
- 2 Fitne-i çeřmüñ füsýn u siór ile
Dehre Àòir virdi kevn ü inúılÀb
- 3 ÁfitÀb itmezdi pür-tÀb èÀlemi
İtmese nýrın ruòuñdan iktisÀb
- 4 Berú-ı ruòsÀruñdan oldum òerre-veş
BÀèiâ oldur olmama pür-ıøùırÀb
- 5 Üurreñi luùf it periřÀn itme kim
TÀbı úılmaz göstere rý ÀfitÀb
- 6 Ser-nigýn olsun ÒudÀ cÀm-ı felek
İtmedi laèl-i lebinden neşve-yÀb
- 7 Baóâ-i eřèÀr içre mülzem olmadum
TÀ gelince Fevzi-i óÀøır-cevÀb

12

² Birinci mısraın vezni bozuktur.

11 H. 16a, S. 3b.

12 H. 16a, S. 4a.

FÀèilÀtün FÀèilÀtün FÀèilÀtün FÀèilün

- 1 Dil òayÀl-i leblerüñden mest ü çeşmüñden òarÀb
İtmesün min baèd ümîd-i sÀúî vü cÀm-ı şarÀb
- 2 Gird-i ruòsÀruñda seyr idüp àubÀr-ı òauùuñı
Õerre õerre olsa reşkinden yeridür ÀfitÀb
- 3 Fikr-i zülfüñ eylesem ôÀlim helÀk eyler beni
Dilde mÀr-ı àam ki àayretten olur pür piç ü tÀb
- 4 YÀ perî yÀ Àhÿ-yı vaóşidür ol meh-pÀre kim
Berú-i hÀtif gibi göreñde beni eyler şitÀb
- 5 èArøa girdüm gice òÿy-rîz oldu şerminden ruòı
Özge seyr itdüm ne yüzden neşf ider Àteşden Àb
- 6 İtmede sim-Àb-veş peykÀn-ı fulÀdın úullÀb
Àteş-i dil ol úadar gÀhî olur germ iltihÀb
- 7 Leb-úarın itsem eger cÀm-ı şarÀb-ı kÀmumı
Pertev-i baòtum anı òulúuma dek eyler serÀb
- 8 MÀliküm Fevzî o baór-ùabèa kim bu ne úıbÀb
èArşa ser virse yine olmaz aña kem-ter óabÀb

FÌ-ÓARFÌ 'T-TÁÉ

13

Mefèýlü MefÀèilü MefÀèilü Feèýlün

- 1 Ey dil niçe bir Àrzÿ-yı àonçe-fem-i dost
Elde var iken gül gibi ãahbÀ-yı àam-ı dost
- 2 Ey dil niçe bir keşmekeş Àh-ı pey-À-peyi
Zehr-Àbamı geldi saña tîr-i sitem-i dost
- 3 Ey dil niçe bir bÀdiye-peymÀ-yı cünÿnsun
Baàlar seni de silsile-i òam-be-òam-ı dost
- 4 Ey dil niçe bir úauè-ı ümîd-i dem-i vuàlat
Maùvî ola ôann itme simÀù-ı kerem-i dost
- 5 Ey dil niçe bir Fevzî gibi vehme düşersen
Tek bende-i yÀr ol saña besdür himem-i dost

⁴ göreñde: gördükde S.

13 H. 16b, A. 22a, S. 4a.

³ cünÿnsun: cünÿnsın S.

14

Mefèýlü MefÀèilü MefÀèilü Feèýlün

- 1 Bir dil ki ide zülf-i girih-gir ile ülfet
DìvÀne olur itmese zencir ile ülfet
- 2 Gördüm ne imiş silsile-i gerden-i Mecnûn
Dil eyleyeli ùurre-i şeb-gir ile ülfet
- 3 Çeşmüñ gibi müstaàni-i ÀlÀt-ı rezm you
Ne tîr ile eyler o ne şemşir ile ülfet
- 4 Bildüm ki gice sineme çekdüm o periyi
Taúdir-i ÒudÀ eyledi tedbir ile ülfet
- 5 Dil çeşmi ile nÀz ü niyÀz itmede Fevzi
İtmez dime Àhy-yı óarem şir ile ülfet

15

Mefèýlü MefÀèilü MefÀèilü Feèýlün

- 1 TÀrÀc ideli mülk-i dili leşker-i óasret
ÇÀk itmededür sinemüzi òançer-i óasret
- 2 PÀy-ı heves-i cÀna n'ola olsa òalide
Pür-niş-i belÀ olur imiş kişver-i óasret
- 3 Ya òıyre olur çeşm-i felek yÀ sebel-Àlyd
Ger düşse aña öerre-i òÀkister-i óasret
- 4 PinhÀn-şüde-i dÀmenidür āad şeb-i deycyr
YÀ-Rab ne siyeh-çerde olur aòter-i óasret
- 5 Òyrşid verÀé-i tutuú-ı şermde úaldı
Ey Fevzi beni dÀà ideli aòker-i óasret

16

Mefèýlü MefÀèilü MefÀèilü Feèýlün

- 1 Sür sÀaarı ey sÀúi àamı zÀr u zebýn it
TÀ rýz-ı óaşr sille-òir-ı dest-i sükýn it

14 H. 16b, A. 22a, S. 4b.

³ Birinci mısraın vezni bozuktur.

15 H. 16b, A. 22a, S. 4b.

16 H. 17a, A. 22b, S. 4b.

- 2 AmmÀ bize nevbet gelicek cÀm-ı lebüñ ãun
PeymÀne-i hestì-i raúibÀnı kümÿn it
- 3 Baã òançeriñi sineme biñ yÀre açılsun
Ol bÀdiye-i mióneti gül-zÀr-nümÿn it
- 4 Essün úo belÀ ãarãarı çek yelken-i cevruñ
Keştì-i dili àarúa-i úaer-ı yem-i òÿn it
- 5 Aç çeşm-i siyeh-kÀre-i seóóÀreñi sÀúi
ÚÀnÿn-ı bütÀn üzre dile mekr ü füsÿn it
- 6 Fevziyi de peymÀne-i laèlüñle utandur
Reng-i ruòını àıbúa-keş-i býúalemÿn it

17

Mefèýlü FÀèilÀtün Mefèýlü FÀèilÀtün

- 1 Şirin dehÀnı içre dürr-i òoş-Àbı seyr it
Laèlin cÀm içinde simin óabÀbı seyr it
- 2 Gül-ruòlarına çekmiş bir èanberin òayme
Ruòsarı tÀbişinden zerrin únÀbı seyr it
- 3 Ey óüsn-i òaùùı münkir baú ol benefşe-zÀra
Òÿy-gerde ruòlarında bu reng ü Àbı seyr it
- 4 Cemè olmuş ol dehende ùavr-ı Mesih ü Mirriò
Luùf-ı tebessümiyle úahr-ı èitÀbı seyr it
- 5 Olmuş o şÿòum ancaú çÀpük-süvÀr-ı naòvet
ÒÀke nigÀh ider mi èÀli-cenÀbı seyr it
- 6 èÁşıú görem dilerseñ ben òerreya naòar úıl
Ol ÀfitÀba úarşu bu ıòùırÀbı seyr it
- 7 SÀúinüñ ayaàına Fevzi ne gÿne düşmiş
èArøa ne resme girmiş ol bi-óicÀbı seyr it

FÌ-ÓARFÌ 'æ-æÁé

18

¹ İkinci mısraın vezni bozuktur.

² kümÿn: nigÿn A.

17 H. 17a, A. 22b, S. 5a.

18 H. 17b, A. 23a, S. 5a.

FeèilÀtün FeèilÀtün FeèilÀtün Feèilün

- 1 Eylese sÀàar-ı mey ol leb-i mercÀnla baóıâ
İderüz biz de hezÀr Àteş-i sÿzÀnla baóıâ
- 2 èÁleme inmese yek-úaüre-i bÀrÀn yeridür
Çarò-ı bì-eşk idemez dide-i giryÀnla baóıâ
- 3 Uzdursa n'ola ruòsÀrına zülf ayaàını
KÀfir muùlaú ider Àyet-i ÚuréÀnla baóıâ
- 4 Gül-şenüñ úaçdı naàam-sÀzı dil efàÀn ideli
İdemez bülbül-i zÀr èÀşıú-ı nÀlÀnla baóıâ
- 5 Kim olursa iderüm òaãmumı ilzÀm ammÀ
İdemem ùòàrusı Fevzi-i süòan-dÀnla baóıâ

19

MefÀèilün MefÀèilün MefÀèilün MefÀèilün

- 1 Nesim-i Àh ise zülfüñ perişÀn olmaàa bÀèiâ
Senüñ berú-ı ruòuñdur cÀna sÿzÀn olmaàa bÀèiâ
- 2 Nice taèbîr-i luùf-ı zaòm-ı peykÀnuñ idem cÀnÀ
Ki oldur dideme her dem dür-efşÀn olmaàa bÀèiâ
- 3 Bilinmez oldı esrÀrı nedür óayret-fezÀ yoòsa
áubÀr-ı òau mıdur èuşşÀúa óayrÀn olmaàa bÀèiâ
- 4 SeóÀba mihr-i ruòsÀruñ girelden çeşm-i giryÀnum
Belî ebr-i òauuñdur bunca bÀrÀn olmaàa bÀèiâ
- 5 Ne fûrúat âarâarın ne òid semÿm hecrini gördük
Nedür Fevzi nedür göñlüñ perişÀn olmaàa bÀèiâ

FÎ-ÓARFÎ'L-CÎM

20

MefÀèilün MefÀèilün MefÀèilün MefÀèilün

- 1 Gören dil âafóasında naúş-ı óüsnüñ deyr bilmez hiç
Büt-i büt-òÀne-i dil sensin èÀlem àayr bilmez hiç
- 2 MetÀè-ı derdiñi seyr eyleyen bÀzÀr-ı èişú içre
Virür hep dîn ü dil naúdîn gezend ü òayr bilmez hiç

19 H. 17b, A. 23a, S. 5b.

20 H. 17b, A. 23b, S. 6a.

- 3 Belî divÂne göñlüm tÂ esîr-i dÂm-ı zülfüñdür
Muûim-i künc-i miónetdür güÖÂr u seyr bilmez hiç
- 4 Perîdür ol vefÂ nÂ-ehl-i evc-i èişvede zirÂ
İder pervÂz bì-pervÂ vü perr-i ùayr bilmez hiç
- 5 Gerek úahr u gerek luûf it dil-i Fevziye yek-sÂndur
Senüñ Leyli-i zülfüñ Úaysı şerr ü òayr bilmez hiç

FÎ-ÓARFÎ 'L-ÓÁÉ

21

MefÂèilün FeèilÂtün MefÂèilün Feèilün

- 1 N'ola gülerse meh ü mihre hep óabÂb-ı úadeó
Münîr-i èÂlem-i kübrÂdur ÂfitÂb-ı úadeó
- 2 ÒazÂn-resîde-i hicrÂn olan nihÂl-i dili
Pür-Âb ü berg ider luûf-ı Âb-ı nÂb-ı úadeó
- 3 Sebeb odur ki ider şeyòî nîm cürèası şÂb
Ki Âb-ı Ôîør ile Âaâştedür türÂb-ı úadeó
- 4 Bize ne ùaène ider zÂhid-i âafÂ-maórÿm
Şeh-i cihan ider ehl-i dili şarÂb-ı úadeó
- 5 Yolında mest yaturken budur dimiş ol şÿò
Esîr-i laèlüm olan Fevzi-i òarÂb-ı úadeó

22

MefÂèilün FeèilÂtün MefÂèilün Feèilün

- 1 Görünmez oldu bu eyyÂmda liúÂ-yı ferÂó
Giderse òÂûırımuzdan n'ola hevÂ-yı ferÂó
- 2 MenÂmımızda naâîb olmadı yüzün görmek
Bizi ne bì-hÿde taâdiè ider âadÂ-yı ferÂó
- 3 Gürÿh-i ehl-i dilüñ imtizÂcı derdiledür
èAceb mi olmasa èuşşÂú ÂşinÂ-yı ferÂó
- 4 Ter ü şüküfte olur mı meger şükÿfe-i dil
Çemenlerinde vezÂn olsa da âabÂ-yı ferÂó

21 H. 18a, A. 23b, S. 6a.

³ odur: oldur A.

22 H. 18a, A. 24a, S. 6a.

- 5 SezÀ-yı mülk-i āafÀ bulmadı ki sÀye āala
HevÀya uça n'ola FevziyÀ hümÀ-yı ferÀó

FÌ-ÓARFİ'L-ÒÁÉ

23

MefÀèilün MefÀèilün MefÀèilün MefÀèilün

- 1 Esir-i ùurre-i ser-beste-i şeb-diziñüm ey şyò
Şehid-i àamze-i mest-Àne-i òyn-riziñüm ey şyò
- 2 Beni öldürmege zehr-Àb-ı tià-ı cevre óÀcet youú
HelÀk-ender helÀk òançer-i ser-tiziñüm ey şyò
- 3 Niçün bimÀrıña cellÀd-ı àamzeñ òışm ider çünkim
İùÀèatkÀr-ı fermÀn-ı úaøÀ tecviziñüm ey şyò
- 4 Beni biñ pÀre úılsañ dÀà-ı èişúuñdan el çekmem
Ben ol úurbÀni-i çeşm-i fiten-engiziñüm ey şyò
- 5 Beni gül-by-yı zülfüñden çü Fevzi eyleme maórým
Senüñ ben bülbul-i ÀvÀre-i şebòiziñüm ey şyò

FÌ-ÓARFİ'D-DÁL

24

MefÀèilün FeèilÀtün MefÀèilün Feèilün

- 1 Eliyle ùurrelerin açdı rýzgÀra óased
Ayaàına yüzini sürdi cýy-bÀra óased
- 2 ÚanÀèat eylemeyüp dest-by-s-ı sÀúiyle
Girişdi leblerine cÀm-ı zer-kenÀra óased
- 3 Aúup āu gibi ayaàına sÀúi-i bezmüñ
Süzüldi laèline òyn-Àb-ı òoş-güvÀra óased
- 4 Yañına kimseyi uàratmaz oldu kendi hemÀn
O serv-úaddi úocar tià-ı sitem-kÀra óased
- 5 Gözümlle gördüm o meh girdi úoynına bu gice
Úo àayrıyı hele Fevzi-i siór-kÀra óased

23 H. 18a, A. 24a, S. 6a.

³ bimÀrıña: bimÀruña A.

24 H. 18b, A. 24b, S. 6b.

25

MefÀèilün FeèilÀtün MefÀèilün Feèilün

- 1 Egerçi òande ider rÿyıma óabÀb-ı ümîd
Velî nidÀ-dih-i yek neşvedür şarÀb-ı ümîd
- 2 Bu rÿzgÀrda olmaz naâib-i ehl-i dilÀn
Hemîşe sifle-ver olmaúda feyø-yÀb-ı ümîd
- 3 Bu baòâla ùutalum burc imiş aña dilimüz
Ûulÿè ider mi meger andan ÂfitÀb-ı ümîd
- 4 Ne deñlü mey-kede-i ò^vÀhiş olsa òÀne-i dil
Güsiste-tÀr olur andan yine rebÀb-ı ümîd
- 5 ViãÀl-i şÀhid-i kÀm ise Fevzî maúãÿduñ
Óúunmasun bu debistÀnda kitÀb-ı ümîd

26

Mefèÿlü FÀèilÀtü MefÀèilü FÀèilün

- 1 Gÿşışdedür göñül k'ola tÀ maôhar-ı şühÿd
Gÿşum anuñçün itmede daú bang-ı yÀ-Vedÿd
- 2 Bir ÀşinÀ nige hle baña naôra úıldı lîk
Mümkin mi raóm-ı düşmene virmek ser-i vücÿd
- 3 TÀ kim o ùÀú-ı ebrÿya mÀlikdür ol âanem
İtse èaceb midür aña Cibrîl eger sücÿd
- 4 Cevriyle tÀzelendi dilüñ eski gülleri
Anda revÀdur itse hezÀrÀn-ı àam sürÿd
- 5 Bîhÿde saèy-ı neyl-i viãÀlin úo FevziyÀ
Baòt-ı èadem müsÀide gÿşış virür mî sÿd

Fİ-ÓARFİ'Ö-ÓÁL

27

MefÀèilün FeèilÀtün MefÀèilün Feèilün

- 1 O deñlü geldi dil-i zÀrıma èitÀb leõiõ

25 H. 18b, A. 24b, S. 6b.

⁴ andan: anda A., S.

26 H. 18b, A. 24b, S. 7a.

27 H. 19a, A. 25a, S. 7a.

- Ki ol sitem-siyehe geldi ictinÀb leõiõ
- 2 Meger òÀrÀb-ı mey-i nÀz imiş odur bÀèiâ
Beni görince gelür nergisine ò^vÀb leõiõ
- 3 Dilüm sipend-i sitemle yaúup döker úanum
Olur kebÀbla zirÀ şarÀb-ı nÀb leõiõ
- 4 Caóim-i derdiñe biz iòtiyÀr ile girürüz
Ki ehl-i derde gelür miónet-i èaõÀb leõiõ
- 5 NevÀziş ü àaøabuñ baña bes berÀberdür
Velì ziyÀde gelür Fevziye èitÀb leõiõ

FÌ-ÓARFÌ 'R-RÁÉ

28

MefÀèilün FeèilÀtün MefÀèilün Feèilün

- 1 Menem ki àibúa ider keyfüme piyÀle-i zehr
Hemişe ola ÒudÀ nuúlümüz nevÀle-i zehr
- 2 PiyÀle bilmezüz endÀzesüzdür èişretimüz
Ele girince sebÿ-yı mey-i dü-sÀle-i zehr
- 3 Yine menem o metÀèa nuúyd-ı cÀnı viren
ÔarÀc olundiâı dem sÿú-ı àamda kÀle-i zehr
- 4 FiàÀn ki Àâyş-ı zaómum henüz vefú-ı murÀd
Müşerref eyledi şÀhid-i óavÀle-i zehr
- 5 Dil idi cÀn idi Fevzi idi o gül-şende
Ki düşdi àonçe-gül-i dÀaum üzre jÀle-i zehr

29

Mefèýlü MefÀèilü MefÀèilü Feèýlün

- 1 TÀb-ı sitemüñ şemèa-fürÿz-ı dilümüzdür
Şeb-tÀr-ı àamuñ tÀbiş-i rÿz-ı dilümüzdür
- 2 Gencÿr-ı şeh-i èişú-ı belÀ-baòş-ı dü-kevniz
Derdüñ güher-i pÀk-i künÿz-ı dilümüzdür
- 3 Ôann itme leb-i āubóa ùulÿè eyledi òÿrşid
TebòAl-i teb-i tÀb-ı temÿz-ı dilümüzdür

28 H. 19a, A. 25a, S. 7b.

29 H. 19a, A. 25b, S. 7b.

² kevniz: kevnüz A., S.

4 èİşú-ülfetüz ol mertebe kim heft-cehennem
Kem-ter eâer-i sýziş-i sýz-ı dilümüzdür

5 Tilmîõ olımaz Fevzi bize èaúl-ı FelÀüñ
Ders-i óikem èacz-i rumýz-ı dilümüzdür

30

MefÀèilün MefÀèilün MefÀèilün MefÀèilün

1 Dimem hem-rÀz you àamzeñ gibi bir rÀz-dÀnum var
Senüñ èişúuñda sulùÀnum àam-ÀsÀ mihr-bÀnum var

2 èAdüvsüz dÀà var burc-ı serümde maúdemüñ gözler
Senüñçün göz yumaz ey bì-vefÀ çoú dide-bÀnum var

3 Gehi rý-mÀl-i òÀk-i pÀyüñ olmaúdan àareø cÀnÀ
Şehid-i àamze-i cellÀduñ olmaú óırã-ı cÀnum var

4 Nefes òulúuma dek sýzÀn olur óÀlüm beyÀn itsem
Beni AllÀh için söyletme kim derd-i nihÀnum var

5 Nişimen-gÀhum ey Fevzi n'ola äaff-ı nièÀl olsa
Benüm èarş-ı maóabbetde muèayyen bir mekÀnum var

31

Mefèýlü MefÀèilü MefÀèilü Feèýlün

1 TÀ kim müjesi tirdür ebrýsı kemÀndur
Yaòşılııaı neyler dilümüz óÀli yamandur

2 äad-müjde eyÀ cÀn-ı belÀ-keş yeñi başdan
Ol Àfet-i cÀn tià-keş-i ehl-i dilÀndur

3 Baóâ eyleyemez àamze de çeşm-i siyehiyle
Ol fitne-i devrÀn o úadar nÀdire-dÀndur

4 NeôôÀreden incinse revÀdur o semen-ten
NÀzikdür aña nýr-ı nigh bÀr-ı girÀndur

5 Zencir-i cünýnıyla dile hep viren ülfet
SevdÀ-geri-i zülf ü òaù-ı muà-peçegÀndur

6 NÀl olsa n'ola úÀmet-i Fevzi ki dilinde

⁵ İkinci mısraın vezni bozuktur.

30 H. 19b, A. 25b, S. 7b.

31 H. 19b, A. 26a, S. 8a.

èIşú ezeli mÀdde-i derd-i nihÀndur

32

FÀèilÀtün FÀèilÀtün FÀèilÀtün FÀèilün

- 1 Dil-berüm hem şÿò u hem cerrÀrdur dünyÀ úadar
Her nigÀhı mÀye-i ÀöÀrdur dünyÀ úadar
- 2 Nìm-naôrayla cihÀnı ser-te-ser bì-hÿş ider
Çeşm-i efsÿn-kÀresi mekkÀrdur dünyÀ úadar
- 3 Vaâlını elde ùutar her kim ki görse èişvesin
Anı bilmez kim o büt èayyÀrdur dünyÀ úadar
- 4 İstemez èuşşÀú-ı zÀruñ bir zamÀn şÀd olduainı
Óayf kim ol tünd-òÿ àaddÀrdur dünyÀ úadar
- 5 Ansız olmaz şÀhid-i iècÀz-ı maènÀ bir nefes
Üabè-ı Fevzi óÀãılı seóóÀrdur dünyÀ úadar

33

FeèilÀtün FeèilÀtün Feèilün

- 1 Dil ki bir sÀaar-ı billÿr ister
ÒÀne-i tÀrdur ol nÿr ister
- 2 Mey-i laèl-i lebüñe meftÿndur
O sebebden mey-i engÿr ister
- 3 CÀn atar rize-i elmÀsa göñül
äanmañuz zaòmına kÀfÿr ister
- 4 Rÿz-ı rÿşende açılmaz dilimüz
Hem-dem-i àam şeb-i deycÿr ister
- 5 èIşú dÀà itmez idi göñlümi lik
ŞÀhlar mülkini maèmÿr ister
- 6 Bulamam feyø-ı mey-i şevúı ki çarò
SÀaar-ı göñlümi meksÿr ister
- 7 Üabèumuz meyl-i òayÀl itse n'ola
Raòş-ı çÀlÀk reh-i dÿr ister

32 H. 19b, A. 26a, S. 8a.

33 H. 20a, A.26a, S. 8b.

- 8 Üuramaz ùabèuma úarşu òaãmum
Şir ile pençeleşen zýr ister
- 9 Maùlabı nÀr-ı àamuñdur yÀ-Rab
Fevzi ne cennet ü ne óýr ister

34

MefÀèilün MefÀèilün MefÀèilün MefÀèilün

- 1 Ne cÀn-ı sýz-nÀk ü ne derýn-ı süfte isterler
SerÀ-yı úalbi ancaú mÀ-sivÀdan rüfte isterler
- 2 Açılmaú sehl ü óall-i remz-i èişú itmek de mümkün
lik
Bu bÀauñ bülbülin lÀl ü gülin neşküfte isterler
- 3 O siór-Àmýz uyursa àamze-i fettÀn uyur āanma
HemÀn üftÀdeler bi-hýde çeşmin òufte isterler
- 4 LisÀn-ı èişúda hicrÀna çün vaāl-ı ebed dirler
MetÀè-ı cÀnı kim dir sýú-ı àamda müfte isterler
- 5 Kilid-i ùabèına mühr-i sükýt urmışdı Fevzi lik
Úomaz óÀlinde yÀrÀn-ı āafÀ nev-güfte isterler

35

Mefèýlü FÀèilÀtü MefÀèilü FÀèilün

- 1 SÀúi şarÀb-ı laèlüñ içür óÀcetüm budur
Bezm-i ezelde menşee-i keyfiyyetüm budur
- 2 Şeb tÀ seóer òayÀlüñ ile çeşm-i pür seher
DÀd ü sitÀd-ı kÀmdadur èişretüm budur
- 3 Ehl-i óaşr úulaú çeke naôrañ şikÀfına
Maóşerde sine-çÀk olayum niyyetüm budur
- 4 İdmÀn idüp kemÀn-ı belÀya bu menzilüñ
TÀ àÀyetinde uaş dikeyüm himmetüm budur
- 5 Ben bu úabÀyı şÀla virem gibi èÀuíbet
DivÀne oldı dirler ise raàbetüm budur
- 6 Ey eaúl-ı dýr-bin beni úoy kendi óÀlüme

34 H. 20a, A. 26b, S. 8b.

35 H. 20a, A. 27a, S. 9a.

³ Birinci mısraın vezni bozuktur.

Ben dÀye-perver-i elemem rÀóatum budur

- 7 Fevzi senüñle maùlabumuz bir degül midür
Ahd-i úadimi yÀda getür minnetüm budur

36

Mefèýlü FÀeilÀtü MefÀèilü FÀeilün

- 1 Gül-ruòlaruñda sünbül-i òau tÀ demidedür
FeryÀd-ı èandelib-i göñül nÀ-şinidedür
2 TÀb-ı şueÀè-ı ruòlarıña kem neôÀreden
Hep dÀà dÀà ile dilümüz dide didedür
3 Rencide-òÀùır olma göñül cevri-yÀardan
Resm-i vefÀ ne bilsün o bir nev-residedür
4 Ehl-i dü-giti neşve-i feyøinden oldu mest
AmmÀ baúılsa laeli yine nÀ-çeşidedür
5 Mümkün mi geşt-i bÀà-ı neşÀù ide Fevzi kim
PÀy-ı diline rize-i fürúat òalidedür

37

Müfteèilün MefÀèilün Müfteèilün MefÀèilün

- 1 Gerçi ki ceyb-i úÀúatı hecrüñ ile deridedür
Úayd-ı ümid-i vaãldan āanma göñül rehidedür
2 Áb-ı zülÀlsüz n'ola murà-ı dil olsa dil-figÀr
TÀb-ı sitemle gül gibi dÀà-ı ciger nedidedür
3 Tià-keş olalı baña bezm-i ezelde çeşm-i mest
CÀnum o òavfla daòı teb-zede-veş üepidedür
4 ÓÀşiye āanma muāóaf-ı rýyı kenÀrı òauùını
Úıl úalemiyle ince bir cedvel-i òoş keşidedür
5 Úadr-i hezÀrı bilmedi gerçi o àonçe-fem veli
Nisbet olunmaz èaybına gül-bün-i nev-residedür
6 Òaùla sevse dil-beri Fevziye itmeñ èayb kim
Úıfla maóabbet itmeden cÀn u dili remidedür

38

36 H. 20b, A. 27a, S. 9a.

37 H. 20b, A. 27b, S. 9b.

MefÀèilün MefÀèilün MefÀèilün MefÀèilün

- 1 O bi-dÀd illere luùf-ı viãÀlin bi-óisÀb eyler
Bize geldikde ammÀ bir nigÀhın biñ óisÀb eyler
- 2 Ne muèciz-gÿy olurmuş àamzesi kim baóâ-i èişú içre
Dil-i Àteş-zebÀn-ı ehl-i èişúa biñ cevÀb eyler
- 3 Aña ırmış úıyÀs itdüm āabÀnuñ dest-i bi-dÀdı
Meger ruòsÀrina zülfin óicÀbından niúÀb eyler
- 4 Cigersüzdür maóabbet Àteşine girmege úorúar
Anuñçün èişú gözden āaúlanur benden hicÀb eyler
- 5 İrer kÀm-ı viãÀle FevziyÀ maórÿm olur āanma
Benüm gibi der-i dil-dÀra ol kim intisÀb eyler

39

Mefèÿlü MefÀèilü MefÀèilü Feèÿlün

- 1 Tır-i sitemüñ kÀr-gır-i mübreme beñzer
ZirÀ o kemÀn-ebrÿlaruñ muókeme beñzer
- 2 Fikr-i dehenüñ mÀye-i şevú-ı dilimüzdür
EsrÀr-ı feraó-baòşda cÀm-ı Ceme beñzer
- 3 Dil vormeyeyüm mi çemen-i òauùuña k'anda
Òÿy-gerde ruòuñ lÀle-i pür-şebneme beñzer
- 4 Òÿrşidüñ eger òÀl ü òau u zülfi olaydı
Dirdüm yine az çoú ruò-ı cÀnÀneme beñzer
- 5 Seyr it o perì-zÀdımı ol çeşm-i siyehle
Ger görmedüñ ise ki perì Àdeme beñzer
- 6 Fevziye pesend eylese yÀrÀn yeridür
Vecdiye naôire didigi mülheme beñzer

40

Mefèÿlü MefÀèilü MefÀèilü Feèÿlün

- 1 MestÀne-miãÀl ol saña Àlüfte disünler
DestÀr-ı perişÀnla Åşüfte disünler

38 H. 21a, A. 27b, S. 9b.

39 H. 21a, A. 27b, S. 9b.

¹ kÀr-gır: kÀr-ger A., S.// o: ol A.

40 H. 21a, A. 28a, S. 10a.

- 2 O dil-bere dil vir ki dehÀnını görenler
Ya cÀm yÀòýd àonçe-i neşkúfte disünler
- 3 DergÀha varursañ düş ayaàına şu resme
Kim bende vü ÀzÀde saña òufte disünler
- 4 Òýy-gerde ruòl vaãfını bir ùarz ile şeró it
Kim èiúud-i dür-i naòmuña nÀ-süfte disünler
- 5 Fevzi yetişür nÀdire-sencì-i nev-eşèÀr
YÀrÀn niçe pür-şieràine nev-güfte disünler

41

MefÀèilün MefÀèilün MefÀèilün MefÀèilün

- 1 Dil ü cÀn kim zülÀlüñ neşvesinden dýr úalmışdur
İki maòmýrdur kim bÀdeden mehcýr úalmışdur
- 2 Saña cevr itmek ey meh baña dest-i àamda zÀr olmaú
Daòl Mecnýn u LeylÀdan bu bir destýr úalmışdur
- 3 Meger mest ü òarÀb-ı èişvedür fettÀn-ı çeşmüñ kim
O fitne ò^vÀb-gÀhında bu gün mestýr úalmışdur
- 4 Şeb-i úadr içre ol ebrýya úarşu çoú rükýè itmiş
HilÀl-ı èıyd anuñçün pìr-veş úanbýr úalmışdur
- 5 Ezelden taòt-gÀh-ı padişÀh-ı èişúdur Fevzi
Anuñçün miónet-ÀbÀd-ı dilüñ maèmýr úalmışdur

42

Mefèýlü MefÀèilü MefÀèilü Feèýlün

- 1 Bir ùÀıfeyüz rÀh-ı Hüda meðhebümüzdür
Her şÀm ü seóer vird-i belÀ meşrebümüzdür
- 2 èİşúuñ ideli medrese-i cehlını tekml
AókÀm-ı úaøÀyÀ-yı mióen maùlabumuzdur
- 3 Olsaú ne èaceb fenn-i maóabbette müselleme
ääón-ı elem-i erkÀn-ı bezm mektebümüzdür
- 4 Görmezse n'ola dide-i düşmen bizi rýóuz

² o: ol A., S.

41 H. 21b, A. 28a, S. 10a.

² dest: deşt A.

42 H. 21b, A. 28b, S. 10b.

Bu şekl-i ber-efrÂstemüz úalıbumuzdur

- 5 Fevzi-i øiyÂ-güster-i eflÂk-i kemÂlüz
TÂbiş-dih-i ÂfÂú-ı süòan kevkebümüzdür

43

FeèilÂtün FeèilÂtün FeèilÂtün Feèilün

- 1 Áteşin Âh ki murâ-ı dil-i sÿzÂn getürür
Sìneme âad gül-i dÂâ-ı şerer-efşÂn getürür
- 2 Rişte-i raâbeti var gibi dil-i zÂrıma kim
ÒÂûirum gibi o meh zülfi perişÂn getürür
- 3 KÂfir-i ùurresi ebrÿya geh eyler secde
Âyet-i nÿr-ı cemÂle meger imÂn getürür
- 4 äanmañuz òarú-ı gelÿ eylemege óayrÂnuz
Bizi bu óalúaya ol Âfet-i devrÂn getürür
- 5 Fevzi Cibrîl-i zamÂn rÿyına kim òaù getürür
Öükm-i İncil óüsn-i nüsòana ÚuréÂn getürür

44

MefÂèilün FeèilÂtün MefÂèilün FeèilÂtün

- 1 KemÂn-ı èişúı şikest itmege çü merd gerekdür
Ya terk-i daèvÂ ya fenninde merd-i ferd gerekdür
- 2 Siyeh-belÂ-yı àam-ı èişúı sine-serd ne bilsün
Maraø-şinÂs-ı maóabbet ki ehl-i derd gerekdür
- 3 Benüm gibi olan Âşüfte-óÂl-i bülbül-i zÂra
èİÖÂr-ı Âlüñe beñzer şüküfte verd gerekdür
- 4 Ne deñlü dîv-i raúib èişúudan dem ursa inanma
Aúal mertebe èuşşÂúa rÿy-ı zerd gerekdür
- 5 O şÿò-ı seng-dile Fevzi gitdi itmedi teéâir
HemÂn bu Âh-ı şerer-pÂşıla neberd gerekdür

45

43 H. 21b, A. 28b, S. 10b.

44 H. 21b, A. 29a, S. 10b.

¹ daèvÂ: daèvi S.

² sine-serd: sine-serdin A.

⁵ pÂşıla: pÂşla A.

MefÀèilün FeèilÀtün MefÀèilün Feèilün

- 1 Maóabbet ehline naúd-i niyÀz lÀzımdur
CemÀl ehline de cins-i nÀz lÀzımdur
- 2 NevÀya başlasa bezm-i niyÀz içinde göñül
RübÀb-ı nÀzile gel bezme sÀz lÀzımdur
- 3 ViâÀle ûÀlib isem 0ışma gelme sulûÀnum
Mari0a bilmemisin çÀre-sÀz lÀzımdur
- 4 Belì nihÀn gerek sırr-ı ehl-i 0ışú ammÀ
Maóal düşer geh aña keşf-i rÀz lÀzımdur
- 5 Bu kişt-zÀrda tÀ öyşe-i kemÀl bula
Muóaaãal Àdeme 0ömr-i dırÀz lÀzımdur
- 6 0AvÀma söyle úanÀeat fa0iletin vÀei0
0avaãaa naúd-i àama 0ırã u Àz lÀzımdur
- 7 O Àhy 0ayd olınınca netice ey Fevzi
Bu deşt-gÀhda çou terk ü tÀz lÀzımdur

46

MefÀèilün MefÀèilün MefÀèilün MefÀèilün

- 1 Yine gül mevsimidür bûlbûle feryÀd lÀzımdur
Göñül efàÀna gel yÀrÀna çün imdÀd lÀzımdur
- 2 Güli bi-hýde taãdiè eyleme gýş itmez ey bûlbûl
Aña kÀr itmege Àh-ı dil-i nÀ-şÀd lÀzımdur
- 3 Yeter úurbÀn olam bi-dÀdi-i cevruñ dil-i zÀra
Şeh-i kişver-setÀ-yı 0üsne 0adl ü dÀd lÀzımdur
- 4 Dil-i zÀrı anuñçün çille-i hicrÀna úor ol meh
Ki elbet sÀlik-i nÀ-puòteye irşÀd lÀzımdur
- 5 Úouutmañ sÀaarı 0ýfiye úo 0asretle úan içsün
Bilürsüz tekmił istièdÀd lÀzımdur
- 6 Kim eylerdi bu deñlü siór-i maènÀya tevaàaul lik
Nev-ÀàAzÀn-ı şiere FevziyÀ üstÀd lÀzımdur

47

Mefèýlü MefÀèilü MefÀèilü Feèýlün

- 1 Ol murà-ı àaribüm ki gülistÀn úafesümdür
ÁzÀde-gi-i òaùıra dÀm-ı hevesümdür
- 2 Ol rind-i mey-ÀşÀm-ı cihÀn òÀne-òarÀbum
Kim àulàule-i āýr-ı āurÀóı èasesümdür
- 3 Ol úÀfile-sÀlÀra Kaèbe-i zÀrum
Kim úaddüm èayn-ı āadÀ-yı ceresümdür
- 4 Ol maórem-i dergÀh-ı niyÀzum ki icÀbet
DünbÀle-rev-i murà duèÀé-yı nefesümdür
- 5 Ol úand-fürýş-ı süòanum Fevzi ki yÀrÀn
DükkÀnçe-i ùabèumdaki fevc-i megesümdür

48

Mefèýlü FÀèilÀtü MefÀèilü FÀèilün

- 1 Ol bülbüüm ki baña gülistÀn úafes yiter
Güller yerine raòne-i çengÀl-i òas yiter
- 2 Ol pÀymÀl-i èasker-i cevri zamÀneyüm
āabr u sükyñ-ı dil baña feryÀd-res yiter
- 3 Ol güm-reh-i diyÀr-ı àam-ı zülf-i dil-berüm
ÒÀùır-güöÀrì-i dem-i nÀlem ceres yiter
- 4 Ol bÀde-nýş-ı mey-kede-i ò^vÀhiş-i dilüm
Fikr-i òayÀl-i baòt-ı siyÀhum èases yiter
- 5 Ol dÀà dÀà mÀye-dih-i sýz-ı maóşerüm
Telhib-i heft dýzaòà kem-ter úabes yiter
- 6 Ol bi-āalÀó-ı mücrim-i èişúum ki dem-be-dem
ÁvÀze gýşuma gelür ey bü'l-heves yiter
- 7 Ol kÀmil-i ùariú-i cünýnum ki FevziyÀ
Biñ hýş-yÀra itsem eger bir nefes yiter

49

47 H. 22b, A. 29b, S. 11b.

³ sÀlÀra: sÀlÀrda S./ zÀrum: rÀzum A., S./ Birinci mısraın vezni bozuktur.

48 H. 22b, A. 29b, S. 12a.

49 H. 22b, A. 30a, S. 12a.

MefÀèilün MefÀèilün MefÀèilün MefÀèilün

- 1 Gel ey rÀmiş-ger-i àam sîne-veş bir çengümüz vardur
Bu dem şiven-ùırÀz-ı nÀlede Àhengümüz vardur
- 2 Óaõer ey kÀm peykÀn-ı òadeng-i nÀ-úabýliden
Bizüm ümmid ile rýz-ı ezelden cengümüz vardur
- 3 Bu èaks-i mevc-i zülf-i penc-piçidür úıyÀs itmeñ
áam u ÀlÀm-ı dünyÀdan bizüm Àjengümüz vardur
- 4 Ten-i èuryÀn-ı zaòm-ÀbÀd-ı àarú-ı cúbbe-i òýnum
Görenler ôann iderler cÀme-i gül-rengümüz vardur
- 5 Egerçi Fevzi-veş maórým-ı luùf-ı rýzgÀruz lîk
Óasyda bÀèiâ-i merg olmaâa ferhengümüz vardur

50

MefÀèilün MefÀèilün MefÀèilün MefÀèilün

- 1 Ne yerde olsa fevc diller aña perri bÀz eyler
O bÀz-ı óüsn ise âayd-ı dil-i èuşşÀúa nÀz eyler
- 2 TeàÀfûl âanma èuşşÀúın esirger zaòm-ı tiâından
Anuñçün ol melek-òaalet nigehten iótirÀz eyler
- 3 Egerçi ferş-i rÀhı olduâına levh iderler lîk
Göñül pÀ-mÀli-i raòşıyla kesb-i imtiyÀz eyler
- 4 äaúın ey Yýsuf-ı dil bunda èiâmet sýd virmez kim
ZüleyòÀ-veş o mest-i nÀz Àòir keşf-i rÀz eyler
- 5 HezÀrÀn cÀnla úurbÀn-ı pîr-i èişúum ey Fevzi
Ki çeşm-i himmetin bÀz itse kebgi şÀh-bÀz eyler

51

Mefèýlü FÀèilÀtü MefÀèilü FÀèilün

- 1 Şemşîr-i hecrüñile göñül pÀre pÀredür
Her pÀresinde dÀâ-ı àamuñ ÀşikÀredür
- 2 Ehl-i belÀya Àb-ı zülÀlüñ óarÀm ise
Maülýbumuz şarÀb-ı óelÀl-i neôÀredür
- 3 Dil şevúın arturur òaùıñı eylese òayÀl
ŞÀdi-i èandelib belî nev-bahÀradur

50 H. 23a, A. 30a, S. 12a.

51 H. 23a, A. 30b, S. 12a.

- 4 Biñ yerde āayd-ı kebg-i dile dām úurdılar
Meyli o çeşm-i şāhın-i èanúÀ şikÀredür
- 5 PÀ-mÀl-i raòş-ı cehl-i mürekkebdür ehl-i faøl
Sÿz-ı derÿnum anuñıçün rÿzgÀradur
- 6 Baúmaz kemÀl ehline cÀn virse faúrile
Çeşm-i remed cilÀsı sipihrüñ óimÀradur
- 7 Her úanda ise fitne-i óusn-i bütÀn-ı şehr
LÀ-büd hücÿmı Fevzi-i èışú-iştihÀradur

52

Mefèÿlü FÀèilÀtü MefÀèilü FÀèilün

- 1 Ol dil ki meyl-i yÀrì-i gerdÿn-ı dÿn ider
Kim úaùre-i sirişkini Ceyóÿn-ı öÿn ider
- 2 Ol dil ki Àrzÿ-yı vefÀ-yı felekdedür
Kilk-i hevesle diúúat-i meşú-i cünÿn ider
- 3 Ehl-i dil alsa destine bir sÀàar-ı neşÀù
SÀùì-i çarò-ı elbet anı ser-nigÿn ider
- 4 Bir gül girerse destiñe şÀd olma rÿzgÀr
Çou görmüşüz úapar anı dÀà-ı derÿn ider
- 5 Bir laóôa itse kevkebümüz seyr-i müstaúim
DevrÀn-ı çarò-ı kec-rev anı vÀj-gÿn ider
- 6 Tià-ı àam açmış anı taèab çekme ey úabib
TÀ sÿz-ı zaòm cÀnumı merhem-füzÿn ider
- 7 Fevzi inanma ahdine ùurmaz o bì-vefÀ
Vaèd-i viãÀl iderse de vaèd-i kümÿn ider

53

MefÀèilün MefÀèilün MefÀèilün MefÀèilün

- 1 áam-ı hecrile cÀnum çıúmaàa bir Àha úalmışdur
Benüm óÀl-i òarÀbum ey göñül AllÀha úalmışdur
- 2 Úodı püşt-i yed-i èaczin zemine MÀni vü BihzÀd
Ki naúş-ı levó-i óusni dest-i āunèullÀha úalmışdur

52 H. 23a, A. 30b, S. 12b.

53 H. 23b, A. 31a, S. 13a.

- 3 HelÀk-i óasret-i rÿ-mÀlî-i dergÀhîdûr òÿrşîd
Şeref-yÀbî-i bÿs-ı keşî òÀk-i rÀha úalmışdur
- 4 ÓarÀm olsun saña cellÀdliú ey àamze-i Mirriò
Felekde úanlar dökmeç Muóammed şÀha úalmışdur
- 5 FeøÀ-peymÀ-yı nÀ-bÿdî olup Úays-ı belÀ-úıynet
BeyÀbÀn-ı cünÿn hep Fevzi-i güm-rÀha úalmışdur

54

Mefèÿlü MefÀèîlü MefÀèîlü Feèÿlün

- 1 Dÿzaò eâer-i şuèle-i dÀà-ı dilümüzdür
Zaúúÿm berÀverde-i Àb u gilümüzdür
- 2 Ol vÀdî-i õî-zerè-i elem toòm-ı belÀyuz
Derd ü àam-ı èişú ezeli óÀãilumuzdur
- 3 èAllÀme-i envÀè-ı fûnÿn-ı àam-ı èişúuz
MollÀ-yı maóabbet bizüm eñ cÀhilümüzdür
- 4 Ser- òayl-ı süvÀrÀn-ı meùÀyÀ-yı cünÿnuz
Bi-õ-õÀt òired piş-rev-i rÀcilümüzdür
- 5 Perverde-i nÀz-ı àamıyuz reşk-i semender
Luuf-ı eâer-i Àb-ı feraó úÀtilümüzdür
- 6 Ey şevú hücÿmuñ úo àamın bizden ayurma
Ol şÿò-ı vefÀ-pişe bizim mÀéilümüzdür
- 7 Fevzi gibi hep cÀn ataruz görmege rÿÿın
TÀb-ı ruò-ı pür-tÀbı velî óÀéilümüzdür

55

FeèilÀtün FeèilÀtün FeèilÀtün Feèilün

- 1 Òaùt-ı ruòsÀrını devrÀn ki èıyÀn itmişdür
Óüsn-i fÀnî idügin anda beyÀn itmişdür
- 2 Zülfi ayaúdan aãılsa yeridür àamzeleri
SÀyesinde niçe nÀ-óau yere úan itmişdür
- 3 Fitneyi daòı arar çeşmi anı bilmez kim
Òam u piçinde anı zülfi nihÀn itmişdür

54 H. 23b, A. 31a, S. 13a.

55 H. 24a, A. 31b, S. 13a.

- 4 NÀzına úarşu niyÀz itmek içün dil ser ü pÀ
Sìnemi òançer-i Àhıyla dehÀn itmişdür
- 5 Fevzì òÀşÀk-i sürÿr ola gibi sÀóil-i dost
BÀd-ı fùrúatle yem-i àam heyecÀn itmişdür

56

Mefèÿlü FÀèilÀtü MefÀèilü FÀèilün

- 1 GÀhì düşer ki nÀzdan Àdem helÀk olur
AmmÀ bu vaøè-ı òÀmdan èÀlem helÀk olur
- 2 RuòsÀr-ı òÿy-be-dÿş ile gül-zÀra varma kim
İfrÀù-ı reşkden gül ü şeb-nem helÀk olur
- 3 Dil òÀnesinde ol úadar ikrÀm gördi kim
Ol şermle úalursa eger àam-helÀk olur
- 4 Yıl başına çíúarsa o òÿrşid-i bürc-i óüsn
Òavfum budur ki mÀh-ı muóarrem helÀk olur
- 5 Fevzì ki zaòm-ı tià-ı àamın cÀnda ùutar
èAks olsa aña sÀye-i merhem helÀk olur

57

MefÀèilün MefÀèilün MefÀèilün MefÀèilün

- 1 áamuñla òÿn-ı dil cÿş eyleyüp seylÀba dönmişdür
Benüm çeşmüm anuñçün çeşme-i òÿn-Àba dönmişdür
- 2 Derÿn-ı dilde pinhÀn itdigümden aòker-i èişúuñ
Birÿn-ı sìneme baú tÀbe-i pür-tÀba dönmişdür
- 3 NihÀl-i òuşk-ı dilde iótiyÀc-ı Àb-ı òançer you
áamuñdan àonçe-i dÀaı gül-i sır-Àba dönmişdür
- 4 äaúınsun kebg-i dil ser-pençe-i şÀhın-i çeşminden
Ki her bir nÀòun-ı müjgÀnı bir úullÀba dönmişdür
- 5 èAceb bilsem ne olmaú var ki vaúf-ı raèşedür göñlüm
Meger Fevzì seyÀóatden sÿy-ı aóbÀba dönmişdür

58

56 H. 24a, A. 31b, S. 13b.

57 H. 24a, A. 32a, S. 13b.

58 H. 24a, A. 32a, S. 14a.

Mefèýlü MefÀèilü MefÀèilü Feèýlün

- 1 èUşşÀú ser-i kÿy-i dil-ÀrÀda gerekdür
Úullar der-i sulùÀnda istÀde gerekdür
- 2 DaèvÀ-yı maóabbetde isef cÀndan el çek
RindÀn-ı ÒudÀ úayddan ÀzÀde gerekdür
- 3 SeyrÀn-ı dü-giti ise úasduñ çü Sikender
Áyine-âıfat cÀm-ı dilüñ sÀde gerekdür
- 4 Her şÿða göñül virmege muètÀd àalaùdur
Maóbÿb ya şeh-zÀde ya big-zÀde gerekdür
- 5 Ceõb eylemege kendüye pÿlÀd-ı dilÀnı
Dil òÀãaiyet-i ceõbede bıcÀde gerekdür
- 6 Nisbet bulamam dirse ruòı mıhrine bir dil
Çün sÀyede yÀr da üftÀde gerekdür
- 7 ÒÀmÀna gerekmez güher-i şefúatüñ ammÀ
Fevzi gibi āarrÀf-ı àam-ÀbÀda gerekdür

59

Müfteèilün MefÀèilün Müfteèilün Mefaèilün

- 1 MÀye-i şevú-ı cÀn u dil bÿy-ı gül-Àb-ı bÀdedür
Bì-ruò-ı sÀúi-i Çigil bÀde bir Àb-ı sÀdedür
- 2 SÀúi-i peççe-i Firenk Àyinemüzde úurma jeng
âyfi-i müddeèi-i neng ayaàın iştirÀdadur
- 3 Mevsim-i òandegì-i gül gül gibi elde cÀm-ı mül
áam yeme şÀd ol ey göñül ùÀlièümüz güşÀdedür
- 4 SÀúi yetişdür Àb-ı tÀk òÀne-i úalbüm eyle pÀk
Çirk-i hümÿm-ı tize-nÀk àamla bile o rÀdadur
- 5 Fevzi-i òaste-i elem ùutsun el üzre cÀm-ı Cem
Yóusa hücÿm-ı derd ü àam şimdi o nÀ-murÀdadur

60

MefÀèilün MefÀèilün MefÀèilün MefÀèilün

- 1 Nuúÿş-ı dÀà dÀà-ı sinemüz k'olmış èıyÀn bir bir

- İderler gül gibi sÿz-ı àam-ı eışúı beyÀn bir bir
- 2 Belı dem-beste úıldı eışú èaúl-ı evvelı ammÀ
Dil ü cÀnum anuñla söyleşürler bì-zebÀn bir bir
- 3 Degül úavs-i úÿzaòla mÀh-ı nev miréÀt-ı çarò içre
Ôuhÿr itmekde sinemden èukÿs-ı üstüòVÀn bir bir
- 4 Olurduú maórem-i vaãlı o şÀh-ı meh-veşüñ şeb lik
Otaain äubóa dek bekler sipÀh-ı aòterÀn bir bir
- 5 áazel ùaróında ùarz-ı tÀze Fevziye olup maòãÿã
áazel-gÿÿÀn-ı şehri itmede germ imtióÀn bir bir

61

Mefèÿlü MefÀèilün Mefèÿlü MefÀèilün

- 1 Bend-i girih-i zülfüñ divÀnesi Àteşdür
äad el-óaöer Àhından dil-òÀnesi Àteşdür
- 2 TÀb-ı ruò-ı cÀnÀna yoú ùÀúatümüz gerçi
Şemè-i şecer-i Üÿruñ pervÀnesi Àteşdür
- 3 ÓammÀrı mey-i èaúluñ èuşşÀúa úaruşmazlar
Bu bezm-i belÀ nuúlüñ peymÀnesi Àteşdür
- 4 MestÀn-ı maóabbetden dem çek nefesüñ yansun
Bu mey-kedenüñ äÿfi mestÀnesi Àteşdür
- 5 Gel kişt-i murÀdÀtuñ yÀs ile doladasın
Kim òÿşe-i ümmidüñ her dÀnesi Àteşdür
- 6 äaórÀ-yı maóabbetde maóv oldı serÀb-ÀsÀ
Berú-ı dil-i Fevzinüñ ÀÿÀ nesi Àteşdür

Fİ-ÓARFİ'Z-ZÁÉ

62

Mefèÿlü MefÀèilü MefÀèilü Feèÿlün

- 1 Maèöÿr ola äÿfi bu gice mest ü òarÀbuz
Sen cÀn çekiş zühdile biz àarú-ı gül-Àbuz
- 2 Pür-şuèle iden göñlümüzi eışú-ı bütÀndur
Maóşerde de ol Àteş ile meşèale-tÀbuz

² bì-zebÀn: bir zemÀn A

61 H. 25a, A. 33a, S. 14b.

62 H. 25a, A. 33a, S. 14b.

- 3 Maóv eyledi çÀr-èunãurumuz berú-ı maóabbet
äaórÀ-yı dehrde görinürsek de serÀbuz
- 4 Gül-zÀr-ı süòan bülbüliyüz biz n'ola şimdi
Dem-beste isek hem-úafes-i bým u àurÀbuz
- 5 FevziyÀ taãavvufda da biz àÀlibüz ammÀ
Maèöÿr ola äÿfi bu gice mest ü òarÀbuz

63

MefÀèilün FeèilÀtün MefÀèilün Feèilün

- 1 Egerçi mülk-i fenÀda emîn-i teşvişüz
Velî o àamze-i nÀvek eâerle dil-rîşüz
- 2 Hücým-ı şevú-ı viãÀli amÀn zamÀn bilmez
Biz ise tündi-i öÿyından Àòir endîşüz
- 3 HevÀ-yı òauùı èaceb mi cünÿna äalsa bizi
Ki vÀlihÀn-ı àubar u úalenderÀn-kîşüz
- 4 Yetişmesün úo ya bir nouúasına çaròÿñ hÿş
Yiter ki dÀéire dÀnÀn-ı merkez-i òîşüz
- 5 Göñülde eylerüz ey Fevzi seyr-i heft-iúlim
Ne iótiyÀc-ı seyÀóatdeyüz ne dervîşüz

64

Mefèýlü MefÀèilü MefÀèilü Feèýlün

- 1 äÿretde belî cÀm-âıfat gerçi òamÿşuz
MaènÀda velî òum gibi pür cÿş u òurÿşuz
- 2 Hem-pÀy olımaz Úays bize deşt-i belÀda
Ol bÀdiyede èîşúla biz dÿş-be-dÿşuz
- 3 Biz èauúla uyup èîşúuñı terk eylemek olmaz
Bu bÀbda her vechle òulf -Àver-i hÿşuz
- 4 İufÀ idemez Àteşümüz şeb-nem-i vaãluñ
èİşúuñda biz ey àonçe-dehen bÀriúa-nÿşuz

63 H. 25a, A. 33b, S. 15a.

64 H. 25b, A. 33b, S. 15a.

² olımaz: olınmaz A.

- 5 ÁzÀde-i úayd-ı dü-cihÀn olsaú èaceb mi
Fevzi gibi biz òırúa-i tecrid be-dýşuz

65

MefÀèilün MefÀèilün MefÀèilün MefÀèilün

- 1 ÚıyÀs itmeñ miâÀl-i Cem esir-i tÀc u taòtuz biz
ÓabÀb-ÀsÀ ayaúda úalma rindÀn-ı ibn-i vaútüz biz
- 2 Görüp èuryÀn u biryÀn āanma øıyyıú èayşumuz vardur
Ne óÀcet bÀr-ı destÀr u úabÀya şuele-raòtuz biz
- 3 Ne deñlü ùaèn iderse eylesün maèöýrdur úat úat
Ne bilsün meöheb-i èuşşÀúı zÀhid başúa semtüz biz
- 4 ŞehidÀn-ı maóabbet reşkle bir daòı cÀn virsün
O şýòun tià-ı çeşm-i mestì ile laòt laòtuz biz
- 5 Gice ol meh ùalebsüz cÀme-ò^vÀbum eyledi teşrif
Bu günden soñra Fevzi ben de bildüm nık-baòtuz biz

66

MefÀèilün FeèilÀtün MefÀèilün Feèilün

- 1 áarib-i şehir-i vefÀyuz esir-i èişúuz biz
Baúılsa maènide ammÀ emir-i èişúuz biz
- 2 FeøÀ-yı èişúda sebúü'l-úaāabla meşhýruz
SüvÀr-ı raòş-ı àamuz hem dilir-i èişúuz biz
- 3 TamÀm-ı Àteş-i èişú-ı bütÀnla dÀàuz
Rengin-i òÀtem-i verd ü münir-i èişúuz biz
- 4 Melekler olsa güzeller gibi bize meftýn
Felekde söylenürüz ol dilir-i èişúuz biz
- 5 LivÀ-yı èişúı ser-efrÀz iden bizüz Fevzi
äalÀ-yı ehl-i dilÀndur ki mir-i èişúuz biz

67

65 H. 25b, A. 33b, S. 15b.

¹ İkinci mısraın vezni bozuktur.

³ ùaèn: ôann A.

66 H. 25b, A. 34a, S. 15b.

³ İkinci mısraın vezni bozuktur.

67 H. 26a, A. 34a, S. 15b.

MefÀèilün FeèilÀtün MefÀèilün Feèilün

- 1 Egerçi bÀà-ı maèÀrifde verd-i òandÀnuz
Gül-i àama geh olur èandelib-i nÀlÀnuz
- 2 Ne feyø-cÿ-yı devÀ ne esir-i seyr-i çemen
Mariø-i muòliã-ı derd ü èadüvv-i dermÀnuz
- 3 Bize ne nÀz āatar şÀhid-i àam-ı dil-ber
āarib-i èÀlem isek mülk-i èişúa sulùÀnuz
- 4 Òasis-i çaròà niçün èarø-ı iótiyÀc iderüz
CevÀd-ı ÓÀtem-i Üayy-i àama ki mihmÀnuz
- 5 Yayıldı bÿy-ı gül-i ùabèumuz cihÀna tamÀm
MeşÀmm-ı dehri muèaùùar iden gülistÀnuz
- 6 Süòanda Fevzi úadar sÀóir olmaduúsa hele
Óasyda dÀà olacaú deñlü siór-sencÀnuz

68

Mefèýlü FÀèilÀtü MefÀèilü FÀèilün

- 1 Óann itme zaòm-ı èişúuña biz çÀre isterüz
Ol èÀşıúuz ki yÀremize yÀre isterüz
- 2 Hep naúd-i rÀóatı òasa baòş eyledük ki biz
Gül gibi pÀre-i dili āad-pÀre isterüz
- 3 Ne çeşme ne nigÀha ne ebrÿya mÀéilüz
Vaāl istesek anı da dil-i zÀra isterüz
- 4 Hem-demlik idemez bize her müddeèi-i èişú
Mecnÿn gibi o vÀdide ÀvÀre isterüz
- 5 Biz Fevziyüz her Àlÿde dÀmÀna düşmişüz
Hem mÀh-pÀre hem gözi seóóÀre isterüz

69

FÀèilÀtün FÀèilÀtün FÀèilÀtün FÀèilün

- 1 èAks-i ruòsÀruñla tÀb-endÀzdur Àyinemüz
Muóteriú úılsa n'ola òÿrşidi dÀà-ı sinemüz
- 2 āayúal-ı èişúuñ giderdi jeng-i óıúd u kinesin

68 H. 26a, A. 34b, S. 16a.

69 H. 26a, A. 34b, S. 16a.

äyret-i kÂm-ı dü-èÂlem gösterür Âyinemüz

- 3 Lüélü-i naômı niâÂr itsek èarÿs-ı dehre hep
Gevher-i maènÂ ile pürdür bizüm gencinemüz
- 4 Sille-ò^vÂr-ı âarâar-ı hicrÂn olup cemèiyyeti
Peççe-gÂn-ı kebge döndi meclis-i dÿşinemüz
- 5 Şive-i èİsiden ey Fevzi dem ursau çou degül
Buldı óummÂdan ifÂuat dilber-i dirinemüz

70

MefÂèilün MefÂèilün MefÂèilün MefÂèilün

- 1 FiaÂn ol Âfet-i cÂn derd-i èişı-ı èÂşıúÂn bilmez
Daòı bir nev-ùırÂz-ı nÂzdur resm-i bütÂn bilmez
- 2 Ser-i zülfinde göñlüm bi-òaberdür óÂl-i èÂlemden
Esir-i óalúa-i zencir-i àam seyr-i cihÂn bilmez
- 3 Úıyarsa çeşm-i bi-raómı dil-i èuşşÂú-ı nÂlÂna
Belì cellÂd-ı sulùÂni amÂn virmez zamÂn bilmez
- 4 äalındurmaz göze Âsydeler mevc-i yem-i èişı
Muóaaâal àavua nÂ-ò^vÂr-ı maóabbet bım-i cÂn bilmez
- 5 Beni esrÂr-ı òauù-ı yÂrdan Fevzi suéÂl itme
áariú-i baór-i óayret sÂóil-i nuúú u beyÂn bilmez

71

MefÂèilün MefÂèilün MefÂèilün MefÂèilün

- 1 ÒayÂlüñ gibi deşt-i àam da èuşşÂúa úarın olmaz
Bihişt içre belì óÿri gibi bir hem-nişin olmaz
- 2 Güle şeb-nem düşünce beñzer ol òÿy-gerde ruòsÂra
Velikin gül o deñlü Âb-dÂr u Âteşin olmaz
- 3 O cÂn kim neşve-yÂb-ı sÂâar-ı laèlüñ ola min baèd
Anı âad çÂk úılsa tià-ı cevruñ dil òazın olmaz
- 4 Şebinçün èazmin itse cemè-i dil-hÂ-yı perişÂna
Òam-ı gisÿdan enseb fitneye cÂy-ı kemın olmaz

70 H. 26b, A. 35a, S. 16b.

71 H. 26b, A. 35a, S. 16b.

¹ óÿri: cevri H.

- 5 Ne deñlü virse òauùuñ óuccet-i ÀzÀdegì aña
Yine dīvÀne dil zencir-i zülfüñden emīn olmaz
- 6 O gül-ruòsÀra èÀşıúsan şikÀyet itme cevrenden
Bu gül-zÀruñ hezÀrında dilÀ Àh u enīn olmaz
- 7 Úo mülk-i maèníde yÀrÀn tekÀpÿ-yı zemīn itsün
Senüñ nev ùarz-ı şieràüñ gibi Fevzì òoş zemīn olmaz

72

Mefèýlü MefÀèilü MefÀèilü Feèýlün

- 1 Bir bencileyin èÀşıú-ı mehcÿr ele girmez
Bir sencileyin dil-ber-i maàÿr ele girmez
- 2 Bir bencileyin mest-i mey-i ãÀf nigÀhuñ
Bir sencileyin gözleri maòmÿr ele girmez
- 3 Bir bencileyin öerre-ãıfat muøùarib-endÀm
Bir sencileyin bÀriúa-i nÿr ele girmez
- 4 Bir bencileyin bülbul-i Àteş-nefes olmaz
Bir sencileyin gül-rÿò-ı meşkÿr ele girmez
- 5 Bir bencileyin üstüne pervÀnelik eyler
Bir sencileyin şemèa-i kÀfÿr ele girmez
- 6 Bir bencileyin ùurre-ãıfat èaúl-ı perişÀn
Bir sencileyin fitne-i pür-şÿr ele girmez
- 7 Bir bencileyin cÀnla didÀrıña èÀşıú
Bir sencileyin meşèale-i Üÿr ele girmez
- 8 Bir bencileyin ãarmaàa meftÿn bulunmaz
Bir sencileyin sīnesi billÿr ele girmez
- 9 Bir Fevzì gibi derdiñi çekmede müselleme
Bir sencileyin cevriye meşhÿr ele girmez

Fİ-ÓARFİ'S-SİN

73

72 H. 26b, A. 35b, S. 17a.

⁹ çekmede: çekmekde A., S.

73 H. 27a, A. 35b, S. 17a.

MefÀèilün FeèilÀtün MefÀèilün Feèilün

- 1 Öum-ı ümîd benem cÂn ise sebÿ-yı heves
Remîde úıldı hezÂr-ı dili gülÿ-yı heves
- 2 Ne semte èaùf-ı èinÂn-ı èazîmet itse göñül
NiúÂb açar o ùarafdan hezÂr rÿ-yı heves
- 3 ZükÂm-ı derd ü àama özge mübtelÀ olduú
MeşÂmm-ı cÂna irelden hevÂ-yı bÿ-yı heves
- 4 Anuñla öerre úadar ÂşinÂlıú itmeyeyüm
Giderse bir daòı güstÂh-ı cÂn sebÿ-yı heves
- 5 Belî müöÂkeresi daòı Fevzî bÂrdurur
èAbesdür eyleme min baèd güft-gÿ-yı heves

Fİ-ÓARFİ 'Ş-ŞİN

74

Mefèÿlü MefÀèilün Mefèÿlü MefÀèilün

- 1 Áteş-gede-i dilde olmaúda èıyÂn Áteş
Yansam n'ola ser-tÂ-pÂ dil Áteş ü cÂn Áteş
- 2 Ey çarò-ı sitem-pîşe öz cÂnuña raóm eyle
Semt-i digere meyl it dil Áteş ü cÂn Áteş
- 3 Âh itmeyicek göñlüm rÂóat bulımaz bir dem
Lîkin olur Âh itse hep kevn ü mekÂn Áteş
- 4 Nîm Âhla eflÂki yaúmaú ne idi ammÂ
Òÿrşîdime raóm itdüm k'olur dü cihÂn Áteş
- 5 ÚurbÂn-ı àamum Fevzî mihmÂn olalı dilde
Ekl itdügi nÂn Áteş nÿş itdügi úan Áteş

75

FeèilÀtün FeèilÀtün FeèilÀtün Feèilün

- 1 äaón-ı gül-zÂr-ı äafÂ gÿşe-i mey-òÂne imiş
Deşt-ÂrÂ-yı ùarab lÂle-i peymÂne imiş
- 2 SÂúînün ayaàın öp rÿó-ı Cemi şÂd eyle
VÀèiôũñ velvele-i pendi hep efsÂne imiş

74 H. 27a, A. 36a, S. 17b.

75 H. 27b, A. 36a, S. 17b.

- 3 Şuèle-nÿş-ı mey ü Àteş-òir-ı derd ol dÀà ol
Dimesün ehl-i melÀmet saña bì-gÀne imiş
- 4 Mey-i òÿn-ı dil ile èayş iderüz şÀm u seóer
Bilmezüz óÀãıllı derd ü àam-ı dünyÀ ne imiş
- 5 Her büt-i şÿòı çeker küfr-i òaùına big-i dìn
Dil-i dıvÀne èaceb ùurfe āanem-òÀne imiş
- 6 Gül-şen-i úıāāa-i Mecnÿnı iden tÀze hemìn
Şurúa-i Àh-ı dil-i Fevzi-i dıvÀne imiş

76

MefÀèilün MefÀèilün MefÀèilün MefÀèilün

- 1 BeyÀbÀn-ı cünÿn k'ana dil-i nÀ-şÀd ayaú baāmış
Ne Mecnÿn-ı cünÿn-peymÀ ne òod FerhÀd ayaú baāmış
- 2 Göñül ol Bısütÿn-ı àamda şimdi tişe-zendür kim
Aña óÀşÀ ki ò^vÀbında daòı FerhÀd ayaú baāmış
- 3 Serümde dÀà āanma naúş-ı süm-i raòş-ı cevrüñdür
Dil ü cÀn taòt-gÀhın itmege ber-bÀd ayaú baāmış
- 4 Nice meyl itsün ināÀf it èarÿs-ı dehre ehl-i dil
Ki zır-i óaclesine niçe biñ dÀmÀd ayaú baāmış
- 5 Nedendür kim meşÀmm-ı dehr òÿnìn çeşme-sÀr olmuş
Meger var ise sünbül-zÀr-ı óüsne bÀd ayaú baāmış
- 6 Bize şimden gerü ièÀzdan dem urmaú olmaz kim
Bu gün ol pÀyeye Fevzi gibi üstÀd ayaú baāmış

77

MefÀèilün FeèilÀtün MefÀèilün Feèilün

- 1 Cemüñ piyÀle gibi gerçi hem-demi var imiş
Yine anuñ daòı elbette bir àamı var imiş
- 2 Beni bu dÀà-ı siyeh-tÀbla görenler dir
Óarım-i kÿçe-i èişúuñda maóremi var imiş
- 3 Bihişt içün nice saèÿ itsün ehl-i dil ināÀf

76 H. 27b, A. 36b, S. 18a.

77 H. 27b, A. 36b, S. 18a.

Anuñda tÀ ezel ancaú berÀdımı var imiş

- 4 HümÀ-yı behcet aña şöyle sÀye āalmış kim
āanur gören o şeh-i óüsni perçemi var imiş
- 5 CihÀnı dutmış idi ser-te-ser fiàÀn bu gice
Meger ki Fevzimizüñ meşú-i mÀtemi var imiş

FÌ-ÓARFİ'ä-äÁD

78

FÀèilÀtün FÀèilÀtün FÀèilÀtün FÀèilün

- 1 Ya beni yÀ-Rab úıl ol zülf-i muàarrÀdan òalÀã
Ya dil-i bìmÀrımı eyle o sevdÀdan òalÀã
- 2 Murà-ı cÀn úayd-ı úafesden çıúdı pervÀz eyledi
Olmadı óayfÀ göñül zencir-i sevdÀdan òalÀã
- 3 Ne murÀd üzre güzel buldum ne irdüm kÀmuma
Ne dil-i divÀne oldu mÀliòulyÀdan òalÀã
- 4 Úaddimüz nÀl oldu èömr-i nÀzenin pÀyÀn-resid
Olmadum daòı hevÀ-yı nefis-i bed-rÀdan òalÀã
- 5 Óasret-i simin-sÀèidlerle cÀn virsün hemÀn
Eyle Fevziyi ÒudÀ àavàÀ-yı dünyÀdan òalÀã

FÌ-ÓARFİ'ø-øÁD

79

FeèilÀtün FeèilÀtün FeèilÀtün Feèilün

- 1 Dilüme neşve virelden mey-i mey-òÀne-i feyø
Elde leb-riz ùurur gül gibi peymÀne-i feyø
- 2 Peççe-i lÀne-i gül-şÀhçe-i úudsì iken
Bülbül-i ùabèuma olmuşdı àiêÀ dÀne-i feyø
- 3 Küfr-i zülf-i büt-i nuùúum yine revnaú buldı
Olalı dil āuver-i maènÀya büt-òÀne-i feyø
- 4 Mey-i şieràüm n'ola mest itse müdÀm ehl-i dili
MÀyesi k'oldı teh-i sÀàar-ı òum-òÀne-i feyø

78 H. 28a, A. 37a, S. 18b.

79 H. 28a, A. 37a, S. 18b.

- 5 Ûabèumuz mecmaè-i şÿòÀn-ı meøÀmın oldı
 Ûabè-ı Fevzi gibidür ol daòı kÀşÀne-i feyø

FÌ-ÓARFİ'Û-ÛÁÉ

80

Mefèýlü FÀèilÀtü MefÀèilü FÀèilün

- 1 Deşt-i cünÿna ãalsa èaceb mi bahÀr-ı òaùù
 DÀrÿ-yı hüşber-i dil ü cÀndur àubÀr-ı òaùù
- 2 LoúmÀn gelse daòı şifÀ-sÀz olur degül
 Ol deñlü yÀre açdı göñülde TatÀr-ı òaùù
- 3 Zaòm-ı nigÀh u àamzesi behbüd olur veli
 aad-el-óaøer göñül yaramuzdur figÀr-ı òaùù
- 4 Şeh-bÀz-ı çeşmi āaydını bÀri şikÀf ider
 Ne cÀN virür ne úurtılur ammÀ şikÀr-ı òaùù
- 5 GöyÀ ki Fevzi şir-i ÒudÀ úabøa sendedür
 Kim çÀk çÀk itdi dili öülfeúÀr-ı òaùù

FÌ-ÓARFİ'Ô-ÔÁÉ

81

MefÀèilün MefÀèilün MefÀèilün Mefaèilün

- 1 Olursa cÀN u dil ol nergis-i mestÀneden maóôÿô
 Olurlar lÀ-cerem mestÀneler mestÀneden maóôÿô
- 2 Ser-i zülfüñde òÀlüñle dil ü cÀN imtizÀc itmiş
 Olurmuş lÀ-cerem divÀneler divÀneden maóôÿô
- 3 Geçürdi murà-ı dil faâl-ı bahÀrı dÀm-ı òaùùuñda
 Meger ol per-şikeste oldı müşgîn lÀneden maóôÿô
- 4 Ne iksir olduain bilmez àubÀr-ı dürd-i cÀm-ı mey
 èAceb mi olmasa zÀhid mey-i dem-òÀneden maóôÿô
- 5 Dil-i Fevziyi öÿn itdükce cevruñ arturur şevúın
 Nice rind olmasun sÀúi ùolu peymÀneden maóôÿô

80 H. 28a, A. 37b, S. 18b.

² açdı: açıldı A.

81 H. 28b, A. 37b, S. 19a.

FÌ-ÓARFÌ 'L-èAYN**82***FeèilÀtün FeèilÀtün FeèilÀtün Feèilün*

- 1 Beni tÀ eyledi ol nergis-i maòmÿr vedÀè
Birbirin eyledi cÀn u dil-i mehcÿr vedÀè
- 2 Merdüm-i çeşmi gibi óürmet ü èizzetde iken
Ne idi eyleyecek dìdesin ol nÿr vedÀè
- 3 Bend-i zünnÀr-ı hevÀña henüz olmuş dil-bend
Nice itsün seni dil ey büt-i pür-şÿr vedÀè
- 4 èİşret-i dehr-i deni kimseye úalmaz ebedi
Yóusa itmezdi bu bezmi Cem-i maèzÿr vedÀè
- 5 Düşicek Fevzi ile dÿr úapuñdan gÿyÀ
Úıldı dergÀh-ı SüleymÀnı iki mÿr vedÀè

FÌ-ÓARFÌ 'L-áAYN**83***MefÀèilün FeèilÀtün MefÀèilün Feèilün*

- 1 Diria tìg-ı cefÀ girdi dest-i yÀra diria
Yine açıldı dil ü cÀnda tÀze yara diria
- 2 SüvÀr-ı nÀz pey-rev eyler aàYÀrı
RikÀb-dÀr ola aèda o şeh-süvÀra diria
- 3 Nesim-i Àhımı ol àonçe görse àande ider
Teraóóum eylemez ammÀ hezÀr-ı zÀra diria
- 4 Bozuldı meclis-i vuālat döküldi öÿn-ı ciger
äınıldı sÀàar-ı dil oldu pÀre pÀre diria
- 5 Bu dem diyÀr-ı èadem seyrin eylerüz Fevzi
Diria tià-ı cefÀ girdi dest-i yÀra diria

FÌ-ÓARFÌ 'L-FÁé**84**

82 H. 28b, A. 38a, S. 19a.
83 H. 28b, A. 38a, S. 19b.
84 H. 29a, A. 38b, S. 19b.

FÀèilÀtün FÀèilÀtün FÀèilÀtün FÀèilün

- 1 Cismümi ol deñlü úıldı vaède-i ferdÀ naóıf
NÀl gelse yanuma kimse dimez aña naóıf
- 2 èÁşıú-ı zÀruñ nice çeksün âiúÀl-i hecriñi
CÀn zebýn u dil øaèıf ü cism-i àam-fersÀ naóıf
- 3 Baúma úurbÀnuñ olam çeşm-i óauÀretle dile
..... derdüñle gerçi görünür cÀnÀ naóıf
- 4 Óasret-i úaddüñle kim bu şekle girdi úÀmetüm
Añılur mı baède-zın şaòã-ı òayÀl ÀyÀ naóıf
- 5 BÀr-ı cevriñ çekmeden úaldı cihÀn ol meh-veşüñ
Fevzi ammÀ oldı luüfından òilÀl-ÀsÀ naóıf

FÌ-ÓARFÌ 'L-ÚÁF

85

FeèilÀtün MefÀèilün Feèilün

- 1 TÀ ki yanmaúdur èÀdet-i èÀşıú
Farú-ı çarò oldı türbet-i èÀşıú
- 2 Naúd-i cÀnın virür metÀè-ı àama
Böyledür işte òaãlet-i èÀşıú
- 3 Mey de söndürmez Àteş-i èauaşın
Zehrdür zehr şerbet-i èÀşıú
- 4 Çatlarum vaøè-ı dýn-ı Mecnýna
Zen nedür k'ola óasret-i èÀşıú
- 5 Vuãlat isterseñ eyle maóv-ı vücýd
Budur ey Fevzi àÀyet-i èÀşıú

86

MefÀèilün MefÀèilün MefÀèilün MefÀèilün

- 1 áarib-i şehriñüm destüm úutar bir mihr-bÀnum you
Muüm-i künc-i deyrüm himmet-i pır-i muàÀnum you
- 2 HezÀr-ı gül-şen-i èişúum gül-i àam dÀstÀnumdur
Yine gör baòtumı bÀà-ı cihÀnda ÀşiyÀnum you

85 H. 29a, A. 38b, S. 20a.

86 H. 29a, A. 38b, S. 20a.

- 3 DehÀn-ı ò'Àhiş-i cÀna n'ola mihr-i sükýt ursam
Felekde şaòã-ı òÀmýşiden özge hem-zebÀnum youú
- 4 Benüm cönk-i dilümde úiããã-i derd ü àamum çouður
O bed-òýnuñ cefÀsından mufaããal dÀstÀnum youú
- 5 Olurdı èarø-ı óÀl itmek o şÀh-ı óüsne ey Fevzi
Velì şemşir-i hecrinden dehÀn açmaaa cÀnum youú

Fİ-ÓARFÜ'L-KÁF

87

Mefèýlü MefÀèilü MefÀèilü Feèýlün

- 1 èişret yeridür dehre o sevdÀda mı geldüñ
Ey dil bu àam-ÀbÀda sen ÀzÀde mi geldüñ
- 2 Taóãil-i óavÀssuñ nedür ÀyÀ ne úazanduñ
Naúd-i seóer ü şÀmuñı taedÀda mı geldüñ
- 3 Ziyne ne arar sende èabÀdan ne úaçarsın
Şeh-zÀde misin èÀleme dibÀda mı geldüñ
- 4 Ser-tÀ-be-úadem berú-ı maóabbetde yaúıldum
Ey nÀr-ı cehennem baña dünyÀda mı geldüñ
- 5 Bì-zÀd sefer düşdi èadem şehrine Fevzi
Ey òÀne-òarÀb èÀleme rüeyÀda mı geldüñ

88

MefÀèilün MefÀèilün MefÀèilün MefÀèilün

- 1 äafÀ geldüñ eyÀ èişú ey cehennem-zÀd òoş geldüñ
Dilüm ber-bÀd ü cÀnum eyledüñ ÀbÀd òoş geldüñ
- 2 Ser-i kyyın dolaşduñ bÀaa girdüñ şevúle esdüñ
PeyÀm-ı yÀrile geldüñse ger ey bÀd òoş geldüñ
- 3 Derýn-ı bülbulÀne reşkle biñ dÀà-ı nev yaúuduñ
Yetişdüñ baña faál-ı gülde ey feryÀd òoş geldüñ
- 4 Bilürken tiàuña leb-teşnegi-i cÀnum ey àamze
Direngi eyledüñ òoş geldüñ ey cellÀd òoş geldüñ

87 H. 29b, A. 39a, S. 20b.

88 H. 29b, A. 39a, S. 20b.

² yÀrile: yÀrla A., S.

- 5 Saña tevcih olınmış manâib-ı âam müjde ey Fevzi
Bize hem-pâye olmışsın mübârek-bâd öoş geldün

89

Mefèylü FÀeilÄtü MefÀeilü FÀeilün

- 1 èĀşıú olinca bencileyin maóø-ı âam gerek
Maèşýú olinca sencileyin pür-sitem gerek
- 2 Bir bezm-i bâde kim aña sĀúi sen olasın
NĀhid ü mihr ü mĀh o bezme òadem gerek
- 3 Ĭns ü periyi eyle musaòòar nigĀhuña
ŞĀh-ı cihĀna leşker ü òayl ü óaşem gerek
- 4 TĀb-ı celĀli perde-i çeşm-i cihĀn úıl
SulùĀn-ı mülk-i óüsn ü bahĀ muóteşem gerek
- 5 Dirler metĀè-ı vaâl alınurmuş niyĀzla
AmmĀ bizüm mücerrebümüzdür direm gerek
- 6 Zehr-i cefĀ-yı dil-beri nýş itmege müdĀm
Fevzi gibi bir èĀşıú-ı meftýn-ı âam gerek
- 7 Bûlbûl ne naâme-sĀz ola gülsüz bu bĀâda
LĀ-büd maóabbet ehline bir àonçe-fem gerek
- 8 TĀ bĀèiĀ-i vedĀè dil ü dîn ü āabr ola
Ümmi gibi cefĀda èalem bir āanem gerek
- 9 TĀ ehl-i èişúı dest-i yed amĀn-ı Āh ide
Zülfi gibi bir ejder-i pür pîç ü òam gerek
- 10 TĀ naâme-senc-i nĀle ola èandelib-i dil
RuòĀresi gibi gül-i bĀĀ-ı Ĭrem gerek
- 11 TĀ rezm-gĀh-ı âamda helĀk ola ins ü cĀn
Ebrýları gibi iki tiĀ-ı dü-dem gerek
- 12 TĀ raòne-òvĀr-ı pençe-i bĀz ola kebg-i dil
Çeşmi gibi muèallem-i āayd-ı óarem gerek
- 13 TĀ çeşme-sĀr-ı òýn-ı ola ciger
Bir tîr-i âamzesi gibi peyk-i èadem gerek

- 14 Úatlı itmege beni niçe eahd ü yemini var
Gördükde baş egüp hemân öldür disem gerek

90

Mefèylü FÀèilÀtü MefÀèilü FÀèilün

- 1 èÁşıúda óüzn ü nÀle-i şÀm u seóer gerek
Elbet èalıl olanda bir ednÀ eâer gerek
- 2 Ôann itme èÁşıúa yeter Àh-ı seóer hemân
Àh-ı seóerle eşki de öyn-ı ciger gerek
- 3 Ne úayd-ı raòt u baòt ne dil-bendî-i murÀd
Rind-i ÒudÀ olan kişi ÀzÀde ser gerek
- 4 Ancaú øiyÀ-yı şemè-i ruò-ı yÀri görmege
PervÀne-i dile niçe biñ bÀl ü per gerek
- 5 Aldanma tÀb-ı ùurre-i pür-piç-i dil-bere
MÀr-ı belÀdan ey dil-i şeydÀ óaöer gerek
- 6 Bil úadr-i èömriñi idegör kesb-i zÀd-ı rÀh
Àoir bu köhne dÀr-ı fenÀdan sefer gerek
- 7 Üyüi-i ùabè-ı şýòuña Fevzi âad-Àferin
BillÀh böyle üyüiye bir leb-şeker gerek

91

MefÀèilün MefÀèilün MefÀèilün MefÀèilün

- 1 O pehlýdan ki úufl-ı tügme-i ùarf-ı âiyÀb açduñ
ÚıyÀs itdüm baña bir daòme-i EfrÀsiyÀb açduñ
- 2 eyledüñ ser-levóa-i ruòsÀrı óauùuñla
Yine ùullÀb-ı fenn-i vaâla bir müşkil kitÀb açduñ
- 3 Nice Àh-ı felek-sýz itmeyem ey àamzesi cellÀd
Ki dilde tià-ı hicrÀnuñla zaòm-ı bi-óisÀb açduñ
- 4 Budur òavfum ki şimden ãoñra başlar fenn-i bidÀda
Niçün ol şýòa rÀzum ey niyÀz bi-óicÀb açduñ
- 5 Lebi vaâfında şierüñ defter-i maúbýle geçmişdür
Yine ey Fevzi ümmid-i viâÀle özge bÀb açduñ

92

Mefèylü FÀèilÀtü MefÀèilü FÀèilün

- 1 Ger olmasaydı zülfüñe divÀne gözlerüñ
Baúmazdı dem-be-dem baña òaãm-Àne gözlerüñ
- 2 Rýó-ı Mesìóí daòı esir-i şarÀb ider
FerdÀ gelürse maóşere mestÀne gözlerüñ
- 3 İllÀ miyÀn-ı cÀn u göñül vaúf-ı raèşedür
ÁyÀ ne dem hücým ider imÀna gözlerüñ
- 4 Ey küfr-i zülfi vesme-i ebrý-yı Müslimì
Úalur gider mi èÀşıúa bì-gÀne gözlerüñ
- 5 SevdÀ-gerì-i cÀn u dile mÀye olmadın
Fevzì-i zÀrı eyledi divÀne gözlerüñ

93

Mefèylü FÀèilÀtü MefÀèilü FÀèilün

- 1 Áşýb-ı fitnedür heme kÀrı o àamzenüñ
èAnúÀ-yı cÀnum oldı şikÀrı o àamzenüñ
- 2 PýlÀd olursa daòı dil-i èÀşıúÀn Àh
Yüz biñ olur baúınca figÀrı o àamzenüñ
- 3 İns ü melek musaòòar olursa aña n'ola
Milkeyne óükmi nÀfiö ü cÀrì o àamzenüñ
- 4 HüşyÀr olur mı èÀşıú-ı dil-òaste kim müdÀm
Eyler òarÀb zühdi òumÀrı o àamzenüñ
- 5 Dil virdigine Fevziye ùaèn itdüm èÀúıbet
Ben daòı oldum èÀşıú-ı zÀrı o àamzenüñ

94

MefÀèilün MefÀèilün MefÀèilün MefÀèilün

- 1 Bizi āanmañ cünýnuñ kim tehì meyoÀnesin gördük
Belì kerrÀtla hem gerdiş-i peymÀnesin gördük

92 H. 30b, S. 21b.

93 H. 30b, S. 22a.

¹ Áşýb-ı fitnedür: Áşýb u fitnedür S.

94 H. 31a, A. 42a, S. 22a.

- 2 Göñül şehr-i ümidüñ vaâf-ı bezm ü gül-şeninden geç
Ki şemê ü àonçesinüñ bülbul ü pervânesin gördük
- 3 Yine ehl-i dile mesken èademdür yousa dünyânuñ
Heme maëmýresin seyr eyledük virânesin gördük
- 4 Dil-i şeydâ görünmez belki cânânın yitürmişdür
Yetişün söyleñ ol biçârenüñ cânânesin gördük
- 5 Gice kyyında ey Fevzi sitem sengine dýş olduú
Hele kişt-i ümidüñ biz de birúaç dânesin gördük

95

FÀèilÀtün FÀèilÀtün FÀèilÀtün FÀèilün

- 1 Süst-pâdur hep sitedden istinâd itdüklerüñ
âanma yanuñda úala ey çarò èinâd itdüklerüñ
- 2 Şübhe youdur kâm-rân olmuş çerââânuñ senüñ
Baña beñzerse eger hep ber-murâd itdüklerüñ
- 3 Faúrıla úânièelerüz senden kim ister devleti
Gördük aòir n'oldılar ol Keyúybâd itdüklerüñ
- 4 Çâr-sý-yı èârifândan çúma ey dellâl-i èişú
Hep metâè-ı âteş-i âamdur mezâd itdüklerüñ
- 5 Şâhid-i kâm alsalar Ââyşa diyü óüzn olur
Fevzi-i vaúf-ı âama beñzerse şâd itdüklerüñ

96

FÀèilÀtün FÀèilÀtün FÀèilÀtün FÀèilün

- 1 Çekdi tiâın nergis-i öyn-ò^vâresi bir kimsenüñ
Òaste-dil oldu yine âad-pâresi bir kimsenüñ
- 2 Keşf-i râz itmekde cânum daòı nâ-maórem gelür
Kimse bilmez oldiaum âvâresi bir kimsenüñ
- 3 Dââlardur âanmañuz yer yer görüp efgârını
Sinem âmâc eyledi neôôâresi bir kimsenüñ
- 4 Dil óarem-gâhında pâý-ı çâre pür-elmâs olur

95 H. 31a, A. 42a, S. 22b.

96 H. 31a, A. 42b, S. 22b.

Gelmesün söyleñ benüm bi-çÀresi bir kimsenüñ

- 5 Ben ki mest-i bÀde-i neôôÀre-i çeşmÀnıyum
İki cÀmumdur iki seóóÀresi bir kimsenüñ
- 6 Anuñıçün cÀn atar pervÀne-gÀn-ı èışú aña
Reşk-i şemè-i Üyrdur ruôsÀresi bir kimsenüñ
- 7 Var mı èÀlemde ÒudÀ hem şyò hem àaflet-nihÀd
Dilber-i Fevzi gibi meh-bÀresi bir kimsenüñ

97

Mefèýlü MefÀèilü MefÀèilün FÀè

- 1 Cevrüñle ki eşküm güher itdüñ gitdüñ
CÀnÀ ne èaceb òoş eâer itdüñ gitdüñ
- 2 ÜftÀdelerüñ gýşe-be-gýşe aâlar
Sen nÀz iderek òandeler itdüñ gitdüñ
- 3 Çouú òýni var ammÀ saña beñzer youúdur
Òýn-rizi bi-naúş-ı óacer itdüñ gitdüñ
- 4 Sey-lÀb-ı sirişküm aúıdup hecrüñle
MiréAt-ı dilüm pür-keder itdüñ gitdüñ
- 5 DünyÀya sıaışmaz úıãaa-ı bi-dÀduñ
BÀb-ı keremi muòtaâar itdüñ gitdüñ
- 6 ÁâyÀrı yine rÀøı-i vaâl itdüñ lik
Fevziye göreydüñ neler itdüñ gitdüñ

Fİ-ÓARFİ'L-LÁM

98

Mefèýlü MefÀèilü MefÀèilü Feèýlün

- 1 Ey mÀye-dih-i tizi-i şemşir-i teàÀfül
TÀ key idesin èÀşıúı dil-gir-i teàÀfül
- 2 Baş úurtaramaz Rüstem olursa daòı èÀşıúı
Haúúında ki çeşmüñ ide tedbir-i teàÀfül

⁷ meh-bÀresi: meh-pÀresi A., S.

97 H. 31b, A. 42b, S. 22b.

¹ ne 'aceb: Her üç nüshada da n'aceb şeklinde yazılmasına rağmen biz vezin gereği metinde ne èaceb şeklinde okuduk.

98 H. 31b, S. 23a.

- 3 Ümmid-i neôÀre nic'ider òaste göñül kim
Hep çin-i cebin itmede tefsir-i teàÀfül
- 4 NÀsÿr ider zaòmeni kÀfÿr-ı neôÀre
Ol mertebe kÀr itdi dile tır-i teàÀfül
- 5 ÛÀúat getürür mi hele baú naôraña Fevzi
Çeşmüñ ùutalum eyledi taúãir-i teàÀfül

99

FÀèilÀtün FÀèilÀtün FÀèilÀtün FÀèilün

- 1 Hem göñül kÀfir elinde ham bahÀ mümkün degül
Åh kim zencir-i zülfüñden rehÀ mümkün degül
- 2 Eylesüñ èarø-ı cemÀl èÀşıúlaruñ bì-iòtiyÀr
Saña úurbÀn olmamaú ey meh-liúÀ mümkün degül
- 3 èIyd gelmiş gelmemiş şÀdi ü àam yek-sÀn gelür
Òaste cÀna kim senüñle meróabÀ mümkün degül
- 4 Merhemüñ øÀyiè olur elmÀs-sÿd it yÀremi
Zaòm-ı nÀsÿra òod ey èİsi-devÀ mümkün degül
- 5 Her gül-i taãviri yüz biñ òÀr yeési gösterür
Óayf bÀlin-i ümide ittikÀ mümkün degül
- 6 Bezme gel seyr eyle feyø-i luuf-ı gül-şen neydügin
Ey diyen bu bÀada kesb-i hevÀ mümkün degül
- 7 Ol perì äaydına Fevzi gerçi himmet eylemiş
Bilmezüz taúdiri ammÀ àÀlibÀ mümkün degül

Fİ-ÓARFİ'L-MİM

100

FÀèilÀtün FÀèilÀtün FÀèilÀtün FÀèilÀtün

- 1 Yine cÀm-ı zehr-nÿşum yine àurre mest-i èişúum
N'ola farú-ı èarşa úonsam ki àubÀr-ı pest-i èişúum
- 2 Bu felek rıøÀsı ile döneyor úıyÀs itmeñ
äavılur güöer-gehümden ki dilir-i mest-i èişúum

³ nic'ider: her üç nüshada da "nice ider" şeklinde yazılmasına rağmen biz vezin gereği nic'ider şeklinde okuduk.

99 H. 31b, S. 23a.

100 H. 32a, S. 23b.

- 3 Iracuúdan eyler oldum dil ü hÿşa meróÀbalar
N'ola güm-reh olsam Àòir ki èinÀn be-dest-i èişıúm
- 4 Nice pend-i nÀãıó itsün eâer-i şerÀre dilde
Ki esîr-i zülf-i àurre vü āanem-perest-i èişıúm
- 5 N'ola reşkle olursa baña rÿó-ı Úays pey-rev
Ki bu deşt-gehde Fevzi yine ceyb ü dest-i èişıúm

101

Mefèýlü MefÀèilü MefÀèilü Feèýlün

- 1 ZÀhid beni ôann itme ki tecrid-perestüm
Ālüfte-i Āyine-i Cemşid-perestüm
- 2 KÀrum heme rÿ-mÀli-i dergÀh-ı muàÀndur
DüşmÀn-ı riya āAdıú-ı tevóid-perestüm
- 3 CÀm elde hevÀ serde āanem dilde muóaaāal
Ben dÀa-ı dil-i āÿfi-i taúlid-perestüm
- 4 TÀ öerre-i mihr-i ruò-ı tÀb-efgen-i yÀrum
Ben vech-i münÀsible o òÿrşid-perestüm
- 5 Ben Fevzi-i minnet-ne-keş-i çaròum anuñçün
HicrÀn ùalebüm fürúat-i cÀvid-perestüm

102

Mefèýlü MefÀèilü MefÀèilü Feèýlün

- 1 Ne èÀlim ü ne zÀhid-i seccÀde-nişistüm
Ben bülbul-i öÿnin-naàam-ı bÀl-i şikestüm
- 2 Āaÿş-ı òayÀlümde gehi ol büt-i tersÀ
Ki öÿn-ı cigerle ùolu peymÀne be-destüm
- 3 Evc-i felek-i maèrifete mihr-i münirüm
āÿretde beli öerre miāÀlüm daòı pestüm
- 4 Gÿş eylemem ey āÿfi úo efsÀneyi sen de
Maóşerde de ol şÿòla ben dÀmen ü destüm
- 5 Fevzi bize hüşyÀr diyü ùaèn ider ammÀ

Çeşmüñ bilür ey şyò ki ben mest-i elestüm

103

FeèilÀtün FeèilÀtün FeèilÀtün Feèilün

- 1 İtdi ÀmÀc-ı òadeng-i àamı ol meh-pÀrem
TÀzelendi yine göñlümdeki eski yÀrem
- 2 Çekdi şemşir-i nigÀh-ı àaəab-Àlÿdın o şyò
Gitdi şimden gerü elden bu dil-i āad-pÀrem
- 3 MübtelÀsına óavÀle idicek òancerini
Áāÿş-ı cÀna alur anı dil-i ÀvÀrem
- 4 Ol úadar itdi beni tÀb-ı teàÀfül bi-tÀb
Úaldı nÀ-çÀr tekÀpÿ-yı mürÿra çÀrem
- 5 Sen de ināÀf úıl ey Fevzi-i temyiz-penÀh
āayrı dil-berlere beñzer mi benüm meh-pÀrem

104

MefÀèilün MefÀèilün MefÀèilün MefÀèilün

- 1 Dil-i àam-perverüm āad laòt iderse cevrüñ Àh itmem
Ben ey gül-çehre rÿy-ı èişúı Àhumla siyÀh itmem
- 2 ÒayÀl-i şemè-i ruòsÀruñla şeb-tÀr-ı firÀú içre
Cebìn-sÀyıla gelse iltifÀt-ı mihr ü mÀh itmem
- 3 Ne deñlü genc-i dil-i pür güher dirdüñse de ey şyò
Dür-i eşküm yine şÀh-ı àama zib-i külÀh itmem
- 4 O deñlü öü-úıbÀb-ı derdiñüm cÀnÀ helÀk olsam
Mesìó ióyÀ için biñ kez niyÀz itse nigÀh itmem
- 5 Ben ol pervÀne meşreb murà-ı pür-sÿzum ki èişúuñda
Vücÿdum àarú-ı Àteş eylerüm fikr-i tebÀh itmem
- 6 O èanúÀ úıynetüm pÀyıma gelse şÀhid-i iúbÀl
Degül ikbÀl-i dil dest-i nigÀhum býse-gÀh itmem
- 7 Beni ey pür-cefÀ Fevzi-veş Àh eyler úıyÀs itme

103 H. 32b, S. 24a.

³ òancerini: òançerini S.

⁵ meh-bÀrem: meh-pÀrem S.

104 H. 32b, S. 24b.

¹ gül-çehre: meh-çehre S.

Ben ol VAmiú-pesend-i mürşid-i eîşúum günÀh itmem

105

MefÀèilün MefÀèilün MefÀèilün MefÀèilün

- 1 áam-ı eîşúuñla ey nÀ-mihr-bÀn maëmýrdur göñlüm
Anuñçün gül gibi şÀm u seóer mesrýrdur göñlüm
- 2 ÒayÀl-i bÀde-i èaks-i lebüñ anı òarÀb itmiş
Eger Àh eylese incinme kim maèöýrdur göñlüm
- 3 Meger ki nergis-i bîmÀruñ olmuş sÀúi-i meclis
Ki böyle bÀde-i dýşineden maòmýrdur göñlüm
- 4 O deñlü zaòm-ÀbÀd-ı òadeng-i àamzeñ olmuş kim
ÚıyÀs eyler görenler òÀne-i zenbýrdur göñlüm
- 5 Olaldan cÀm-ı dilde pertev-endÀz èaks-i ruòsÀruñ
MiâÀl-i ÀfitÀb cÀm-ı Cem-i pür-nýrdur göñlüm
- 6 Cebîn-sÀ görseñ èayb itme anı deyr içre ey Fevzi
èînÀn-ı iòtiyÀr elde degül mecbýrdur göñlüm

106

FÀèilÀtün FÀèilÀtün FÀèilÀtün FÀèilün

- 1 BÀde-i eîşúı ezel bezminde tÀ nýş eyledüm
Bî-muhÀbÀ sÀúi-i derdüñ der-Àâyş eyledüm
- 2 Naàme-i şeró-i leb-i mey-gýnuña ÀàAz idüp
BÀde-i reşkile ehl-i zühdi ser-òiş eyledüm
- 3 Áteşe úıldum óavÀle hep taèalluú-gerdesin
Rind-i bî-pervÀ-yı hýşı òÀne-ber-dýş eyledüm
- 4 Kaèbeden çıúdum künişt-i eîşúı mesken baàladum
Úarz-ı òÀãaum penbe-i dÀà-ı dil-i hýş eyledüm
- 5 TÀ ki zîb-efzÀ-yı nüh ãarò-ı berîn-i çarò ola
Gýş-ı NÀhîde dür-i naômum bünÀgýş eyledüm
- 6 Şöyle ãaldı pençe-i hicrÀnı Fevzi rýzgÀr
Derd-i mÀder-zÀd-ı eîşúı hep ferÀmýş eyledüm

107

MefÀèilün FeèilÀtün MefÀèilün Feèilün

- 1 FiaÀn ki bülbul idüm verd-i terden ayrıldum
HümÀ-yı devlet idüm bÀl ü perden ayrıldum
- 2 Tekellüm itmege you çÀre gerçi üyüiyüm
Bu gün hem Àyineden hem şekerden ayrıldum
- 3 MiàÀl-i genc nice olmayam òarÀb u yebÀb
İki cihÀna deger bir güherden ayrıldum
- 4 áubÀr-ı pÀyını kim tÿtiyÀ-yı çeşmüm idi
Güm eyledüm yine nÿr-ı baãardan ayrıldum
- 5 Taèaccüb eyler idüñ Fevzi ãaà úaldıauma
Göreydün èÀlem içine nelerden ayrıldum

108

MefÀèilün FeèilÀtün MefÀèilün Feèilün

- 1 FiaÀnı terk idüp ey dil Àyine başlayalum
O köhne resmi úoyup nev zemine başlayalum
- 2 Füsÿn-ı çeşmini ol fitne-bÀruñ itsün şeró
NiyÀz-ı òÀme-i siór-Àferine başlayalum
- 3 NigÀh-ı şefúatine şÀyed olaruz maôhar
Müjeyle rÿyi-i òÀk-i rehine başlayalum
- 4 Dirià idüp bize emzürmez ise laèl-i lebin
Tenezzül eyleyelüm sine sine başlayalum
- 5 Görüp ôuhÿr-ı vefÀ-nÀme-i òaûın ne dimiş
VefÀ-yı Fevzi-i zÀr u óazine başlayalum

109

Mefèÿlü MefÀèilü MefÀèilü Feèÿlün

- 1 èAúla heves-i Leyli-i zülfüñ bedel aldum
Mecnÿnum o sevdÀ ile üyl-ı emel aldum
- 2 Bu deste-i dÿdın başumda degül Àhum

107 H. 33a, S. 25a.

108 H. 33b, S. 25a.

109 H. 33b, S. 25b.

- Rezm-i ser-i ùurreñde dilîr-Àne tel aldum
- 3 Ger òÀnúah-ı èışúda şeyò olsam èaceb mi
Bu tekyede ben Úays-ı maóabbetden el aldum
- 4 Dil güherin ol laèl-i şeker-òande degışdüm
El minnetü li-llÀh ki naàamü'l-bedel aldum
- 5 Bir nîm nigÀh itmegiçün cÀnumı virdüm
Ben naúd-i óayÀtumla şarÀb-ı ecel aldum
- 6 Minnet-keş-i sÀúi olıman ey dil-i şeydÀ
Ben cÀm-ı āafÀ-baòş-ı Cemî tÀ ezel aldum
- 7 Fevzi kim ider òiùua-i maènÀya tenezzül
Ben mülket-i iècÀzı bu gün bì-cedel aldum

Fİ-ÓARFİ 'N-NBN

110

MefÀèilün MefÀèilün MefÀèilün MefÀèilün

- 1 Ne bitsün şýre-zÀr-ı èÀlemüñ kişt-i fenÀsından
Ne taóâil itsün Àdem dehrde àayrı belÀsından
- 2 Ne feyø kesb ider gül-zÀr-ı dehrüñ ehl-i èışú Àòir
āudÀè peydÀ olur gýş-ı hezÀrÀnı nevÀsından
- 3 Felekden óüsn-i neôôÀre ümid itsün mi èÀúıl kim
Sebel peyveste seylÀn ide çeşm-i rýşenÀsından
- 4 Derýnum yaúsa sýz-ı óasret èauşÀn olmam ol deñlü
KibÀr-ı devletüñ úandum zülÀl-i ilticÀsından
- 5 Felek şimden gerü tÀ earşa pertÀb eylesün tÀcın
Çeküldüm manāıbından kÀm-ı dilden müddeèÀsından
- 6 Üutup semt-i àamı hep mÀ-sivÀya püşt-i pÀ urdum
Geçenler böyle geçsün èÀlemüñ öevú u āafÀsından
- 7 Yeter òilèat baña zaòm üzre zaòm u dÀà dÀà üzre
Uāandum óÀāıllı dehrüñ èabÀsından úabÀsından
- 8 MurÀda nÀéil olsun tek sipihr-i ehl-i dil düşmen
Derýn-ı dildeki derd ü àamuñ geçdüm devÀsından

- 9 Üoúanmıř òÀùır-ı nÀ-řÀdına var ise çarò-ı dÿn
CihÀn pür řuèle oldı Fevzinüñ berú-ı edÀsından

111

MefÀèilün MefÀèilün MefÀèilün MefÀèilün

- 1 Niçe bir dÀstÀn-ı Úays ile FerhÀd söylensün
BirÀz da úiããa-i cÀn-ı belÀ-muètÀd söylensün
- 2 Yeñiden nÀm-zÀd-ı bikr-i àamdur sÿri-vÀr göñlüñ
Mióen yÀrÀnı gelmez mi mübÀrek-bÀd söylensün
- 3 Yeter ey bü'l-heves taãdièi úo lÀf-ı èadÀletle
Ser-i dest-i felekden irişen bidÀd söylensün
- 4 Bu gün maàlyb-ı çaròuz ya hüner yerde úarÀr itsün
Óuøÿr-ı úÀèi-i maóşerde ferdÀ dÀd söylensün
- 5 BelÀ-yı cÀn-ı Eyyÿbi çıúa encÀm-ı Yaèúÿba
Hele bir kerre derd-i Fevzi-i nÀ-řÀd söylensün

112

Müfteèilün MefÀèilün Müfteèilün MefÀèilün

- 1 Sen gül-i òÀr ülfete nevbet-i nÀz degmesün
TÀ dil-i nÀle èÀdete sehm-i niyÀz degmesün
- 2 Berzede itme ùurreñi açma niúÀb-ı rÿyuñı
Rÿyuña Àh-ı óasret-i sine-güdÀz degmesün
- 3 Bes ki ùavÀf Kaèbe-i kÿyuñı eyledüm úo ya
Óaşre degin dimÀàuma bÿÿ-ı ÓicÀz degmesün
- 4 Selòa Nesìmi-veş rıøÀ virdi óáuıúat içre dil
Tek hevesi ayaàına niş-i mecÀz degmesün
- 5 Çün dil-i Fevzi beste-i silsile-i cünÿn olur
Söyleñ o zülf-i pür-òama řÀne-i Àz degmesün

113

Müstefèilün Müstefèilün Müstefèilün Müstefèilün

111 H. 34a, S. 26a.

⁵ çıúa: çıúar S.

112 H. 34a, S. 26a.

113 H. 34a, S. 26b.

- 1 Çou görmış ehl-i dillerüñ meyle sürýd itdüklerin
Şeyò aňmaz ammÀ kendinüñ şürbü'l-yehýd itdüklerin
- 2 èAãruñ mürîd ü mürşidi óÀl ehli olmaú var ki biz
Úırú úıbÀb aùlasa gördük äueýd itdüklerin
- 3 äýfi daòı bilmez nede pinhÀndur nýr-ı ÒudÀ
Küfr aňlamış èuşşÀúuñ ol mÀha sücýd itdüklerin
- 4 Ol úavmüñ Àb-ı rýyıyuz kim cÀnda
Şekl-i ziyÀna úoydılar maènide sýd itdüklerin
- 5 Fevzi-i meftýn-ı vefÀ bilmez nedür òevú u äafÀ
Lehv aňlar èuşşÀúuñ saña maóv-ı vüçýd itdüklerin

114

Mefèýlü MefÀèilü MefÀèilü Feèýlün

- 1 Bu óüsñle ya lÀle-i óamrÀ-yı İremsin
Ya àonçe-i nev-bÀde-i gül-zÀr-ı úıdemsin
- 2 Yüz sürse n'ola pÀyuña öýbÀn-ı zamÀne
Sen evc-i óasende meh-i seyyÀre óaşemsin
- 3 èİsi-i zamÀnsın dem-i cÀn-baòşıla ammÀ
Bu çeşm-i siyeh-mestle de peyk-i èademsin
- 4 Mirriò âıfat mÀéil-i öýn ise de àamzeñ
áam you ki bu leble güzelüm èİsi-şiyemsin
- 5 Bu ùabèla maómýd-ı cihÀn olsañ èaceb mi
Fevzi-i èIrÀú u èArab u Rým u èAcemsin

115

MefÀèilün MefÀèilün MefÀèilün MefÀèilün

- 1 Ne mesrýr-ı viãÀlüñdür ne hecrüñle olur maòzýn
áamuñla deşt-i óayretde gezer şimdi dil-i mecnýn
- 2 Ne bende düşdi görseñ ya ne úara günlere úaldı
Olaldan zülf-i müşg-ÀsÀ-yı dil-dÀra göñül meftýn
- 3 Bu semtüñ sÀliki elbette çeşmüm gibi úan aàlar
èAceb èÀlemde olmış var mı yÀ-Rab èişúdan mecnýn

114 H. 34b, S. 26b.

³ mestle: mest ile S.

115 H. 34b, S. 27a.

- 4 Ney-i dil nÀlede cÀn muùribi taúsım-i zÀride
Ki sÀúisüz olan bezm-i firÀú içre budur úÀnÿn
- 5 CemÀli seyrine cÀn atsañ ol yÀñ gösterür Fevzi
ZamÀn öybÀnı şimdi deéb-i óusni úıldı diger-gÿn

116

MefÀèilün MefÀèilün MefÀèilün MefÀèilün

- 1 Ne kÀmum üzre dönsün çarò ne baòtum eåer virsün
SerÀ-yı cÀna naúş-ı verd-i dil-ber zıb ü fer virsün
- 2 ŞehidÀn-ı nigÀhın bir daòı ióyÀ idem dirse
O meh èisi-i laèline bu maènÀdan òaber virsün
- 3 Yiter sÀúı-i çarò inãÀfsuzlık eyledi tÀ-key
Ele peymÀne-i pür mey baña öÿn-ı ciger virsün
- 4 Geçer nüh ùabla-i pehlÿsın Àòir tìr-i Àh-ı dil
Gerek mihr ü mehin birbirine úatsun siper virsün
- 5 Ser-i müjgÀnı Fevzinüñ ciger úanıyla zeyn olmış
ZamÀndur şÀò-sÀr-ı naòl-i ümmidi åemer virsün

117

Mefèÿlü MefÀèilü MefÀèilü Feèÿlün

- 1 İtmez óaòer Àh-ı dil-i àam-perverimüzden
Dÿzaò åaúınurken şerer-i kem-terimüzden
- 2 Öÿrşid-i cihÀn itse revÀ şuèle gedÀyı
åad minnetile şuèle-i dÀà-ı serimüzden
- 3 Mestÿri-i nergislerine itme taèaccüb
MestÀne yatur nÿş ideli sÀaarımızdan
- 4 Mümkün mi kenÀr-Àver-i ümmid ola dil kim
Nevmidì úaçar tìregi-i aòterimüzden
- 5 Fevzi gibi biz şevke-i yÀr itmezüz ey dil
Biz cÀnla öoşnÿduz o simin-berimüzden

³ mecnÿn: memnÿn S.

116 H. 34b, S. 27a.

117 H. 35a, S. 27a.

118

FeèilÀtün FeèilÀtün FeèilÀtün Feèilün

- 1 DÀàlar dilde bedid olmada òırmən òırmən
Sìnede Àteş-i hicrÀn ise külòan külòan
- 2 Her seóer reh-güöerinde o şeh-i èişve göreñ
Gevherin dide-niâÀr itmede dÀmen dÀmen
- 3 Bulmaduú zülfine meftÿn olalı göñlümüzi
Araduú gerçi o divÀneyi mesken mesken
- 4 Nice terk ide hezÀr-ı àamı bÀà-ı dilümi
Görinür dÀàla her gÿşesi gül-şen gül-şen
- 5 Olmasa çeşm-i dil-i Fevziden ol şÿò nihÀn
Úıldı tır-i nigehe cismini revzen revzen

119

Mefèÿlü MefÀèilü MefÀèilü Feèÿlün

- 1 Ôann itme göñül gül gibi òandÀn olacaúsın
Şimden gerü bülbül gibi nÀlÀn olacaúsın
- 2 EyyÀm-ı àam-ı fûrúat ola saña mübÀrek
TÀb u tef-i hicrÀnla sÿzÀn olacaúsın
- 3 Bilmez mi idüñ Leyli-i zülfine ki düşdüñ
Mecnÿn âıfat bi-ser ü sÀmÀn olacaúsın
- 4 Ey òaùùına meftÿnluàumı èayb gören dost
Sen daòı o esrÀrla óayrÀn olacaúsın
- 5 Øann itme bu heyéetde úala gerdişüñ ey çarò
Àòir dil-i Fevzi gibi virÀn olacaúsın

120

MefÀèilün FeèilÀtün MefÀèilün Feèilün

- 1 Úo tÀb-ı mihrüñ ile sine dÀà dÀà olsun
Ki her biri şeb-i hecrüñde bir çerÀà olsun
- 2 Şu resme sinemi pür zaòm-ı òancer-i sitem it

118 H. 35a, S. 27b.

119 H. 35a, S. 27b.

120 H. 35b, S. 28a.

- Şüküfte güller ile reşk-i çâr-ı bân olsun
- 3 Şarâb-ı öynla câm-ı dili üolu itdüm
Ki bezm-i miónete şâyetse bir ayaâ olsun
- 4 Öayâl-i laél-i leb-i dil-rübâ ile mestüz
Olursa bâdeye şimden gerü yasaâ olsun
- 5 Biraz da sine-i Fevziyi ôançer-âmâc it
Benüm gibi o da bi-tâb ü bi-dimââ olsun

121

Mefâèilün Mefâèilün Mefâèilün Mefâèilün

- 1 Perişân eyle zülfüñ tâ ki sünbül çâk çâk olsun
Nigâh it ôışmla èâlem helâk ender helâk olsun
- 2 Senüñdür hep metâe-ı cân u dil biz andan el çekdük
Nemüz var k'anda bir èirau cevâz-ı iştirâk olsun
- 3 Raûibüñ rýóını meskende taòyir eyledük varsun
Ya farú-ı nüh sipihr olsun ya zir-i heft ôâk olsun
- 4 Müheyyâ bezm ü minâ-yı dil ü yârân-ı miónet hep
Meded sâûi-i âam gelsün yetişsün sine çâk olsun
- 5 Şehid it Fevzi-i mecnýnı ey Leyli ne olmaú var
Úo aâyâr-ı vefâ-düşmen óasedden çâk çâk olsun

122

Fâèilâtün Fâèilâtün Fâèilâtün Fâèilün

- 1 Çeşmini söyletmeyin dil-bâz bilmez neydüğün
âamzesin gýş itmeyin âammâz bilmez neydüğün
- 2 Görmeyin ôâlin miyân-ı şuèle-i ruôsârda
Hindý-yı bi-bâk-ı âteş-bâz bilmez neydüğün
- 3 Ser-te-ser eûfâl-i fitne mekri andan öğrenür
Ol füsýn-perdâz ammâ nâz bilmez neydüğün
- 4 Bülbül-i ôoş-kâr-ı bââ-ı mýsıúüdü gerçi lîk
Býselikden bi-òaber şehnâz bilmez neydüğün

² ôancer: ôançer S.

121 H. 35b, S. 28a.

122 H. 35b, S. 28a.

- 5 Duydılar nÀz u niyÀzın àamzesiyle göñlümüñ
Nev-ùırÀz-ı nÀz ketm-i rÀz bilmez neydügin
- 6 äaève-i dil cÀn atar ser-pençe-i müjgÀnına
ŞÀhin-i çeşmi per ü pervÀz bilmez neydügin
- 7 Bihÿde āaldum viāÀli āaydına bÀz-ı dili
Bu èıyÀndur kim hümÀ şeh-bÀz bilmez neydügin
- 8 ZÀde-gÀn-ı ùabè-ı Fevziden òaber-dÀr olmayan
Nükte-i siór ü seóer pervÀz bilmez neydügin

123

FÀèilÀtün FÀèilÀtün FÀèilÀtün FÀèilün

- 1 Şemè-i bezm arturmasun pervÀnenüñ germiyyetin
RÿzgÀr eyler perişÀn úorúarın cemèiyyetin
- 2 BÀde-i telò-i cefÀdan óiāāe-dÀr ola ... yeter
Görsek ey sÀúi mey-i luùfuñ daòı keyfiyyetin
- 3 SÀyesin derviş-i bi-berg-nevÀdan dÿr iden
äaúlasun ÀrÀyiş-i tÀbyta naòl-i himmetin
- 4 Biz ki ceyb-i òırúaya çekdük seri şimden gerü
Başına çalsun felek ôıll-i hümÀ-yı devletin
- 5óauíúatden eāer youú kimsede
Beñzer eczÀ-yı vücÿduñ aldılar òÀāāiyyetin

124

MefÀèilün FeèilÀtün MefÀèilün FeèilÀtün

- 1 Göñül zülÀle heves itme Àb-ı nÀb dururken
DehÀn-ı dil-beri úo cÀm-ı pür óabÀb dururken
- 2 O bi-vefÀya göñül virmenüñ ne óüsnini gördük
CihÀnda şÿò-ı vefÀ-pişe bi-óisÀb dururken
- 3 O bezmi görmek olur mu ki sÀúi laèl āuna mest
Elimde gül gibi peymÀne-i şarÀb dururken
- 4 Hedef úarın olımaız tır-i òVÀhiş-i dil-i èÀşıú
Felekde nüh siper-i çarò nüh úıbÀb dururken

- 5 Müjeñ ne dergehe çÀrÿb idersin ey dil-i şeydÀ
CihÀnda pîr-i muàÀn ol felek óabÀb dururken
- 6 äaúın úo daèvi-i ser-bÀzuñı bî-nÀm viremezsen
FevzÀ-yı èişúda Fevzi-i dil-òarÀb dururken

FÌ-ÓARFÌ 'L-VÁV

125

MefÀèilün MefÀèilün MefÀèilün MefÀèilün

- 1 Elümde lÀle-i gül-gÿn äanma cÀm-ı meydür bu
Dil-i sengin yÀri nerm ider bir ùurfe şeydür bu
- 2 Açılsa ger gülistÀn-ı èademde açılur miâli
Gül-i nev-bÀde-i gül-zÀr-ı äayf u bÀà-ı deydür bu
- 3 Güm itme nÀmuñı saèy it sülÿk-ı rÀh-ı rindÀna
Bu zÀhid baèiâ-i Öikr-i Cem ü DÀrÀ vü Keydür bu
- 4 RiyÀ dibÀsına àarú itme äÿfi şÀhid-i zühdüñ
èAbÀ-yı tövbe-pÿş olduúda biñ úat andan eydür bu
- 5 Semend-i ùabèumuñ Fevzi peyin görmek ne mümkindür
FeøÀ-yı maènide zirÀ reh-i iècÀz-ı ùaydur bu

FÌ-ÓARFÌ 'L-HÁÉ

126

MefÀèilün FeèilÀtün MefÀèilün Feèilün

- 1 Göñül göñül şiken-i zülf-i yÀra aldanma
äaúın äaúın girih ü naúş-ı mÀra aldanma
- 2 yine bî-hÿşider o sevdÀnuñ
Óaõer àubÀr-ı òaù-ı müşg-bÀra aldanma
- 3 Ne deñlü rÿy-ı dil èarø itse pîr-i dehr saña
FesÀnedür äaúın ol nÀ-bekÀra aldanma
- 4 MeşÀmm-ı cÀnuña bÿy-ı vefÀ da irgürse
Vücÿd virme med ü rÿzgÀra aldanma
- 5 MurÀdı dÀà u cefÀ itmedür seni Fevzi
NigÀh iderse de ol şive-kÀra aldanma

125 H. 36a, S. 29a.

126 H. 36b, S. 29a.

127

FeèilÀtün FeèilÀtün FeèilÀtün Feèilün

- 1 Evvel endişeñi òyrşid âıfat âÀf eyle
äoñra ol mÀha göñül kendiñi vaããÀf eyle
- 2 Güher-i eşkle alınmaz ise kÀle-i vaâl
Sen bu bÀzÀrda cÀn gencini itlÀf eyle
- 3 BÀr-ı hecrüñ ki dü-tÀ eyledi püşt-i felegi
Dil bu øaèfıyla çeker mi anı inãÀf eyle
- 4 Pençeñ irerse ger ey bÀz-ı dil ol èanúAya
ÅşiyÀneñ yüri tÀ küngüre-i ÚÀf eyle
- 5 Gül-şen-i yÀra eger uàrar iseñ bÀd-ı ãabÀ
CÀn-ı Fevzümüzi ol àonçeye itóÀf eyle

128

Mefèýlü MefÀèilü MefÀèilü Feèýlün

- 1 Gül-ruòlaruñ èarø eyle cihÀna kerem eyle
Ser-tÀ-be-úadem èÀlemi bÀà-ı İrem eyle
- 2 äun sÀaar-ı laèlüñ dili ser-mest ü òarÀb it
EndÀm-ı àam u mióneti vaúf-ı elem eyle
- 3 èUşşÀúuñ vir saèy u ùavÀf itmege ruòaat
Ey Àfet-i cÀn kýyuñı reşk-i óarem eyle
- 4 Der-kÀr-ı dil-i bülbülüñ ol ey gül-i alum
Geh luùfla şÀd eyle anı geh sitem eyle
- 5 TÀ piçe gele mÀr-ı àamuñ reşkle dilde
Her tÀr-ı siyeh zülfüñi bir gýne òam eyle
- 6 Bir laóôa elüñden úoma dÀmÀn-ı celÀli
Ebrýlarıñı òışmıla tià-i dü-dem eyle
- 7 Úalmaz idi böyle ùarÀvetle bu gül-şen
Ey bülbül-i dil şÀm u seóer ùurma dem eyle
- 8 Ben øÀmin-i vaâl olayum ey Fevzi hemÀn sen

127 H. 36b, S. 29a.

⁵ uàrar iseñ: uàrarısañ S.

128 H. 36b, S. 29b.

èIşúında o şÿòuñ dili åÀbit úadem eyle

129

Mefèýlü FÀèilÀtün Mefèýlü FÀèilÀtün

- 1 Aldı òoş aàzı dadın dil dÀd söyleyince
ZindÀn-ı hecre girdi nÀ-şÀd söyleyince
- 2 Biñ başlu olsa bir dil olmaz òalÀã-ı tiàı
Ol şÀh bì-teraóóum cellÀd söyleyince
- 3 Ser-èasker-i nigÀhı dil fetóı èazmin itse
aad ceyş-i fitne úalúar imdÀd söyleyince
- 4 Sÿz-ı edÀyı gör kim kÀnÿn-ı laèl-i terden
Úandıl-i cÀnı úıldı iúÀd söyleyince
- 5 YÀ-Rab ne sürÿr ol leb úılsa beyÀn-ı maùlab
Eyler göñülde biñ teb icÀd söyleyince
- 6 Ey Fevzi NÀéiliye peyrevlik olmaz ammA
Böyle naôire söyler üstÀd söyleyince

130

MefÀèilün FeèilÀtün MefÀèilün Feèilün

- 1 Serümde dÀà ter ü dilde Àrzÿ tÀze
Gül ü hevÀmuızı seyr it o tÀze bu tÀze
- 2 Ayırmam n'ola dÀà-ı dilümden èaks-i ruòuñ
Laùif olur iki gül k'ola rÿ-be-rÿ tÀze
- 3 Ûaraf ùaraf nigeñüñ dilde yÀre açmaúda
Açılmada gül-i gül-zÀr sÿ-be-sÿ tÀze
- 4 Yine cünÿn mı depretdi Leyli-i zülfüñ
LisÀn-ı òalúa yine düşdi güft-gÿ tÀze
- 5 Cünÿnuma yeter ey Fevzi bu iki şÀhid
Serümde dÀà ter ü dilde Àrzÿ tÀze

131

129 H. 37a, S. 29b.

130 H. 37a, S. 30a

131 H. 37a, S. 30a.

MefÀèilün MefÀèilün MefÀèilün MefÀèilün

- 1 Açıldı àonçe-i dÀà-ı derÿn bÀd-ı maóabbetle
Yetiřdük nev-bahÀr-ı èiřúa imdÀd-ı maóabbetle
- 2 Nişimen-gÀhumuzdan seyr-i heft iúlím-i àam úılduú
èAceb úaùè-ı merÀtib itdük irřÀd-ı maóabbetle
- 3 Göñül òayli zamÀndur ders-i èiřúı neşr ider ammÀ
KeřÀkeřden daòı úurtılmaz üstÀd-ı maóabbetle
- 4 Reg-i cÀnına urdı tişesin Àrından Àòir dem
Görüşdük Bısütÿn-ı àamda FerhÀd-ı maóabbetle
- 5 Nice mest-i maóabbet olmayam bu deyrde inãÀf
Ki hem-peymÀneyüm Fevzi-i berbÀd-ı maóabbetle

132

MefÀèilün MefÀèilün MefÀèilün MefÀèilün

- 1 Óazın-i hecr olan dil vaãlla mesrÿr olur āanma
Ne deñlü řemè-i mübtel yaúıla pür nÿr olur āanma
- 2 VedÀè úıl ey feraó āaón-ı dil-i àam-naúř-ı bımÀrı
ÒarÀb-ÀbÀd- fúrúat bir daòı maèmÿr olur āanma
- 3 Teéemmülsüz maóabbet ayaàına urma dest ey dil
Bu bezmüñ mesti tÀ óařr ayılup maòmÿr olur āanma
- 4 Yaúarsañ daà-ı cÀnuñ bÀrı kÀnÿn-ı belÀdan yaú
Ki her bir nım-mürde-řemè řemè-i Üÿr olur āanma
- 5 NevÀ ôann itdigüñ hep nÀle-i ehl-i taôallümdür
Bu şiven-zÀrda ey Fevzi āıyt-ı sÿr olur āanma

133

MefÀèilün FeèilÀtün MefÀèilün FeèilÀtün

- 1 Ne sÿz-ı dilde eāer úaldı ne duèÀé-yı seóerde
Henüz niş-i cefÀ kÀviř eylemekde cigerde
- 2 áamı ùabÀyièa kim virdi yekke ùaèm-ı óalÀvet
MeôÀú-ı cÀnuma bir geldi neşve zehr ü şekerde
- 3 Bu deñlü cevır ile bilsem ne ola úaãdı o řÿòuñ
MurÀdı gevher-i cÀn-ı èazizüm ise naôarda

132 H. 37b, S. 30b.

133 H. 37b, A. 53a, S. 30b.

- 4 Bizi ne bihýde taövif ider caóim ile vÀèiô
Ki dÀaum eyledi pinhÀn caóimi nım şererde
- 5 PeyÀm-ı úatlle Fevzi hemişe şÀd oluruz biz
NeşÀù-ı ehl-i maóabbet gelür bu resme òaberde

134

Mefèýlü MefÀèilün Mefèýlü MefÀèilün

- 1 Eşki mi o èİsi-dem seylÀb-ı dem itmekde
BiğÀne ise her dem laèliyle dem itmekde
- 2 èİşüı kemeri belde tır-i sitemi dilde
āahbÀ-yı āamı elde dil nýş-ı āam itmekde
- 3 BÀri o perı-zÀde úılsa beni ÀzÀde
Kim pÀye-i bidÀda vaøè-ı úadem itmekde
- 4 Çıúmaz daòı òýrşidüm ol devlet-i cÀvidüm
Óasret-i mey ümmidüm Àlýde sem itmekde
- 5 Gör ùÀlièin aayÀruñ úoçmaúda bilin yÀrũñ
āam Fevzi-i bımÀruñ úaddini òam itmekde

135

MefÀèilün MefÀèilün MefÀèilün MefÀèilün

- 1 èAcebdür bir zamÀn gül olmayup şeb-nemden Àzürde
Benüm zaòm-ı dilüm her dem olur merhemden Àzürde
- 2 Göñül efàÀna ÀàÀz itse cÀn úalúar semÀè eyler
Meger olmazmış ehl-i derd olan mÀtemden Àzürde
- 3 İçen içsün tekellüfden beridür bezmümüz sÀúi
Muóaaāal olmaz ehl-i òevú vaøè-ı Cemden Àzürde
- 4 èAceb mi bizden ol Àfet iderse dem-be-dem vaóşet
Ki Àhý peççe-gÀn elbet olur Àdemden Àzürde
- 5 İşitdüm k'olmış ey Fevzi dil ne-şinÀs-ı òevú-ı āam
ÓılÀf-ı èÀdet-i euşşÀú o èİsi-demden Àzürde

134 H. 37b, A. 53a, S. 31a.

⁵ úoçmaúda: úocmaúda A., S.

135 H. 38a, A. 53b, S. 31a.

⁵ Birinci mısraın vezni bozuktur.

FÌ-ÓARFÌ'Y-YÁÉ

136

MefÀèilün FeèilÀtün MefÀèilün Feèilün

- 1 äabÀ şüküfte de itse gül-i äabýóumuzı
Yine òamýş iderüz èandelib-i rýóumuzı
- 2 Görelden Àyine-i dilde èaks-i laèl-i lebin
Ne şekle girdi göreñ tevbe-i naãýóumuzı
- 3 Ne èÀlem itse gerek èömri ùut dırÀz olmuş
Bu rýzgÀr ki girdÀba āaldı Nýóumuzı
- 4 O deñlü cilve-nümÀ söyleñ olmasun òýrşid
K'olur úıyÀmete bÀèiā görürse yýóumuzı
- 5 Olurdi bencileyin Fevzimiz de muèciz-gý
İdeydi nýş eger cürèa-i fütýóumuzı

137

MefÀèilün MefÀèilün MefÀèilün MefÀèilün

- 1 Dem-i gül sýz-ı bülbül nev-bahÀr eyyÀmıdur şimdi
Mey-i maóbýb ile seyr-i kenÀr eyyÀmıdur şimdi
- 2 Açılson àonçe-veş diller içülsün cÀm-ı mey sÀúi
Dem-i èayş u ùarab geşt ü güöÀr eyyÀmıdur şimdi
- 3 İrişse ùÀú-ı èarşa Àh-ı èÀşıú nÀle-i bülbül
Yeridür faāl-ı gül sýz-ı hezÀr eyyÀmıdur şimdi
- 4 Ruò-ı dil-ber gibi güller èaraú-riz oldıāı demdür
Dil-i èuşşÀú iderse Àh u zÀr eyyÀmıdur şimdi
- 5 Açılrsa hem-nevÀ-yı āad hezÀr olsa dil-i Fevzi
Dem-i gül sýz-ı bülbül nev-bahÀr eyyÀmıdur şimdi

138

Mefèýlü FÀèilÀtü MefÀèilü FÀèilün

- 1 Gül gibi tÀze eyleyeli köhne dÀàını
Murà-ı dilüm úıvÀma getürmiş dimÀàını

136 H. 38a, A. 53b, S. 31a.

137 H. 38a, A. 53b, S. 31b.

¹ Mey-i maóbýb ile: Mey ü maóbýbla A., S.

138 H. 38a, S. 31b.

- 2 áam şuèlesiyle şemè-i dilüm úıldı òande-nÀk
èİşú-ı èulüvv èaüiyye uyardı çerÀàını
- 3 TÀ kim bu dest-gÀha úadem baãdum ol gice
Mecnÿn firÀr idüp úodı úas u ùaraàını
- 4 ÇÀderlik eylemez mi bize saúf-ı mey-kede
Mihir-i sipihr başına çalsun otaàını
- 5 ZÀnÿda sen büt elde gül-i āabÿó
ÓÀcet ne gezmege felegün bÀà ü rÀàını
- 6 Fevziye söyleñ eylesesün neşr-i Àh-ı serd
Yeller āavurmaú üzredür èişúuñ ocaàını

139

FÀèilÀtün FÀèilÀtün FÀèilÀtün FÀèilün

- 1 TÀ ki mièmÀr-ı ezel miónet-sirişt itdi beni
Ser-kitÀb-ı èişúda fihris-nüvişt itdi beni
- 2 Sine pür dÀà itdi tÀb-ı şuèle-i ruòsÀresi
TÀze güllerle o meh reşk-i bihişt itdi beni
- 3 TÀ benümle hem-semÀè oldı gice tevóidde
Áteş-i dÀà-ı dil-i aàÿÀr-ı zişt itdi beni
- 4 Feyø-yÀb-ı iètikÀf-ı mescid olmışken göñül
Şimdi ol büt sÀkin-i künc-i künişt itdi beni
- 5 Arāa-i iècÀzda Fevzi bu gün ùabè-ı dilir
Püşt-i cÀn-ı düşmene zehr-Àbe òışt itdi beni

140

MefÀèilün MefÀèilün MefÀèilün MefÀèilün

- 1 Dönelden bezm-i şevú-ı leblerüñde cÀm-ı nevmidi
FiàÀn kim neşvesin yeksÀn buldı mÀtemi idi
- 2 ÒayÀl-i mihr-i ruòsÀruñ göñül çaròında devr eyler
Ne àam èömrümde görmezsem felekde rÿy-ı öÿrşidi
- 3 MelÀmet ehline hem-pÀÿ olmaú gerçi müşkildür

³ dest-gÀh: deşt-gÀh S.

139 H. 38b, S. 32a.

140 H. 38b, S. 32a.

Veli nÀ-çÀr olursañ ùurma sür gül-gÿn taúlidi

- 4 Künişt ü Kaèbeye gitmekde çünkim iòtiyÀruñ var
HemÀn zünnÀr-bend ol Àteşe yaú şÀl-i terdidi
- 5 NevÀ-yı şieràüñ ey Fevzi irelden úubbe-i çaròa
Mühim-sÀz olmadı gÿş itmege bir kimse NÀhidi

EL-ÁAZELİYYÁTÜ'L-FÁRİSİYYE

1

MefÀèilün MefÀèilün MefÀèilün MefÀèilün

- 1 وصالش دست دارد کیرم انکه ذیل هجرانرا
کنون بس و دستی دارم سپهر عکس کردانرا
- 2 هوای زلفش از داری جنون نوبسر آور
که عبرت مینکر دو شاه عشق ابن کهنه سامانرا
- 3 مراکی روزی باشدشانه کبی کردن بوی آخر
صبار اوّل تکاپو دارد آن زلف پریشانرا
- 4 چنین رخصت مده با غمزه ات درنه بمحشر که
بیارم چشم اشک آمیز و خون آلوده دامانرا

1 H. 39a, S. 32b.

- 5 بیاد آرای غم احوال و دگرگون دل مارا
فراموشی نباشد عادت دیرینه یارانرا
- 6 کرت راه افتدای فوزی بمشهد گاه اهل درد
خدا را صد سلام از مار سان ارواح ایشانرا

2

MefÀèilün FeèilÀtün MefÀèilün Feèilün

- 1 ازل که تشنه لبی خطّ رند روح منست
عجب که لعل غم اکنون می صبح منست
- 2 بدان قیاس کن ای دوست بخم نحت مرا
سیاه کوکب چرخ عذاب یوح منست
- 3 چه باک شکند سنگ دهر کشتی یش
که غوطه خواری محنت صفای نوح منست
- 4 بدیکری کن اگر پند بودت ای وا عظ
مدام مست شدن توبه نصوح منست
- 5 بطبع نازک فوزی روم می نازم
که شعر تازه زمینست غدای روح منست

3

FeèilÀtün FeèilÀtün FeèilÀtün Feèilün

- 1 حال رحساره غم تاب ده روز منست
زحل چرخ الم طالع فیروز منست
- 2 عشق لب تشنه جام غم تو بود دلی
فیض این جام نصیب لب فیروز منسل
- 3 جسد اهل محبت نشو و دیبا و دست
خون زخم نکهت خلعت نوروز منست
- 4 بس که ریشم همه ناسور بود از مرهم
زهر بنهادش این عافیت اندوز منست

2 H. 39a, S. 32b.

3 H. 39a, S. 32b.

- 5 هر کر ابر دل و بر سینه شد ای فوزی داغ
ز شرر باشی آه دل پر سوز منست

4

MefÀèilün FeèilÀtün MefÀèilün Feèilün

- 1 بیابا کر کل داغ سینه شاد اس
مناز بلبل غم کاین نه رسم احبابست
- 2 چه احتیاج مرا باشد اب لعل لیش
که جان و دل ز می درد ساقی سیرابست
- 3 عجب مکن درش ار سجده کاه من باشد
یا بردیش نظر افکن چه طرفه محرابست
- 4 خدا چه بود شبی کر تشبثی یا بم
بسا عدی که نگاه صبا چو سیما بست
- 5 نه زخود فوزی بر جنون منشان
زیاری دل پر تاب و چشم بی خوابست

5

FeèilÀtün FeèilÀtün FeèilÀtün Feèilün

- 1 این حالست مکر نافه آهویست این
این نه زلف سیهست آهوی هندویست این
- 2 این نه خطست و نه رخسارست این
سبزه زار و کل پر شبنم خوشبویست این
- 3 این نه خشمست و نه لعل و نه دهانست و نه خوی
ساقی و باده و جام جم و دارویست این
- 4 این نه آنست و نه ابرو و نه قد موزونست
شعله و ماه نو و طوبی دلجویت این
- 5 این نه فوزیست نه شعر و نه دوات و نه کلک
ساحر و سحر حلال و چه و جادویست این

4 H. 39b.

5 H. 39b.

6

MefÀèilün MefÀèilün MefÀèilün MefÀèilün

- 1 نوایی طفل مهد خوبیده ای غمزه مکن تیزی
سر شاه نگاهش را سزو این تاج خونریزی
- 2 کی افتد نوبت افسانه با اهل چه بابل
که خص آمد بچشمانش لوای فتنه انکیزی
- 3 کمان ابروانش را اگر خمیازه کش بینی
رهایی نیست از تیر قضا زنهار مکریزی
- 4 فتاوی در سراغ سخن کام از پانمیدانی
بسیر روزست کرد و بادل من حنک و اسیزی
- 5 اگر درجست و خوی فوزی افتدست کاری
بیا بنکر بکر داستمان شمس تبریزی

C. TARİHLER

1

KENDİ MEVLİDİME VÜ LİÓYEME TÁRİÖDÜR

FeèilÀtün FeèilÀtün FeèilÀtün Feèilün

- 1 Rind-i ser pÀy-ı bürehne olıgör ey Fevzi
Ne belÀdur bu úadar bÀr-ı taóammül ber-ser
- 2 Aómaú oldur ki ola meşàalesi èaúliyyÀt
Úıl ü úÀl evveli ü Àòirì yoúdan ne çıúar
- 3 FelsefiyyÀtla bu èAlì-i vaút olsañ
Raàbet itmez yine bir kimse saña öerre úadar
- 4 Hünerüñ kimse beş aúce virmez
Òar degülsin ki saña medrese íósÀn ideler
- 5 Ehl-i āanèat olayum dirseñ o güçdür zirÀ
Ustalar Àdemi az şey içün erkÀna çeker
- 6 Ya sipÀhì diye yoldaş ya zaèim olsan eger
Ne belÀ ikide bir derd-i mühimmÀt-ı sefer

6 H. 39b.

1 H. 39b.

- 7 Ya müéëõõîn ya imÀm olsañ o mefãýl idi lîk
Seni ııúÀù āalÀt aúcesi úýzàýn ider
- 8 ÚÀêi olsañ ne olur yol kesiciyle farúuñ
Rüşveti sensin alan nÀéibüñ ancaú ister
- 9 VÀèiô ü äýfi vü şeyò olmaú ise emr-i muóÀl
Sende ne öevú ne taāannuèdan eāer
- 10 KÀtib olsañ giderek meéÀbına der mièrÀcuñ
ŞÀèir olsañ saña bi-meöheb ü mülóid dirler
- 11 İntisÀb itseñ eger óaøret-i monlÀya daòı
Nýr-ı çeşmüñ dükenince gice gündüz yaz der
- 12 cÀnuña minnet yazı yazmaú ammÀ
Kişi İslÀmî müşevveş kölelerden ne çeker
- 13 Nièam-ı mÀ-úabl başı irse eger keyvÀna
Yine gitmez köle úısmından ebed dîn-i peder
- 14 Şeh-i dehre ya vezirine nedim olsañ da
Şuèledür her biri Àteş gibi insÀnı yaúar
- 15 Ehl-i òiömet yanına varsañ o daòı müşkil
Yedigüñ zehr-i sirişk-i fuúarÀ şÀm u seóer
- 16 MÀl-i mevrýā gerek tÀ diyesin bismillÀh
Naúd-i hiçle ùolu gencine úodı saña peder
- 17 Kişi alnı der'ile kesb-i óelÀl eyler lîk
Biz bu øaèfile ne óammÀl oluruz ne renc-ber
- 18 Gýş-ı cÀnıla beni diñleriseñ el-óÀāıl
Bir sözüm var diyeyüm saña ki dünyÀya deger
- 19 Sen sen ol òÀk-i der-i pîr-i muàÀn ol rind ol
Bu cihÀn kimseye úalmaz saña dosdoàru òaber
- 20 Mey-i nÀb olmasa zehr-i àam ile èişret úıl
Felegüñ körlüàüne cýd u saòÀlar göster
- 21 Bize kec-rev felegüñ tÀ bu úadar nÀzı nedür
Naúd-i cÀn u dil alur bilmezüz ammÀ ne āatar

¹⁷ der'ile: H. nüshasında "deriyle" şeklinde yazılmasına rağmen biz vezin gereği "der'ile" şeklinde okuduk.

- 22 ÛÀliè ü baòt u felek cümlesi berbÀd olsun
Rind-i ÀzÀde-sere yÀrì-i dÿnÀn neyler
- 23 áam yeme Fevzi ki AllÀh kerimü's-şÀndur
FuøalÀ-yı selef **الليله خبلى** didiler
- 24 Çarò-ı ùÀlièle keşÀkeşde iken geldi nidÀ
Mevlid ü lióyene tÀrìò ola èarø u maóøar
1070 1048

2

EYYÛBÎ ŞAÈBÂN DEDE-ZÁDE

YAÓYÁ ÇELEBÍNÜŇ ÒAÙÜINA TÁRÌÒDÜR

MefÀèilün MefÀèilün Feèýlün

- 1 YegÀne gevher-i kÀn-ı maèÀrif
Reèis-i zümre-i emcÀd-ı YaóyÀ
- 2 **چو خط مشکبیزش را رها کرد**
بر آمد بانک شد آباد یحیی
- 3 **شنیدش فوزی و میگفت تاریخ**
خط معجم مبارک باد یحیی 1070

3

..... BAŞI-ZÁDE

ÈABDULLÁH ÇELEBÍNÜŇ ÒAÙÜINA TÁRÌÒDÜR

Mefèýlü MefÀèilü MefÀèilü Feèýlün

- 1 MümtÀz-ı cihÀn Àfet-i devrÀn èAbdullÀh
Òaùün āalıcaú itdi niçe zÀhidi güm-rÀh
- 2 RuòsÀreleri sım ùabaúda iki güldür
Ol iki güli sünbüle àarú eylemiş AllÀh
- 3 Òaùùı eåer-i şeh-per-i Cibril-i emindür
Faòr itmegiçün òalúa nümÀyÀn ider ol mÀh

²³ **الليله خبلى**: "Gece gebedir."

2 H. 40b, A. 62a.

3 H. 40b, A. 62a.

¹ Birinci mısraın vezni bozuktur.

- 4 YÀòýd úalem-i èibret ile çekdi felek òaùù
Úalmaz idi manâib-ı cünÿnı olañ ÀgÀh
- 5 èArø itmege óÀlin didi dıvÀnesi tÀrìò
Fevziyi òaùuñ künc-i belÀya úodı nÀ-gÀh **1070**

4

NIŞÁNCI-BAŞINUŃ ÜSTİ YANINDA TERSÁNE EMİNİ**MUäÜAFÁ AáANUŃ ÇEŞMESİNE TÁRİÖDÜR**

MefÀèilün MefÀèilün MefÀèilün MefÀèilün

- 1 Semiyi-yi faòr-i èÀlem MuäüafÀ Aaa o äÀóib-cýd
BinÀ itdükde bu èaynı dil-i òalúa sürýr aúdı
- 2 ÒudÀ saèyyını meşkýr èömrin efzýn eylesün dÀéim
Ki destinden degüldür Àb-ı kevâer èayn-ı nýr aúdı
- 3 Didi leb-teşneler ey Fevzi Àb aúduúda tÀrìòin
BenÀn-ı MuäüafÀdan çeşme-i Àb-ı ùahýr aúdı
1070

5

ÜOP-ÒÁNEDE ÚÁDİRİLER ŞEYÖİ**MUäLİÓÜDDİN EFENDİNÜŃ VEFÁTINA TÁRİÖDÜR***

FeèilÀtün FeèilÀtün FeèilÀtün Feèilün

- 1 Muälióüddin-i veliy yaèni o úuübü'l-aúüÀb
Emr-i óaúúlla idüp dÀr-ı fenÀdan rıólet
- 2 Nevóa-i mevti ile ùoldı şu resme èÀlem
äandılar beyt-i óazÀn oldı bu dÀr-ı óayret
- 3 Ne beşer belki melekler de gelüp efàÀna
Üutdılar mÀtemini itmege künc-i èuzlet
- 4 ÇÀk çÀk olmaya ya neyleye NÀhîd-i felek
Raúâa girdükde o da raúâa gelürdi elbet

4 H. 40b, A. 62b.

³ tÀrìòin: tÀrìò A.

5 H. 41a, A. 62b.

* Üop-òÀnede: Üob-òÀnede H.

- 5 Óaú veliyy oldıàına münkire besdür bürhÀn
NÀôır-ı mihr-i cemÀlini alurdı dehşet
- 6 Őikri keyfiyeti ol deñlü idi gýş idenũñ
Nýş-dÀrý gibi hep hýş alurdı óayret
- 7 äoóbetinden kişi doymazdı otursa bir yıl
Varidı rýó-ı řerifinde o deñlü öiffet
- 8 Aña kim eyledi bu tekyede bir kerre nefes
Farú-ı tÀcına anuñ úondı hümÀ-yı devlet
- 9 Buña óayrÀn idi èÀlemde fuóýl-ı fuøalÀ
Bir kelÀm itmez idi k'olmaya èayn-ı óikmet
- 10 Gitdi şimden gerü àarú ide ÖudÀ raómetine
Bizi de eyleye sır-Àb-ı zülÀl-i vuâlat
- 11 Didi tÀriòini Fevzi gibi bir eksikli
Muâlióüddine mürid oldı hep ehl-i cennet **1068**

6

AT-BÁZÁRLI ÓÜSÁMÜDDİN ÇELEBİNÜŦ**VEFÁTINA TÁRİÖDÜR**

FeèilÀtün FeèilÀtün FeèilÀtün Feèilün

- 1 Yeter ey çarò èadÀvet yeter inãÀf olsun
Niçe birr eyleyesin sinede pinhÀn kine
- 2 İntiúÀm almaz isem dÀr-ı fenÀda senden
ÓÀøır ol maókeme-i úÀêi-i yevmüddine
- 3 Neyledũñ èÀúıbetü'l-emr ÓüsÀmüddini
Ne èaceb úıyduñ o maòdým-ı kerem-Àyine
- 4 Miskin-i úasr-ı èadem eyledũñ idüp taècıl
PÀye-i şenbe-i èömrin úıllaraú Àöine
- 5 Nice úıyduñ o sebük-rýó-ı melek òaãlete kim
Doyamazdı kişi òulú-ı óüsn ü óilmine
- 6 Böyle mihmÀnını eyler mi müselmÀn helÀk
Yóusa sizde bu mıdur úÀèide-i dirine

6 H. 41a, A. 63a.

³ ne èaceb: Her iki nüshada da n'aceb şeklinde yazılmasına rağmen biz vezin gereği ne èaceb şeklinde okuduk.

⁵ İkinci mısraın vezni bozuktur.

- 7 Sen baña eyledigün òadaèa-i bìdÀd eâeri
İtmedi ZÀl ne FerhÀda ne òod Şirine
- 8 Sen de berbÀd olasın òÀùır-ı nÀ-şÀd gibi
Ne vücÿduñdan eâer bÀúì úala ne kine
- 9 Fevzi tÀrìò-i vefÀtın didi bir eksikli
Künc-i òÀk oldu mekÀn Àh-ı ÓüsÀmüddine **1072**

7

GÜZELÓİİÁRİ ÖVÁCE-ZÁDE ÇELEBİNÜŖ

VEFÁTINA TÁRİÖDÜR

Mefèÿlü MefÀèilü MefÀèilü Feèÿlün

- 1 Ey çarò bu şiven ne bu mÀtem neden oldu
Var ise yine bir var bu cihÀna
- 2 Üoldı òas-ı mÀtemle derÿn-ı yem-i fÀni
Ayrıldı âadefden meger ol dürr-i yegÀne
- 3 Áb-ı ruò-ı Aydın ili yaèni ÖvÀce-zÀde
Kim rıóletidür bÀèiâ olan zÀr u fiàÀna
- 4 İnāÀf nice itmeyeyüm çaròa òuāÿmet
Úıydu o kerem úıynete ol rÿó-ı revÀna
- 5 Zor eyledi çÀk itdi giribÀn-ı óayÀtın
Ne úıldı naôar minnete ne emn ü amÀna
- 6 Bir şÿò idi bir ôÀt-ı şerif idi èadili
ÓÀşÀ gele bu òÀnúah-ı êıyyıú mekÀna
- 7 Bülbul gibi revnaú-dih idi gül-şen-i cemèe
Dem-baòş idi her bir süòanı ehl-i dilÀna
- 8 Cemè olmuş idi óaşmet ile meskenet anda
Yaòşı idi yaòşıya yaman idi yamana
- 9 Áÿin ü rüsÿmında ferid idi muóaaâal
Úarz u reviş ü ùanùanası pÀdişahÀne
- 10 EvøÀèı vü eùvÀrı pesendide-i èÀlem

⁷ Birinci mısraın vezni bozuktur.

7 H. 41b, A. 63b.

⁵ zor: rÿz H.

- Bir kimse aña bulmadı bir öerre bahÀne
- 11 Ne öisseti görmışdi ne öisset anı görmış
èAyş eyler idi devrûme şeb ü rýz cihÀna
- 12 BÀz idi der-i luùfı òavÀããıla èavÀma
Güsterde idi ò^vÀnı àaribÀn-ı cihÀna
- 13 Cýd u kerem ü faøl u hüner èunãur-ı çÀrı
İtsün göreyüm miãlini terkib zamÀne
- 14 FeryÀd ki merhem yirine şaòã-ı memÀtı
Hep rîze-i elmÀs úodı yara-yı cÀna
- 15 EfàÀn ki şebÀn-gÀh u seóer dest-i àarÀsı
Penbe yerine aòker atar dÀà-ı nihÀna
- 16 Üurmazsa aúan hecri ile eşk-i muóibbÀn
Òavfum bu ki hep rýy-ı zemîn úana boyana
- 17 Fevzi gibi çou görmışüz elùÀfını úat úat
İtsek ne èaceb biz de èazÀ mÀtemiyÀna
- 18 YÀ-Rab be-cÀh-ı meh-i dünyÀ şeh-i èuúbÀ
Úondur anı varduúda civÀrıña cinÀna
- 19 Cürmi var ise anı sen èafv it keremüñden
İósÀn úıl ey raómeti mebõýl cihÀna
- 20 HÀtifden işitdüm didi tebşirile tÀriò
Olduñ Çelebi gül-şen-i RaómÀna revÀne **1072**

8

MAÒÐBM-I KEREM-ÁYİN RÀÈÌ-ZÀDE**VEHBÌ AÓMED ÇELEBİNÜÑ VEFÁTINA TÁRÌÒDÜR**

FeèilÀtün FeèilÀtün FeèilÀtün Feèilün

- 1 Ey felek söyle ne itdi saña RÀèì-zÀde
Ne idi Àyîne-i èömrini hedmeñ sebebi
- 2 Öyle bir öÀt-ı melek òaãlete buàøuñ ne idi
Neyledüñ nitdüñ o sulùÀn-ı maèÀrif ùalebi

¹⁷ ne èaceb: Her iki nüshada da n'aceb şeklinde yazılmasına rağmen biz vezin gereği ne èaceb şeklinde okuduk.

- 3 Óayf şaòã-ı keremi daòı àarib itdüñ kim
Áh ü zÀrıla güöÀr eylemede rÿz u şebi
- 4 Úıyduñ ol mÀha veli cÀnuma bir dÀà úoduñ
Gitmeye rÿz-ı úıyÀmetde daòı tÀb u tebi
- 5 Az úaldı ki çıúa fevtine Fevzi tÀriò
Göçdi yetmişikide dünyÀdan Aómed Çelebi **1072**

9

TÀRİÒ-İ DİGER BERÁY-I VEFÁT-I RÁÈİ-ZÁDE AÓMED ÇELEBİ

MefÀèilün FeèilÀtün MefÀèilün Feèilün

- 1 Úoyup ne semte gidersin beni güzel Çelebüm
Seni ne yerde bulam söyle bi-bedel Çelebüm
- 2 VedÀè idince gice āadr-ı bezm-i fÀniyi
Degül ben ehl-i cihÀn oldı pür-melÀl Çelebüm
- 3 Dirià āarāar-ı hecrüñle ben dil-efàÀruñ
İrişdi berg-i dil ü cÀnına òalel Çelebüm
- 4 Óaşrde taót-ı livÀi'l-óamd ide maóşÿr
Seni Óabibi ile Óayy-i lem-yezel Çelebüm
- 5 Didi vefÀtuña Fevzi-i àam-keşüñ tÀriò
èAceb yetim bıraúdıñ beni güzel Çelebüm **1072**

10

ÁÁZİ PAŞANUÑ DİVÁN EFENDİSİ SELİMİ EFENDİNÜÑ BİR GÜNDE**İKİ DİL-BER KÖLESİNÜÑ VEFÁTINA TÀRİHDÜR***

FÀèilÀtün FÀèilÀtün FÀèilÀtün FÀèilün

- 1 İrdi gÿş-ı cÀna āıyt-ı mÀtem-i NÀhıde kim
Gitdi dünyÀdan Seliminüñ iki raènÀ úulı
- 2 Úul degül bu bÀâuñ iki servi idiler yÀòÿd
Biri èanber-bÿ güli biri de müşgîn sünbüli

9 H. 42b, A. 64b.

⁴ Birinci mısraın vezni bozuktur.

10 H. 42b, A. 64b.

* SELİMİ: SELİM H.

¹ NÀhıde: NÀhıd A.

- 3 Birinüñ ismi èÖmer birinüñ èOâmÄn idi kim
MÀye-i sevdÀ idi her birisinüñ kÀküli
- 4 Gÿş idüp Fevzi teeessüf çekdi tÀrìò eyledi
äoldı derdÀ gül-şen-i öüsnüñ bu gün iki güli
1072

11

ÜATLI ÚUYILI CÁMÌ EL-ÓÁC MUÄÜAFÁNUÑ VEFÁTINA TÁRÌÒDÜR

FÀèilÀtün FÀèilÀtün FÀèilÀtün FÀèilün

- 1 Ser-gerde etúıyÀ yaèni muóibb-i evliyÀ
CÀmi cÀmi MuäüafÀ ol pîr-i nÿrÀni øamîr
- 2 Niçe müddet kÂM-rÄn-ı gül-şen-i fÄni olup
Mîve-i èömrinden Àoir oldı bu bÄà içre sır
- 3 Üıbúı düşmedi müsemmÀsına el-óáuú ismi kim
Görmemiş çeşm-i zamÀne öÄt-ı pÀkine naôir
- 4 DÀéimÀ ümmidimiz budur ide rÿz-ı cezÀ
Aómed-i mürsel şefÀeat maâfîret Rabb-i úadîr
- 5 Fevzi tÀrìòin çü hÀtifden suéÀl itdüm didi
Geldi ÓAcı MuäüafÀ cennetde oldı cÀy-gîr
1072

12

äUNèİ-ZÁDE EFENDİ ŞEYÖÜ'L-İSLÂM İKEN SEBEBİ İLE**EBU'S-SUèBD EFENDİ FETÁVÁSİ KİTÁBETİ İLE****MÜKELLEF OLDUÚDA BEDÁHE DÜŞEN TÁRÌÒDÜR***

Mefèýlü FÀèilÀtü MefÀèilü FÀèilün

- 1 Teklîf-i ketb-i fetvÀya nÀ-gÀh uarayup
Bilmem nic'oldı èaúl-ı perişÄn-ı nÀ-temÄm
- 2 TÀrìò için bu mîâraèi yazdum bedÀhe
Fevzi-i zÄr buldı belÄsın bu gün tamÄm **1072**

11 H. 42b, A. 65a.

12 H. 43a, A. 65 a.

* fetÄvÀsı: fetvÀsı A.

¹ nic'oldı: Her iki nüshada da nice oldı şeklinde yazılmasına rağmen biz vezin gereği nic'oldı şeklinde okuduk.

13

GÜZEL HİİÁRİ MUÀÜAFÁ PAŞA-ZÁDE ÈABDİ BİGÜÑ

SBR-I TEÉHHÜLÜNE TÁRİÖDÜR

*Mefèÿlü MefÀèilü MefÀèilün FÀè**

- 1 YÀ-Rab ne ola mycib-i şÀdî-i cihÀn
Kim bunca sürÿrile pür oldı dÀreyn
- 2 Var ise teéehhül ideyor èAbdi Big
Ol eşrÀf-ı etbÀè imÀmü'ş-şarúeyn
- 3 Maòdÿm-ı kerem ùıynet ü òÀtem meşreb
Miåli èadem olsa n'ola beynel-àarbeyn
- 4 Áàÿş-be-Ààÿş iki güzel
ääarmaşdı biri birine guyÀ şemseyn
- 5 Bî-şübhe meger leyle-i úadr idi o şeb
Kim şekl-i mücessemde görindi nÿreyn
- 6 Hem-vÀre sürÿrile geçür evúÀtın
Ey pÀdişÀh-ı èÀdil-i mülk-i kevneyn
- 7 Sÿrina didi Fevzî-i àam-keş tÀrîò
Gel şÀd olugör k'oldı Úır'Ànü's-saèdeyn **1072**

14

MÜNÚÁRİ-ZÁDE YAÓYÁ EFENDİNÜÑ FETVÁSINA TÁRİÖDÜR

FeèilÀtün FeèilÀtün FeèilÀtün Feèilün

- 1 Yine hep şevú ü sürÿrile pür oldı èÀlem
Yine nev zînet ile oldı müzeyyen İslÀm
- 2 èÁlemüñ Àyine-i úalbi muāayúal oldı
Úalmadı öerre úadar kimsede gerd-i ÀlÀm
- 3 Gerçi berd-i àam ile āolmuş idi gül-şen-i èahd
Feyø-i şÀdile ter oldı yine berg-i eyyÀm

13 H. 43a, A. 65a.

* 1., 4. ve 5. beyitlerin birinci mısraları *Mefèÿlü MefÀèilü MefÀèilü Feèÿl* vezniyle yazılmıştır.

14 H. 43a, A. 65b.

- 4 El-vedÀè ey àam-ı dırine vü derd-i mÀøı
MeróabÀ ey feraó-ı sÀl-i saèÀdet-encÀm
- 5 Rýze-i úadr-i edÀnide cihÀn úalmıř iken
Geldi bir úadr-řinÀs eyledi èÀlem bayrÀm
- 6 Úıldı fetvÀ-yı müşerref yine bir õÀt-ı şerif
èİlm ü taúvÀsı ile baàladı aókÀm-ı iókÀm
- 7 İřidüp bu òaber-i sýr-ı meserret eåeri
Secde-i şükri edÀ úıldı òavÀããıla èavÀm
- 8 Óáu bu kim lÀyıú-ı fetvÀ idi tÀ evvelden
Yaúıřur òilèat-i iftÀ úad-i faølina tamÀm
- 9 Muóyì-i řerè-i nebì óaøret-i YaóyÀ-yı zamÀn
Mücri-i meõheb-i NuèmÀn u mühim-sÀz-ı enÀm
- 10 Pış-i èilminde òired úıfl-ı sebaú-òvÀn-ı elf
Ber-i faølinda zekÀ òÀm-ùabè-ı merd-i melÀm
- 11 Der-i cýdında felek òam-řüde bir pır-i faúır
ääón-ı luùfında meh ü mihr iki tÀze àulÀm
- 12 áÀyete midóati çün silsileye dÀéirdür
LÀzım oldu ki idem èaczile medóin itmÀm
- 13 Belì tÀriò ü duèÀédur bu naóımdan maúãýd
İmdi el úalduralum yalvaralum Óáuúa müdÀm
- 14 TÀ ola merkez-i èÀlide ãadÀret bÀúi
TÀ ola münteşir ÅÅArı be-farú-ı eyyÀm
- 15 PÀyidÀr ide maúÀmında anı Óaøret-i Óáu
Raòř-ı çÀbük-rev-i dil-òvÀhı ola destine rÀm
- 16 èÖmr ü èilm ü èamel ü zühdini Óáuú artursun
Neřr-i fetvÀ-yı řerife ide tÀ rýz-ı úıyÀm
- 17 Øabù-ı fetvÀsına yÀ-Rab ne yazsam dir iken
Bir iki vechle tÀriòine geldi ilhÀm
- 18 Biri menúýua-i młāraè-ı Àòire vü biri
Yaluñuzca laúabıdur aña tÀriò-i tamÀm **1073**

⁵ bayrÀm: peydÀ H.

⁶ İkinci mısraın vezni bozuktur.

⁷ eåeri: itdi A.

¹⁵ çÀbük: çÀpük A.

- 19 Hele gördük felegüñ vaøe-ı sedidin Fevzi
Yaèni YaóyÀ-yı cihÀna didi şeyöü'l-islâm
1073

15

MBM ŞAKIRDİ İBRÂHİM AÁANUÑ KILÂR ÒAäâ ÚAPUSI ÜZERİNDE

NAÚŞ İTDÜĞİ RESMÜÑ TÂRİÖİDÜR

FÀèilÀtün FÀèilÀtün FÀèilÀtün FÀèilün

- 1 BÀrek-AllÀh òoş eåer vaøe itdi ol sÀèi-i òayr
ØÀt-i pÀküñ görmesün çeşm-i àam u derd ü mióen
- 2 Bir èaceb nÀzük eåerdür her gören óayrÀn olur
åan muåavver gül-bün-i güldür yÀ şÀò yÀ semen
- 3 İki mıāraèdan òilÀf üzre iki tÀrìò olur
SÀdeler evvel giden menüýùalar Àòir giden
- 4 Naúş-ı òaù ŞÀkird-i Mým İbrÀhim Aàa resmidür
1073
Görmedüm böyle güzel resm-i feraó-baòşÀyı ben
1073

16

ÓAØRET-İ MEVLÂNÁNUÑ ZİYÁRETİNE VÜ

EVLÁD-I KİRÁMINDAN ÈABDÜ'L-ÓALİM ÇELEBİNÜÑ

ÜC OÁLI SÜNNET OLMASINA TÂRİÖDÜR

MefÀèilün MefÀèilün MefÀèilün MefÀèilün

- 1 زهى خاك عبير آسای قونيه كر شميم او
شام دهر كلكون كشته چون جام شراب آكين
- 2 مرام حوبحويش اهل دلرافيض افزايست
هوای مشکبویش جان عاشقرا دهر تكين

15 H. 43b, A. 66b.

² bir: bu A.

16 H. 44a, A. 66b.

¹ عنبر: عبير A.

- 3 چنین لطف هوانی از خودش از فیض اقطابش
که آنان خصرت شمس است و مولانا و صدرا لَدین
- 4 غبار آستان هر یکی اکسیر اعظم شد
بحمد الله بدست آوردش بی حد و بی تعیین
- 5 کداین و ورد و مالت فتاوی فوزی کو تاریخ
به دور سنت ابنا ی مولانا جلال دین 1073

17

GÜZİDE-İ ŞU'ARÁ-YI RBM

NÁÉİLİ ÇELEBİNÜŇ FEVTİNE TÁRİÖDÜR

FÀèilÀtün FÀèilÀtün FÀèilün

- 1 Úıldı göç dÀr-ı fenÀdan èÀúıbet
ŞÀh-ı mülk-i maènÀ yaènì NÀéilì
- 2 Yolladı pışın otÀà u bÀrını
Soñra úÀñyn üzre gitdi maómili
- 3 Bulmuşıdı baèlini bikr-i süðan
Úaldı ol maóbýba şeyb óÀãılı
- 4 Müémin ü kÀfir acıyup didiler
Raómet-i RaómÀnuñ olsun vÀãılı
- 5 Gýş idüp Fevzi didi tÀrìòini
NÀéilì ola şefÀèat nÀéilì 1077

18

ÚANDİYE FETÓİNE TÁRİÖDÜR

FeèilÀtün FeèilÀtün FeèilÀtün Feèilün

- 1 Maùlaè-ı naôm-ı àazÀ Àtiye seyf-i MevlÀ
Menbaè-ı cýd u saòÀ maşrıú-ı envÀr-ı èauÀ
- 2 Mecmaè-ı óüsn-i şiyem maózen-i esrÀr-ı óikem
Merciè-i áarb u èAcem melceé-i maôlým u gedÀ
- 3 Gevher-i baór-i hüner baór-i maèÀni-gevher
Cevher-i kÀn-ı faøl kÀn-ı kemÀlÀt-nümÀ

17 H. 44a, A. 67a.

18 H. 44a, A. 67a.

- 4 Áãaf-ı salûanat-ı àÀzî Mehemmed ÔÀnı
BÀzy-yı devlet ü dîn Óaøret-i Aómed Paşa
- 5 ÜÀéir-i himmet-i merdÀnesi perrÀn olalı
Evcde sÀyesî sevdÀsı ile úaldı hümÀ
- 6 ... şevketi der-bÀnı olımaz keyvÀn
Reéyi miréÀtı ãafÀsından alur nÿr-ı zekÀ
- 7 Óamle-i ãÀèiúa-engizine vÀlih BehrÀm
ëarb-ı şemşîr-i cihÀn-gîrine Rüstem şeydÀ
- 8 äayóa-i úahrı yeter düşmenine nefòa-i ãÿr
Şuèle-i heybetine yansa èaceb mi aèdÀ
- 9 Úandiye úalèasını aldı Firencden Àòir
Sikkeyi mermere úazdurdı cihÀnda óaúúÀ
- 10 Ne aãıl úalèa bu bir künc-i muùalsamdur kim
Oldı sevdÀsı helÀki niçe İbn-i SînÀ
- 11 Ne beden bellü ne dîvÀr cebel var ancaú
Her úaşı úulle vü her úullesi gerdÿn-ÀsÀ
- 12 áaym-ı yek-pÀre idi dÿd-ı kebÿd-ı ùopı
Raèd ôann eyleridik atılıcak ãubó u mesÀ
- 13 Seng ü òumbÀreleri èayn-ı úaøÀ-yı mübrem
Laàm-ı nÀ-gÀhî ise zelzele-i rÿz-ı cezÀ
- 14 Mazàal-ı ùopı cehennem deresi penceresi
TÀbiyenüñ her biri bir úalèa-i ŞeddÀd-ı binÀ
- 15 Òandeúi óufre-i nîrÀn düşer..... óaùabı
Úaèrını fırúa-i küffÀr idinmiş meévÀ
- 16 HeyéÀt-ı vaøè-ı esÀsın göricek Oúlides
Eyledi şekl-i èarÿsiyi o sÀèat peydÀ
- 17 Böyle bir óiân-ı metîn olmaya dünyÀda daòı
Böyle bir fetó-i mübîn itmeye bir úalèa-güşÀ
- 18 Fetóine bir niçe ãadr eyledi himmet ammÀ
Nÿr-ı òurşide berÀber mi olur tÀb-ı SühÀ

³ İkinci mısraın vezni bozuktur.

⁷ ëarb: Nuâret H.

¹⁰ niçe: nice A.

- 19 BÀrek-AllÀh zihì fetó ü zihì fÀtió kim
Şimdi tesòir-i memÀlikde añılmaz DÀrÀ
- 20 Reéy-i äaébla idüp berrile baóri tesòir
NÀm ü şÀnına beúÀ manāibın itdi ibúÀ
- 21 MÀlile cÀnile saèy eyledi dìn àayretine
İki èÀlemde ide saèyını meşkÿr ÒudÀ
- 22 Ò'Àb-ı rÀóatda úodı èÀlemi ināÀf eyleñ
Böyle deéb olmaya mı lÀyíú-ı āad medó-i duèÀé
- 23 äaúla yÀ-Rab òauÀlardan o àÀøì úuluñı
Ser-firÀz olur ise düşmeni dÀr üzre ola
- 24 Her nice itdüñ ise rütbe-i cÀhın èÀlÀ
Eyle úadrin daòı dez-gÀh-ı muèallÀda èalÀ
- 25 Her nice itdüñ ise kendüyi āadrü'l-vüzerÀ
Düşmen-i cÀhını da eyle deniden ednÀ
- 26 Her nice itdüñ ise èÀlemi fermÀnına rÀm
Ola fermÀn-berinüñ úalemi çarò-ı dü-tÀ
- 27 Her nice itdüñ ise òÀtını maèmÿr-ı kemÀl
Ola maèmÿr beúÀsıyla cemìè dünyÀ
- 28 Her nice itdüñ ise erzÀú-ı enÀm
Úalem-i úısmetini óaşre degin úıl icrÀ
- 29 Her nice itdüñ ise dünyÀda ser-dÀr-ı àuzÀt
Ola meydÀn-ı óaşrde èalemi şır-i àazÀ
- 30 Çünki maúāÿd-ı duèÀé idi tamÀm oldu velì
Bu iki beyt daòı naôm idelüm bì-pervÀ
- 31 Dil-i àam-gìn ile ser-keşte vü óayrÀn u òazın
Orduyı seyr ü temÀşÀ iderek ser-tÀ-pÀ
- 32 Cümle-i èasker-i İslÀmı görüp şÀd didüm
YÀ İlÀhì ne ola bÀèiā-i şÀdì-i verÀ
- 33 Úaād-ı tÀrìòle hÀtif didi Fevzì müjde
Eyledi Úandiyeyi fetó Aómed Paşa **1080**

²⁹ İkinci mısraın vezni bozuktur.

TÁRÌÒ-Ì DÌGER BERÁY-Ì FETÓ-Ì ÚANDIYE

Müfteèilün FÀèilün Müfteèilün FÀèilün

- 1 Úıldı saèÀdetle çün Úandiye üzre sefer
Peyrev-i Óaú óaøret-i āadr-ı semiy-yi Óabib
- 2 fırua-i èasker İslām olup
Baóri böyle gecdiler naār ile fetó-i úarib
- 3 rýz-ı ceng olınup èÀúibet
Düşmen amĀn didi vü minbere çıúdı òaùib
- 4 Fevzi vey tÀriò ü āad óamd ü āenÀ eyle kim
Úandiyenüñ fetóini eyledi MevlÀ naāib **1080**

20

TÁRÌÒ-Ì FETÓ-Ì ÚAMANİÇE

Müstefèilün Müstefèilün Müstefèilün Müstefèilün

- 1 SulùĀn Meóemmed rükn-i dîn serdĀr-ı ceýş-i müslimîn
ŞĀhen-şeh-i rýy-ı zemîn ol mihir-bĀn-ı baór ü ber
- 2 Çün úıldı èazm-i rezmle eürĀfa āaldı bir nigh
ĀĀde úıldı hep sipeh tevfiú ü nuāret rĀh-ber
- 3 Baúmadı āaèb u saòtına úaād itdi úırĀluñ taòtına
Úondı ÚamĀnçe altına ùopıyla gönderdi òaber
- 4 Óıāñi óiāĀr aldılar merd-Āne cenge ùaldılar
ĀfĀúa lerze āaldılar ceng-ĀverĀn-ı germ-ser
- 5 Onıncı günde nĀ-gehĀn irdi āadĀ-yı el-amĀn
Çıúdı resýl-ı düşmenĀn aldı emĀn-ı selm eāer
- 6 Ey òüsrev-i encüm òadem vey dĀver-i DĀrĀ óaşem
Bir úalèa fetó itdüñ bu dem bir úaşı bir óiāna deger
- 7 āad bĀrek-AllĀh cengüñe iúdĀmuña Āhengüñe
Kim tiā-i nĀm u nengüñe aāduñ kemer-bend-i güher
- 8 Hem ol ÒudĀ-yı bi-naōir ôilline olup dest-gir
Sevú itdi saña bir vezir-i èaúl-ı nev ü óĀdi èaşr

19 H. 45a.

20 H. 45a.

³ Birinci mısraın vezni bozuktur.

- 9 Revnaú-dih-i arø u semÀ musteeãıl-i şerr ü veàÀ
Urur muóaaãal serverÀ tìrin kemÀnuñdan atar
- 10 Óıfô eylesün MevlÀ seni hem saña baòş itsün anı
Giymez o àayrı cevşeni tÀ sÀyeñi serde dutar
- 11 Ey Fevzi-i Àteş-nefes
Medó-i SelmÀna heves mýra düşmez el-òaber
- 12 Bu gýne yaz tÀrìò-i ter k'ola ... ü muèteber
Lafôen vü maènen vir òaber tÀ virmeye öihne keder
- 13 Biñ seksen üçde rÀyegÀn aldı ÚamÀnçe úalèasın
1083
SulùÀn Meóemmed Cem-sipeh ãÀóib-úırÀn-ı ceng-der
1083

21

FUØALÁ-YI DEHRDEN ÚAYINATAMIZ

ŞAMİ ÈABDÜLLAÙİF EFENDİ FEVTİNE TÁRİÒDÜR

FÀèilÀtün FÀèilÀtün FÀèilÀtün FÀèilün

- 1 Maèden-i faøl u kemÀl ü maózen-i esrÀr-ı Óaú
Menbaè-ı enhÀr-ı èilm üstÀd-ı Kel èAbdullaùif
- 2 İrdi çün şÀm u àurýba mihr-i èömr-i enveri
Úaldı ùullÀb-ı zamÀne ôulmet-i àamda vü óayf
- 3 Geldi hÀtifden o dem tÀrìò-i fevtiçün nidÀ
Rýó-ı pÀküñ şÀd ola laód içre yÀ èAbdullaùif
1082

22

TÁRİÒ-İ VEFÁT-I EHL Ü ÈİYÁL

EZ-ÚÁÈBN HENGÁM-I AVDET-İ SEFER-İ BAÓREYN

MefÀèilün MefÀèilün Feèýlün

- 1 PeyÀmile gelüp úaãd-ı seóer-gÀh
Didi vaøè-ı felekden olsañ ÀgÀh
- 2 Didüm òayr ola didi òayrdur lîk

¹¹ İkinci mısraın vezni bozuktur.

21 H. 45b.

22 H. 46a.

MemÀlik-i benÀtuñ gitdi hep Àh

- 3 Didüm Àh eyleme Türk evidür
 ÚaøÀya rÀøıyuz el-óükmü li-llÀh
- 4 BenÀtuñ defni nevè-i mekremetdür
 MemÀlîki de taèviø eyler AllÀh
- 5 Didi ehlüñ de gitdi şimdi ancaú
 Bir oàluñ úaldı hefde mÀha çün mÀh
- 6 Didüm óamd iderek ey Fevzî tÀrîò
 Òafiflendi yüküm el-óamdüli-llÀh

1089

D. RUBÂÎLER

ER-RUBÂËİYYÂT

1

1, 2, 4 *Mefèÿlü MefÀèilü MefÀèilü Feèÿl*

3 *Mefèÿlü MefÀèilü MefÀèilün FÀè*

- 1 Fevzî ùutalum bì-óad imiş maèrifetüñ
- 2 Hep bì-hÿdedür olmasa òayr èÀkîbetüñ
- 3 Faòr-i rüsülüñ naètine âarf it èömrüñ
- 4 ŞÀyed ola naèti sebeb-i maàfiretüñ

2

Mefèÿlü MefÀèilü MefÀèilün FÀè

- 1 یا رَبّ زهی عشق تو پر چو شم کن
- 2 وز بوی کل فیض تو مدهوشم کن
- 3 یک لحظه خیال تو و من و در ساز
- 4 با شاهد فکر تو هم آغوشم کن

3

Mefèÿlü MefÀèilü MefÀèilün FÀè

- 1 Yeter mióene eyleyüp ÀmÀc beni
- 2 Tennÿr-ı belÀ içre úıl inøÀc beni
- 3 YÀ-Rab cihÀnı başuma ùÀr eyle
- 4 NÀ-merde hemÀn eyleme muótÀc beni

4

Mefèÿlü MefÀèilü MefÀèilün FÀè

- 1 ای کرد رهت زینت تاج شاهان
- 2 وی درد غمت اهل بلا را درمان
- 3 هر خسته عشقت نظری خدارا
- 4 جانم بکلو آمد است از هجران

1 H. 1b, A. 1a, S. 34a.

2 H. 47a.

3 H. 47a.

4 H. 47a.

5

Mefèýlü MefÀèìlü MefÀèìlü Feèýl

- 1 فوزى منم حاصل عمرم هواست
- 2 اندوزه روزم و شيم نقد خطاست
- 3 هر يك بن مويم ار جوى هنراست
- 4 افغان كه هنر ها بسم عين بلاست

6

Mefèýlü MefÀèìlün MefÀèìlün FÀè

- 1 انم كه دلم زسر بپايش خونست
- 2 بى تاب و توان كوييا مطعونست
- 3 افتاده بخاك خورى چون فوزى آه
- 4 يعنى كه زبون سكه كردونست

7

1, 2, 4 Mefèýlü MefÀèìlün MefÀèìlün FÀè
3 Mefèýlü MefÀèìlü MefÀèìlün FÀè

- 1 Ben kÀmumı isterüm beni kÀm ister
- 2 Ben anı āabÀó ü ol beni şÀm ister
- 3 Bir pìrimüzi sehl idi bulmaú lîkin
- 4 EfàÀn beni çarò Fevzì nÀ-kÀm ister

8

Mefèýlü MefÀèìlü MefÀèìlün FÀè •

- 1 Çün cevri-i felekden degülüz Àsýde
- 2 Saèy eylemezüz nengimüze bihyde
- 3 Biz óýşe-i nÀmýsı yele virdük gerçi
- 4 Bî-nengi-yi tiàden hele týde týde

9

Mefèýlü MefÀèìlü MefÀèìlün FÀè

5 H. 47a.

6 H. 47a.

7 H. 47a.

8 H. 47b.

• Üçüncü mısraın vezni bozuktur.

9 H. 47b.

- 1 Olmışdı göñül hecrile gerçi güm-rÀh
- 2 Saèyile nigÀh eyledi Àòir ol mÀh
- 3 Düşdüm yeñi başdan yine bir derde Àh
- 4 LÀ-óavle ve-lÀ úuvvete illÀ bi-llÀh

10

Mefèýlü MefÀèilü MefÀèilün FÀè

- 1 Bir yaña göñül bir yaña Àh-ı cÀn-gÀh
- 2 Bir yaña àamuñ bir yaña hicrÀnuñ Àh
- 3 Dört yanımı aldı òuãým-ı cÀnum
- 4 LÀ-óavle ve-lÀ úuvvete illÀ bi-llÀh

11

1, 2, 4 Mefèýlü MefÀèilün MefÀèilün FÀè

3 Mefèýlü MefÀèilün MefÀèilü Feèýl

- 1 Ne seyr-i çemen ne geşt-i gül-şen ne bÀà
- 2 Ne sÀúi ne bÀde ne ayÀà ü ne rÀà
- 3 Yan Àteş-i èişúa Fevzi dÀà ol ser ü pÀ
- 4 èUşşÀúa hemÀn dÀà lÀzımdur dÀà

12

Mefèýlü MefÀèilün MefÀèilün FÀè

- 1 جَلاد اجل كریز ند رآه ما
- 2 زنهار مبرظنّ كه شوم چون موتا
- 3 در كور همسه ریزه استخوانمه
- 4 تا روز حشر ندا كند یا حیا

13

Mefèýlü MefÀèilü MefÀèilün FÀè

- 1 DÀà oldu yine tÀb-ı sitemle ciger
- 2 Òavf eyle ki ser-tizdür Àh-ı seóer
- 3 İnãÀf güzel başuñiçün raóm eyle
- 4 BìdÀd efendüm yeter oldu yeter

14

10 H. 47b.

11 H. 47b.

12 H. 47b.

13 H. 47b.

Mefèýlü MefÀèilü MefÀèilün FÀè

- 1 Ôann itme beni bÀde-i gül-gÿn içdüm
- 2 Her dem mey-i derd-i elem-efzÿn içdüm
- 3 Ger çeşme-i Ôıør aúsa elümden içmem
- 4 Ben devlet-i èişúuñda senüñ öÿn içdüm

15

1, 2, 4 Mefèýlü MefÀèilü MefÀèilün FÀè
3 Mefèýlü MefÀèilün MefÀèilün FÀè

- 1 Cevr itmeñüle āanma ki maózyñum ben
- 2 Öldür beni bu lüüufla memnyñum ben
- 3 Emrüñ ne ise buyur tereddüd itme
- 4 DÀrende-i fermĀn-ı hüĀyÿnum ben

16

1, 2, 4 Mefèýlü MefÀèilü MefÀèilün FÀè
3 Mefèýlü MefÀèilü MefÀèilü Feèýl

- 1 ÔĀndĀn oluruz derdile nĀlĀn olsaú
- 2 ĀbĀd oluruz èişúla virĀn olsaú
- 3 Bir çaròla at başı berĀber dönerüz
- 4 Vaāla irerüz ùĀlib-i hicrĀn olsaú

17

1, 2, 4 Mefèýlü MefÀèilü MefÀèilü Feèýl
3 Mefèýlü MefÀèilü MefÀèilün FÀè

- 1 Dil-ò^vĀhı dilüñ èaksinedür hÿşumuzuñ
- 2 TĀearşa çıúar nĀyiresi nÿşumuzuñ
- 3 Bir sĀāar içün òırúa ü tĀacı virdük
- 4 Pek òiffeti var şimdi ser ü dÿşumuzuñ

18

Mefèýlü MefÀèilü MefÀèilü Feèýl •

- 1 Var ise meger miónet imiş ùıynetümüz

14 H. 47b.

15 H. 48a.

16 H. 48a.

17 H. 48a.

18 H. 48a.

• Üçüncü mısraın vezni bozuktur.

- 2 ZîrÀ àam ile dÀéim olur èişretümüz
 3 Biz gerd-i reh-i süm-i semender-i èişúuz
 4 EflÀke çıúar anuñıçün rifèatümüz

19

Mefèýlü MefÀèilü MefÀèilün FÀè

- 1 Çün úÀèidedür ehl-i dile pest olmaú
 2 Şaòã-ı àam u endýh ile hem-dest olmaú
 3 èAyb itme eger mest gezersem Fevzi
 4 ÚAnýndur èÀşıúlara ser-mest olmaú

20

Mefèýlü MefÀèilü MefÀèilün FÀè

- 1 TÀ kim heves-i cÀm-ı mey-i èişú itdüm
 2 Fikr-i dehen-i dil-beri ser meşú itdüm
 3 Bir dil varidi mÀ-meleküm ey Fevzi
 4 Şimdi anı da bir melege èişú itdüm

21

Mefèýlü MefÀèilü MefÀèilün FÀè

- 1 TÀ itdi beni çarò işigüñden mehcýr
 2 Oldı teb-i hicrÀnuñ ile dil rencýr
 3 EyyÀm-ı firÀuuñ dükenür mi bilsem
 4 Vaâlunla olur mı dil-i Fevzi mesrýr

22

Mefèýlü MefÀèilü MefÀèilün FÀè

- 1 Ôann itme ki Fevzimiz ser-òiş yatur
 2 EsrÀr-ı òaúuñla úo ya medhýş yatur
 3 Medhýşdur ammÀ yine de medóuñ söyler
 4 Söyler güzelüm āanma ki òÀmýş yatur

23

Mefèýlü MefÀèilü MefÀèilün FÀè

-
- 19 H. 48a.
 20 H. 48a.
 21 H. 48b.
 22 H. 48b.
 23 H. 48b.

- 1 NÀ-çÀr sefer düşdi ya yÀrÀn yÀ-hÿ
- 2 GirYÀn iderek úaldı o çeşm-i Àhÿ
- 3 Şimden gerü seyyÀh-ı cihÀn oldum Àh
- 4 YÀhÿ sizi öybÀn-ı Sitanbul yÀhÿ

24

Mefèÿlü MefÀèilü MefÀèilün FÀè

- 1 Fetó ideli mülk-i dili sulùÀn-ı yeés
- 2 Hep rÿy-ı dil èarø eyledi öybÀn-ı yeés
- 3 Ümmid úatumda şÀhid-i bÀzÀrdur
- 4 Min baèd min Fevzi vü dÀmÀn-ı yeés

25

Mefèÿlü MefÀèilü MefÀèilü Feèÿl

- 1 KÀm-ı dili ursa püşt-i pÀ itme èaceb
- 2 YeksÀn yanında şimdi ihmÀl ùaleb
- 3 Biz ùÀliè-i Fevzimüzi baúduú görüñ
- 4 Çarò-ı emeli döner dili èaksine hep

26

Mefèÿlü MefÀèilü MefÀèilü Feèÿl

- 1 EfàÀn-ı ney ü naàme-i ùanbÿr bu şeb
- 2 Virdi dil ü cÀn şevúına destÿr bu şeb
- 3 NÀhide gelüp bezmümüze raúâ-künÀn
- 4 DünyÀ úadar olduú hele mesrÿr bu şeb

27

Mefèÿlü MefÀèilü MefÀèilün FÀè

- 1 Ol mÀh ki eùrÀfını ùutmış hÀl
- 2 RuòsÀruñıla eyledi efşÀn jÀle
- 3 Dil gerçi fiàÀn itmede lîkin bûlbûl
- 4 Reşkinden urur kendini daldan dala

28

- 1 Óaú söyleye ne tÀ bu úadar úahr olmaz

24 H. 48b.

25 H. 48b.

26 H. 48b.

27 H. 48b.

28 H. 49a.

- 2 äatmañ cübbeyi bana göreñlerle
 3 Şöhretse murÀdum sizi ilzÀm itmekden
 4 Maóşÿr olayum sizceleyin töreñlerle

29

- 1 Ey bülbül-i óadiúa-i gül-àonçe-i nÀz
 2 Vey maórem-i óarım-i şeh-i èişve-ùırÀz
 3 Sÿzende-àÀn-ı èişú içün anda bir nefes
 4 Ben zÀà-ı per şikesteye göster pervÀz

E. MUSAMMATLAR

1

TERCİè-BEND DER-NAèt-İ GÜL-İ GÜL-ZÁR-I RÍSÁLET

MUÓAMMEDÜ'L-MUäÜAFÁ äALLA'LLÁHÜ èALEYHİ VE SELLEM*

Mefèýlü MefÀèilün Feèýlün

I

- 1 Esdi yine şurúa-i maóabbet
 İrgürdi meşÀmm-ı cÀna rÀóat
 2 Hep gülleri sinemüñ açıldı
 Murà-ı dile geldi şevú àÀyet
 3 Gitdi elem-i firÀú u hicrÀn
 Ôann itdüm açıldı bÀb-ı vuālat
 4 Bu óÀl-i èacibi gördigimde
 Aldı beni bir zamÀn óayret
 5 Óayretde iken CenÀb-ı Óaúúa
 YÀ-Rab didüm nedür bu óÀlet
 6 Gördüm ki meger o demde olmuş
 Dil naàme-serÀ-yı naèt-i Óaøret

29 H. 49a.

* H. 1b, A. 1a, S. 34a.

⁴ gördigimde: gördigümde A., S.

- 7 Naèt-i şeh-i dü-serÀ Muóammed
SulùÀn-ı rüsül şefiè-i ümmet
- 8 Ŗi-muècize-i èaôime furúÀn
Vey şevket ü saüvet-i nübüvvet
- 9 Bu gýne òiùÀb idüp aña dir
Naôma getürüp dür-i belÀaat
- 10 Ey serv-i çemen-sitÀn-ı raómet
Vey gül-bün-i gül-şen-i şefÀeat

II

- 1 Olsa n'ola mihr-i dil-óazînüñ
Kim maülaè-ı nýrdur cebînüñ
- 2 äad òande ider dür-i âemîne
Naôm-ı dür-i sinn-i laèl-i zeynüñ
- 3 Hep gülleri şerm-sÀr eyler
Ol àonçe-dehÀn-ı òande-gînüñ
- 4 ÓýrÀnı èaceb mi itse bi-hýş
Ol nergis-i siór-Àferînüñ
- 5 LerzÀn ider esÀs-ı èarşı
ÜyfÀn-ı hevÀ-yı cebhe-çînüñ
- 6 Ey şÀhin-i evc-i úÀb-ı úavseyn
MièrÀc şikÀr-ı kem-terînüñ
- 7 MièrÀca èurýc idince Cibrîl
Ol yolda degül m'idi úarînüñ
- 8 Varduúda maúÀm-ı müntehÀya
Oldı o mekÀnda vÀ-pesînüñ
- 9 Hem oldı saña o rýó-ı úudsî
Biñ cÀnla çÀker-i kemînüñ
- 10 Ey serv-i çemen-sitÀn-ı raómet
Vey gül-bün-i gül-şen-i şefÀeat

III

⁷ dü-serÀ: dü-serÀy A.

⁷ m'idi: Her üç nüshada da "miydi" şeklinde yazılmasına rağmen biz vezin gereği "m'idi" şeklinde okuduk.

- 1 İâbÀt-ı nübüvvetüñde óaúúÀ
Oldı niçe muècizÀtuñ emlÀ
- 2 Ser-cümleden iki muècizeñdür
Şaúúu'l-úamer u
- 3 Destüñden aúıdup Àb-ı òÀliã
AãóÀb-ı èıùÀşı úılduñ ióyÀ
- 4 äıddıúla àÀra girdigüñde
Óaúú itdi sizi şu resme iòfÀ
- 5 Çekdürdi bir èankebyta perde
Hem itdi o àÀr öñünde peydÀ
- 6 Bir naòlede bir iki kebýter
TÀ kör ola cümle çeşm-i aèdÀ
- 7 Bu muècize-i èaôimedür kim
AèmÀyı zülÀlüñ itdi bınÀ
- 8 You óadd ü óisÀb-ı muècizÀtuñ
Bir neböesi öikr olındı ammÀ
- 9 Öi-èaúl olanı cemìeından
KurèÀn-ı èaôim eyler iànÀ
- 10 Ey serv-i çemen-sitÀn-ı raómet
Vey gül-bün-i gül-şen-i şefÀeat

IV

- 1 èİşúuñ beni itdi mest ü bì-bÀk
GerdÀndur èişúuñıla eflÀk
- 2 èÁlem nice virmesün saña cÀn
Sensin o dür-i derýn birýn pÀk
- 3 Hep mest-i zülÀlüñ oldı illÀ
Anlar ki dem-À-dem eyler işrÀk
- 4 Laèlüñde ne óÀl var bilinmez
Mest-i lebüñ oldı duòter-i tÀk
- 5 èİşúuñla çemende lÀle sünbül
İtdi yaúasın birer birer çÀk

² muècizeñdür: muècizeñde A.

- 6 ÓattÀ saña èÀşıú oldı AllÀh
Bir vechle k'anda úÀãır idrÀk
- 7 Óaúúuñda buyurmadı mı levlÀk
LevlÀke lemÀ òalaútü'l-eflÀk
- 8 Olsa ne èaceb güöer-gehüñde
İksir-i türÀb ü òÀr u òÀşÀk
- 9 Ey merdüm-i çeşm ü çeşm-i merdüm
Bir nım nigÀhuñ itme imsÀk
- 10 Ey serv-i çemen-sitÀn-ı raómet
Vey gül-bün-i gül-şen-i şefÀeat

V

- 1 Sen kim meh-i maùlaè-ı ãafÀsın
Maóbÿb-ı CenÀb-ı KibriyÀsın
- 2 Olsa n'ola teşne-i zülÀlüñ
èÀlem ki revÀn-ı mÀ-sivÀsın
- 3 Gerd-i rehüñe disem devÀdur
Sen çeşm-i èalile tÿtiyÀsın
- 4 Bÿy-ı òaùuñ itdi dehri taèùır
Dinmez aña nÀfe-i ÒıùÀsın
- 5 RuòsÀrıña gül meâÀbe olmaz
Gül-àonçe-i gül-şen-i ãafÀsın
- 6 Biñ cÀn alur òayÀl-i çeşmüñ
Ol şÀhid-i şÿò dil-rübÀsın
- 7 Özlerse n'ola cihÀn cemÀlüñ
Bilmiş ki ne rÿó-ı cÀn-fezÀsın
- 8 TÀ sende bu óüsn ü ceöbe vardur
Ben niçe diyem melek-liúÀsın
- 9 ÓaúúÀ bu kemÀl ü rifèatüñle
Evc-i şeref üzre bir hümÀsın

⁸ ne èaceb: Her üç nüshada da n'aceb şeklinde yazılmasına rağmen biz vezin gereği ne èaceb şeklinde okuduk.

³ gerd: gird H.

⁸ niçe: nice S.

- 10 Ey serv-i çemen-sitÀn-ı raómet
Vey gül-bün-i gül-şen-i şefÀeat

VI

- 1 SÀyeñ yeter èÀleme ser-À-ser
Nýruñ ôulemÀtı eyler enver
- 2 Sen ol meh-i maùlaè-ı óikemsin
ÈurÀfuñı alsa cemè-i aòter
- 3 Her birisi nýr-ı óikmetüñle
Ôurşid miâÀl olur münevver
- 4 Kem-ter şerer-i maóabbetüñden
Yüz biñ dil olursa n'ola aòker
- 5 Gül-şende seóer seóer èanÀdil
èIşúuñ varaúın óúurlar ez-ber
- 6 ÔÀhir bu úadar fiàÀnlarla
Her birisi bir nigÀhuñ özler
- 7 AmmÀ ki benüm hezÀr-ı cÀnum
Hep èişúuñı cÀn içinde äaúlar
- 8 LÀkin nice úÀbil ola pinhÀn
Bir penbe içinde bunca aòker
- 9 Maèöýr buyur bu bi-nevÀyı
İster güzelüm viâÀlüñ ister
- 10 Ey serv-i çemen-sitÀn-ı raómet
Vey gül-bün-i gül-şen-i şefÀeat

VII

- 1 Sen àonçe vü ben hezÀr-ı zÀrum
äad zaòm-ı öýr-ı òadeng-i òÀrum
- 2 Sen şÀhid-i ebrývÀn kemÀnsın
Ben tîr-i àamuñla dil-figÀrum
- 3 Sen èÀlem-i nÀzda şitÀbÀn
Ben óasretüñile cÀn-sipÀrum
- 4 Ben Àteş-i hecr ü firúatüñle
Bir vechle Àh-ı dÀà-dÀrum

² cemè: cemìe A.

- 5 Kim úulzüm-i vaãluñ içre biñ yıl
Ùursam yine pür-tef ü şerÀrum
- 6 Bir kez göreyüm deyü cemÀlüñ
ŞÀm u seóer èayn-ı intiôÀrum
- 7 äunsañ ne idi äabyó-ı vaãluñ
Kim firúatüñile pür-òumÀrum
- 8 Raóm eyle yeter çekildi hecrüñ
Göster yüziñi ki bì-úarÀrum
- 9 èAyb eyleme Àh ü zÀr idersem
èİúÀb-ı firÀúuña şikÀrum
- 10 Ey serv-i çemen-sitÀn-ı raómet
Vey gül-bün-i gül-şen-i şefÀèat

VIII

- 1 Maóbÿb-ı ÒudÀ degül misin sen
AúãÀ-yı münÀ degül misin sen
- 2 Òurşid-i cihÀn gedÀ-yı nÿruñ
Ol mÀh-liúÀ degül misin sen
- 3 Her òÀk sezÀ-yı sÀyeñ olmaz
Ol özge hümÀ degül misin sen
- 4 Mecnÿnuñ olur gören cemÀlüñ
Ol hÿş-rübÀ degül misin sen
- 5 NÀfiödür iki cihÀna óükmüñ
ŞÀh-ı dü-serÀ degül misin sen
- 6 ÓÀşÀ ki faúirüñ ola maórÿm
Yenbÿè-ı saòÀ degül misin sen
- 7 Nevmid olamam şefÀèatüñden
Mevle'ş-şüfeÀ degül misin sen
- 8 Ben gerçi èalil-i cürmüm ammÀ
Her derde devÀ degül misin sen
- 9 Geçmez mi şefÀèatüñ benimçün

⁸ eyle: eyler A.

⁹ Geçmez mi şefÀèatüñ benimçün: Geçmez mi benimçün şefÀèatüñ H.

Maúbÿl-ı ÒudÀ degül misin sen

- 10 Ey serv-i çemen-sitÀn-ı raómet
Vey gül-bün-i gül-şen-i şefÀeat

IX

- 1 MeddÀóı ki sen mehüñ ÒudÀdur
Maòlÿúa sitÀyişüñ òauÀdur
- 2 GüstÀò menem egerçi bÀèiâ
Fevzi-i cünÿn-ÀşinÀdur
- 3 AmmÀ o da neylesün nic'itsün
Ûaâlarca günÀha mübtelÀdur
- 4 áarú-ı yem-i cürm ü baór-ı èiâyÀn
MuótÀc-ı şefÀeat ü óimÀdur
- 5 èiâyÀn ile èömrini geçürmiş
Bir müflis-i reh-rev-i beúÀdur
- 6 Elbette àarib-i rÀha lÀzım
Bir ãÀóib-i cÀha ilticÀdur
- 7 Olmazsa şefÀeatüñ meded-res
Ol günde ki rÿz-ı àam-fezÀdur
- 8 YÀ-Rab mebÀd rÿ-siyehdür
YÀ-Rab mebÀd nÀ-rehÀdur
- 9 ŞÀnıña düşen çü meróametdür
Miskîn ü faúire pes recÀdur
- 10 Ey serv-i çemen-sitÀn-ı raómet
Vey gül-bün-i gül-şen-i şefÀeat

X

- 1 EfèÀli egerçi maèâiyetdür
Ûmmid ü recÀsı maàfiretdür
- 2 ZirÀ ol efendinüñ úulıdur
Kim èÀdeti raóm u èÀùıfetdür

³ nic'itsün: Her üç nüshada da "nice itsün" şeklinde yazılmasına rağmen biz vezin gereği "nic'itsün" şeklinde okuduk.

⁵ èiâyÀn ile: îâyÀnla A., S.

- 3 Hem pey-revidür o muútedÀnuñ
Kim òaâleti luùf u mekremetdür
- 4 ŞÀyeste-i luùf it ol èalìli
Leb teşne-i cÀm-ı èÀfiyetdür
- 5 Álýde-i cürm iden anı hep
Nefs-i bed-i pîşe melèanetdür
- 6 Bir mücrime sen olinca óÀmì
Elbette necÀt èÀúıbetdür
- 7 YÀ nice recÀda olmasun kim
èÁdÀt-ı kirÀm meróametdür
- 8 EvúÀtını vaúf-ı naètüñ itmiş
Bir bülbul-i bÀà-ı maómedetdür
- 9 Vird-i seóeri vü õıkr-i şÀmı
Bu beyt-i şieÀr-ı maàfiretdür
- 10 Ey serv-i çemen-sitÀn-ı raómet
Vey gül-bün-i gül-şen-i şefÀèat

2

TERKİB-BEND DER-NAËT-İ ÓAØRET-İ RİSÁLET-PENÁH

MUÓAMMED ÓABİBULLÁH äALLA'LLÁHÜ èALEYHİ VE SELLEM*

Mefèýlü MefÀèilün Feèýlün

I

- 1 Ey baòt eyÀ òarÀb-ÀbÀd
Gör nitdi baña àam-ı elem-zÀd
- 2 Ey ùÀliè-i vÀj-gÿn-ı maùlaè
Şimdi demidür idersüñ imdÀd
- 3 Ey èişú ne cürm ucından itdüñ
CÀn u dil ü dîn ü āabrı ber-bÀd
- 4 Ey dide-i ter saña ne oldı
Kim şÀh-ı àama idersin imdÀd
- 5 āad-pÀre göñül hezÀr oldı
Her pÀre ider hezÀr feryÀd
- 6 FeryÀd u fiàÀn elüñden ey çarò
Çou eyledüñ ehl-i èişúa bì-dÀd
- 7 Devrüñde dirià bir nigehe
ŞÀd olmadı gitdi cÀn-ı nÀ-şÀd
- 8 İrmez mi āabÀóına şeb-i hecr
Olmaz mı daòı göñül àam-ÀzÀd
- 9 Ne baòt u ne çarò-ı dÿn elinden
FeryÀd o sitem-füzÿn elinden

II

- 1 Ey şÿò eyÀ belÀ-yı èÀlem
Vey her nige hüñ úaøÀ-yı èÀlem
- 2 Dil dÀm-ı òaùuñda beste-pÀdur

* H. 4b, A. 5a, S. 37b.

- Ey zülfi siyeh belÀ-yı èÀlem
- 3 Çeşm-i siyehüñ füsÿn-perdÀz
áamzeñ èadem-ÀşinÀ-yı èÀlem
- 4 EfèÀ-yı àamuñ helÀk-i cÀnum
TiryÀk-i lebüñ şifÀ-yı èÀlem
- 5 Dil Àteş-i fûrúatüñle pür-dÀà
Vaãluñsa feraó-fezÀ-yı èÀlem
- 6 Der-kÀr-ı dil olsa kÀş bÀrì
Ol nergis-i fitne-zÀ-yı èÀlem
- 7 LÀYıú mı k'ola zülÀl-i laèlüñ
Derd-i dil-i men devÀ-yı èÀlem
- 8 Bir kec-nigeh it dil-i nizÀrÀ
Ey dide-i rÿşenÀ-yı èÀlem
- 9 Vaâl isterisem dirìa eyle
CÀn u dili vaúf-ı tià eyle

III

- 1 Ben èÀşıú-ı dÀà-ÀşinÀyum
Ben rind-i ayaà-ÀşinÀyum
- 2 Ben èÀteş-i èişú-ı dil-berÀnum
Ben şuèle-i dÀà-ÀşinÀyum
- 3 Ben cÀh-ı viãÀle ùÀlib olmam
Ben künc-i ferÀà-ÀşinÀyum
- 4 Ben bûlbûl-i naàme-sencüm ammÀ
Ne bÀà ü ne rÀà-ÀşinÀyum
- 5 Ben ùÿùì-i òoş-kelÀmum ammÀ
Hep zÀà ü kelÀà-ÀşinÀyum
- 6 PervÀne-i bÀl-sÿzum ammÀ
ÒÀşÀke çerÀà-ÀşinÀyum
- 7 Mest-i nigeh ü òarÀb-ı çeşmüm
YÀ Ànuña yasaà-ÀşinÀyum

⁵ Bu beyit yerine A. nüshasında 6. beyit vardır.

⁶ Bu beyit yerine A. Nüshasında 7. beyit vardır.

⁷ Bu beyit yerine A. Nüshasında 5. beyit vardır.

8 Dil güm-şüde-i reh-i àamuñdur
Likin ne sürÀà-ÀşinÀyum

9 Her çend girişme nÀz idersin
İøèÀfla keşf-i rÀz idersin

IV

1 DÀaum ben anuñçün ey sitem-ger
ZirÀ nigeñüñ teàÀfül eyler

2 Kendi eceliyle èÀşıú ölmez
Elbet sebep-i şahÀdet ister

3 Dilde ùaleb-i viãÀl youdur
Maùlÿbı hemÀn zaòm-ı òançer

4 Maèöÿrì-i óüsni úo ki Àòir
Pejmürde-i bÀd olur gül-i ter

5 Hep bu dil-i nÀle-kÀr içün mi
Çeşmüñde olan füsÿn-ı muømer

6 Olduúda vezÀn bÀd-ı òışmuñ
Ol mertebe berg-i cÀn ditrer

7 Kim naòl-i vücÿdı rışesinden
MÀnend-i nihÀl-i tÀze ãarãar

8 Bilseñ bu teàÀfül-i nigÀhuñ
ÁyÀ neye Àòir ola müncer

9 Ya eyle beni şehid-i àamze
Ya úıl beni muùùaliè bu remze

V

1 èUşşÀúa niçün cefÀ idersin
AàyÀra neden vefÀ idersin

2 Çeşmüm aúıdınca eşk-i öÿnìn
Ol deñlü niçün ãafÀ idersin

3 Raóm itmege çünkü you murÀduñ
Göñlüm neye mübtelÀ idersin

4 Her bir sözine raúib-i divüñ

⁶ òışmuñ: çeşmüñ A.

Bilsem niçün iútidÀ idersin

5 Bì-gÀneyi gördigüñde elbet
Çeşm ü nigeht-ÀşinÀ idersin

6 Ben òaste-i èişúuñı görince
Ya òışm u ya bed-edÀ idersin

7 Ol cümle-i òancer-i nigÀhuñ
Kim òışma gelüp baña idersin

8 Geh cÀna gehi dile urursın
Ya gÀhi niçün òauÀ idersin

9 Óayretde úoyup beni bu esrÀr
ÒÀùır-güöer oldı işbu efkÀr

VI

1 Ya itme bu deñlü cevr ü bî-dÀd
Ya göñlümi ùurrenden úıl ÀzÀd

2 Olmazsañ eger bu şarúa úÀéil
Şimden gerü şehden isterüm dÀd

3 Ol şeh ki işitse óarf-ı úahrın
DaèvÀsını terk iderdi ŞeddÀd

4 Ol şeh ki òayÀl olinmadı hiç
èÀhdinde nuúýş-ı ôulm ü bî-dÀd

5 Ol şeh ki iderdi kec-nigehtle
Úaãd eylese biñ cihÀnı ber-bÀd

6 Ol şeh ki àubÀr-ı òÀk-i rÀhın
Çeşmine çeker cemîè-i emcÀd

7 Ol şeh ki ÒudÀ zemîn ü çaròı
Hep eyledi anuñiçün icÀd

8 Ol şeh ki hep èÀãî-yÀn-ı ümmet
Maóşerde de andan ister imdÀd

9 ŞÀh-ı rüsül Aómed-i peyem-ber
Oldı bize rÀh-ı Óáuđa reh-ber

VII

⁷ cümle-i: óamle-i A., S.

- 1 Ey mihri münir-i c'ân-ı e'âlem
Vey midóati sırr-ı remz-i elzem
- 2 Ol gül-şen-i lu'f u e'âıfetsin
Deryâlar olaydı aña mun'zam
- 3 Ôann eyler idi görenler anı
Kim berg-i gülîne düşdi şeb-nem
- 4 Ol mu'cize-g'ı-yı va'ıy-i ôaúsın
Kim oldı Lebid öñüñde mülzem
- 5 Bir gül-şen içinde nu'úa gelseñ
Gül g'ş olur e'andelib ebkem
- 6 Sen ô'atem-i enbiy'âsın ammâ
Sensin yine cümlesinden aúdem
- 7 Ser âaón-ı ôarım-i öü'l-cel'âle
Biñ n'âzla oldıaúñda maórem
- 8 Rütbeñde o rif'eatile oldı
Kem p'âye-i süllem e'arş-ı aêôam
- 9 Bes cürmile şöhreyüm ben ammâ
Ferdâña nidâ idem şefiêâ

VIII

- 1 Raóm eyle o dem bu dil-fig'âra
Nâ-dide-i k'âm-ı vaâl-ı y'âra
- 2 Bir âfetüñ eışúı pençesinde
Kebg-i dilüm oldı p'âre p'âre
- 3 İtdüm niçe sa'ey-ı âayr-ı meşk'ır
Şeh-b'âzımı âaldum ol şik'âra
- 4 El virmedi almaú ey diriââ
Ol âh'ı-yı vaóşiyi ken'âra
- 5 Ben âh u fiâân idince eyler
Efâânumı m'âye iftiòâra
- 6 Ben hecrine âabr iderdüm ammâ
Yóu dilde şikib intiôâra

¹ dil-fig'âra: êil-fig'âra A.

² pençesinde: niçesinde A.

⁶ âabr iderdüm: âabrum iderdüm A.

- 7 EfàÀn dil-i nÀ-şikîb elinden
EsrÀrımı úıldı ÀşikÀre
- 8 Şimden gerü ben de bì-muóÀbÀ
ÎúrÀr ideyüm daòı ne çÀre
- 9 Ey maôhar-ı luûf-ı sırr-ı levlÀk
èIşúuñdur iden beni elem-nÀk

IX

- 1 Raóm eyle ne var bu nÀ-tüvÀna
HicrÀnla döndüm üstüö^vÀna
- 2 MüjgÀnumı úıl sezÀ ki olsun
ÇÀryb-ı àubÀr-ı ÀsitÀne
- 3 Bu luûfla yÀ Resÿlu'llÀh
Îrgür beni farú-ı ÀsumÀna
- 4 èIşúuñ beni itmeyeydi taórik
TÀ kim gele midóatüñ zebÀna
- 5 Gencîne-i ùabè-ı bì-kederden
Gelmezdi o dür bu rismÀna
- 6 ÓÀlÀ yine nev-niyÀz-pÀşum
Ey gül-bün-i bÀà-ı bì-behÀne
- 7 èArø eyle gül-i cemÀl-i pÀküñ
Fevzi-i hezÀr-ı naèt-ö^vÀna
- 8 Biz iki hezÀr-ı öø-nevÀyuz
Kimdür dimez oldu bu terÀne
- 9 Ey nÿr-ı ÒudÀ şefÀèat eyle
Perverde-i ôıll-i raómet eyle

⁵ midóatüñ: midóatiñ A.

⁸ kimdür: kimdir A., S.

3

TERKİB-BEND DER-NAET-İ EFĖĀL-İ ÒALÚU'LLĀH
 MUÓAMMEDÜ'L-ĖARABİ ĖALEYHİ EFĖĀLÜ'S-ĖĀLAVĀT
 BE-VĀSIÜĀ SĀÚİ-NĀME VÜ FAÒRİYYE VÜ áAYR*

MefĖýlü MefĀĖilün FeĖýlün

I

- 1 Ey çarò-ı maóabbet ĀfitĀbı
Ben öerreñe artur ıòùırĀbı
- 2 Ben var iken eyleme óavĀle
Bì-gĀneye òançer-i ĖitĀbı
- 3 Ber-dĀrì-i dĀr-ı zülfüñ eyle
ZinhĀr úaçurma bu ĀevĀbı
- 4 RuòĀat-dih-i òýnì-i nigĀh ol
Ben boynuma aldum ol ĖaĖĀbı
- 5 áamzeñ úo ya òýnum eylesün nýş
Nýş eylesün ol şarĀb-ı nĀbı
- 6 Ey àonçe-i bĀĀ-ı şerm-sĀrì
RefĖ eyle miyĀndan óicĀbı
- 7 Ben zĀrı raúıbden faraú it
Bir ùutma hezĀr ile àurĀbı
- 8 TĀbından amĀn yandum açma
Mihir-i ruòuñı o şuele-tĀbı
- 9 Laèlüñ àamı dilde şuelelendi
äunduramaz ise lebüñ şarĀbı

* H. 7a, A. 8a, S. 33b.

² òançer: òancer A.

⁷ hezĀr ile: hezĀrile A.

- 10 SÿzÀn u òarÀb olur àamuñdan
BiryÀn u kebÀb olur àamuñdan

II

- 1 SÀúi dola cÀm-ı òoş-güvÀrì
TÀ-key çekelüm àam-ı òumÀrı
- 2 Ol cÀmì ki olsa mÀlikì Cem
Olurdı külÀh-ı iftiòÀrı
- 3 Ol cÀmì ki cürèa-i kemini
ŞÀh ide gedÀ-yı àam-diyÀrı
- 4 Ol cÀmì ki cÀn-ı zÀhidÀnı
SÿzÀn ide berú-ı iştihÀrı
- 5 Ol cÀmì ki inèikÀs-ı tÀbı
Taèlìm ide mihre nÿr-ı yÀrì
- 6 Ol cÀmì ki tÀb-ı dürdi eyler
Şermende dür-i øiyÀ-niaÀrı
- 7 Ol cÀmì ki lemèa-i óabÀbı
Laèle vire reng-i inkisÀrì
- 8 Ol cÀmì ki èaks-i tÀb-ı rengi
Bi-reng ide mihr-i tÀb-dÀrı
- 9 Ol cÀmì ki şemme-i şemimi
Òÿn ide dimÀà-ı cÀn-ı zÀrı
- 10 Ben düşmen-i zühd-i mey-perestüm
Ben mest-i òarÀbì-i elestüm

III

- 1 Ey muürìb-i naàme-senc-i bülbül
Úıl sen de āurÀóì gibi àulàul
- 2 Ser-pÿş òum üzre neyler açsun
RuòsÀre-i Àteşinini mül
- 3 Nÿş eyleyelüm o şuèle-sÿzı
EndÀmumuz eylesün úo gül gül

⁵ nÿr-ı yÀrı: nÿr-bÀrı A.

- 4 Bir elde úabaú bir elde sÀaar
SÀúi olsun şifte[-i] kÀkül
- 5 Reşkinden o zülf-i èanberinüñ
Giysün úo kebýdi cÀme sünbül
- 6 ÒÀl-i siyehin görüp óasedden
Olsun úo hezÀr pÀre fülful
- 7 ÚÀnñn ki raòta úıl imÀle
Òiömetde sen eyleme tekÀsül
- 8 Sen pîr-i muàÀn naâiöatin ùut
CÀ'iz degül anlara taèallül
- 9 El-óaú çekemem âiúÀl-i zühdi
Ol bÀda kim eylesün taóammül
- 10 Ben èÀşıúum èişú zühdde úalmaz
èİşú öyle âadÀyı gýşa almaz

IV

- 1 Úılmışdum egerçi zühde raàbet
İtdüm niçe şÀl-i şeyòe òiömet
- 2 Ne Òalveti vü ne Naúş-bendi
Ne Celveti vü ne Mevleviyyet
- 3 Hiç girmediâüm ûariú youdur
Çekdüm niçe yıl gümÀn-ı öillet
- 4 Çou çille-i erbaèin çekdüm
Çou nefsume eyledüm eöiyyet
- 5 Òam-geşte hilÀle döndi úaddüm
Ol mertebe eyledüm riyÀøet
- 6 Bir post u üstüò^vÀn úaldı
Maöv oldı vücýd-ı şuele-úiynet
- 7 Òod òiömet-i èilm-i ôÀhiriyi
Bir èömr-i ùavıl idindüm èÀdet
- 8 Maèlýmum olup fünñn-ı şettÀ

⁴ [-i] eki her iki nüshada da eksiktir./ İkinci mısraın vezni bozuktur.

⁷ Òiömetde: Òidmetde A.

¹ niçe: nice A. / şÀl: sÀl A. / òiömet: òidmet A.

Oldum ser ü pÀ nuúÿş-ı óikmet

9 Gördüm ki me'Àl-i úÀle çıúdı
Áòir buña oldı cezm-i niyet

10 Min baèd men ü şarÀb u sÀúi
PervÀne vü şemè ü sÿz-ı bÀúi

V

1 TÀ oldı göñül semender-i èişú
Her cüz ü ten oldı aòker-i èişú

2 èAnber yerine yanar süveydÀ
Òÿn Àteş ü dilse micmer-i èişú

3 Şeb görmez o èÀlem-i göñül kim
Tenvîr ide anı aòter-i èişú

4 Kim pey-revi olsa elbet ilter
ääórÀ-yı cünÿna reh-ber-i èişú

5 Ceyş-i dil ü dîn ü hÿş neyler
Hükm itdigi yerde dÀver-i èişú

6 Bî-şübhe yıúardı nüh úılÀèın
Bu úalèaya inse şeşper-i èişú

7 Merhem yine zehr olur ya elmÀs
Ol zaòma ki aç aòançer-i èişú

8 Ey àonçe-i cÀn açılma zinhÀr
Berg-i dili dökdi äarãar-ı èişú

9 SÀúi baña bir úadeó yetişdür
Öldürdi òumÀr-ı sÀàar-ı èişú

10 ZÀhidlere raàmen idelüm nÿş
Ol bÀdeyi k'ola düşmen-i hÿş

VI

1 Mest-i mey-i meclis-i úadîmüm
Cemşid-i maóabbete nedîmüm

2 Ben ùıfl-ı ne-ò'Ànd-ı ebcedüm lîk
èAllÀme-i mekteb-i úadîmüm

⁷ Ol: O A.

- 3 Ben düşmen-i şöhretüm anuñçün
Sikkînüm egerçi kim èalîmüm
- 4 Fiêlüm n'ola olsa ùıbú-ı úavlüm
Ûabèum gibi ben daòı selîmüm
- 5 PervÂne-i şemè-i Üÿr-ı óüsnum
MestÂne-i berú olan kelîmüm
- 6 èAnber gibi yanmadın bilinmem
ÒÀk içre nihÂn bir şemîmüm
- 7 Ger itmese baña sifle raâbet
Bu dürcde ben dür-i yetîmüm
- 8 Laèlüm ser-i tÂc[ı]dur mekÂnum
áam youú ki òarÂbede muúîmüm
- 9 Nitsün baña civcivî-i äaève
DestÂn-zen-i gül-şen-i naèîmüm
- 10 TÂ mey-kedede äadr-nişînüm
ÂrÂyiş-i meclis-i yaúînüm

VII

- 1 Úıymet-şiken-i güher sözümdür
Raâbet-figen-i şeker sözümdür
- 2 Gerden-zen-i daèvî-i òuäÿmum
Tîâ-ı güherîn her sözümdür
- 3 EndÂm-ı èadÿ yanar tefinden
Berú-ı şererü's-saúar sözümdür
- 4 Söyletmem èadÿyı Rüstem olsa
Hem nîze vü hem siper sözümdür
- 5 Maúbÿl-ı òavÂãã u èÂmdur hep
Naòl-i dürerü's-âemer sözümdür
- 6 İlhÂm-ı İlÂhidür kelÂmum
Zîb-i küleh-i òaber sözümdür
- 7 Üÿùî-i úafes-nişîn-i faølum
Âÿine-ùabè-ı şeker sözümdür
- 8 PervÂz-gehüm bihişt-i ferheng

⁸ ser-i tÂc[ı]dur: Vezin gereği bu şekilde okuduk.

ÜÀvusum ü bÀl ü per sözümdür

- 9 Çou görme kelÀmum olsa iksir
Naèt-i öiyerü'l-beşir sözümdür
- 10 Naèt-i şeh-i mürselin Muóammed
SÀúi-i şarÀb-ı vaódet Aómed

VIII

- 1 Ey şÀh-ı memÀlik-i nübüvvet
Vey dÀver-i öiüüa-i risÀlet
- 2 Sensin o Öıdiv-i bir óamle
Kim saña penÀh ider şecÀeat
- 3 Ger itse beyÀn óarf-i úahruñ
Kesb eyler idi zamÀne lüknet
- 4 Görseydi sebük-tekì-i rýouñ
Bulurđı âiüÀl-i mevt öiffet
- 5 İdrÀk ideydi èadl ü dÀduñ
Baàlardı àanemle gürg uòuvvet
- 6 Feyø alsa şemim-i şefúatüñden
Şeh-bÀz iderdi kebge şefúat
- 7 Cýduñdan olaydı ger òaber-dÀr
ÓÀtem-dil olurđı şaòã-ı öisset
- 8 Maòmýr-ı günÀh-ı bì-óisÀbum
Ey şÀfiè-i èÀãiyÀn-ı ümmet
- 9 Ser-bezm-i óaşrde raóm idüp ãun
Ser-şÀr-ı ãabýòì-i şefÀeat
- 10 Ben òaste-i maèãiyet àaribüm
MuótÀc-ı óaõÀúat-ı ùabibüm

IX

- 1 Ey merciè ü vey penÀh-ı Fevzi
Yaúsun mı caóìmi Àh-ı Fevzi
- 2 äaórÀ-yı maóabbete düşelden

⁹ öiyerü'l-beşir: öiyerü'l-beşer A., S.

⁹ Birinci mısraın vezni bozuktur.

- Derd oldu ser-i sipÀh-ı Fevzi
- 3 Her şeb çeker intiÔÀruñ ey meh
Sensin bu felekde mÀh-ı Fevzi
- 4 Fikr-i úad-i şÀhid-i àamuñla
NÀl oldu dil-i tebÀh-ı Fevzi
- 5 Bir nım-nigehle iltifÀt it
Pervin ola gerd-i rÀh-ı Fevzi
- 6 Óüsn-i naôaruñla kÀm-yÀb it
Ôÿrşid ola tÀ külÀh-ı Fevzi
- 7 Ey muúbil-i bÀr-gÀh-ı Óaøret
Vezn olduàı dem günÀh-ı Fevzi
- 8 Senden bu úadar ricÀm var ki
Sen olasın èöör-òvÀh-ı Fevzi
- 9 Sen rÿyuñı eyleyince gerdÀn
FerdÀ kim ola penÀh-ı Fevzi
- 10 Maòmÿr-ı àamum beni de yÀd it
Bir cÀm-ı şefÀèatüñle şÀd it

4

MERÆİYE-İ MAÖDŞM-I KEREM-İ RÜŞBM

RÁÈİ-ZÁDE VEHBİ AÓMED ÇELEBİ **برَد الله مضجعه****MefÀèilün MefÀèilün MefÀèilün MefÀèilün*

I

- 1 Dögünmez mi daòı bu vaøè-ı nÀ-hem-vÀr-ı çarò-ı dÿn
èAceb görmez miyüz peymÀne-i mihr ü mehin pür-òÿn
- 2 Bozulmaz mı esÀs-ı úaâr-ı bì-dÀd-ı felek bir gün
İrişmez mi nevÀ-yı Zühresi gÿşına nÀ-mevzÿn
- 3 Úabÿl itmez mi úÀnÿn-ı cefÀsı zirden Àheng
MuòÀlif naàmesi olmaz mı bir dem rasta maúrÿn
- 4 Muúır olmaz mı ÀyÀ cürm-i úatl-i ehl-i èirfÀna
NedÀmetden o da úıllmaz mı çeşmin çeşme-i mey-gÿn
- 5 Elinden dırre-i dil-ò^vÀhı bir kez bÀri düşmez mi
Anuñda bir gün olmaz mı semenden úaådı diğer-gÿn
- 6 CihÀnı beyt-i aòzÀn itdi èÀlem döndi Yaèúÿba
O sengin dil de olmaz mı görüp bu mÀtemi maózÿn
- 7 Derÿnında miâÀl-i öerre raóm u şefúat olsaydı
Úıyar mıydı o mihr-i nÿr-pÀş luùfa yÀ gerdÿn
- 8 Bu günden ãoñra gitdi öevú-i èÀlem dostlar aàlañ
èAdem-ÀbÀda úaldı òandemüz şÀm u seóer aàlañ

II

- 1 Kimüñ şimden gerü levó-i dilinde naúş olur maènÀ
Kimüñ yÀ Meryem-i ùabèı olur èİsì-i maènÀ-zÀ
- 2 Kimüñ Àyine-i úalbinde èaks-i sÿrì görsünler
Kimüñ ruòsÀrına úarşu olur ùÿùì-i dil gÿyÀ
- 3 Kimüñ dil-òÀnesinde şÀhid-i şevú ola dest-efşÀn
Kimüñ bezm-i derÿnın muùrib-i öevú eyleye ióyÀ

* H. 11a, A. 13b, S. 43a.

برَد الله مضجعه : "Allah yattığı yeri serin etsin."

⁵ semenden: semend-i A., S.

- 4 Kimüñ bÀà-ı òayÀlinde gül-i èişret ola òÀndÀn
Kimüñ gül-zÀrı fikrinde hezÀr-ı èayş ide àavàÀ
- 5 Kimüñ dÀà-ı dili kÀfÿr-ı behbüdiyi cÿyÀndur
Kimüñ yÀ zaòm-ı cÀrı merhem ister ey dil-i şeydÀ
- 6 Kimüñ dil-ò^vÀhı èayş ü yÀ kimüñ maülÿbı èişretdür
Kimüñ bezm-i āafÀ-yı òÀùırında devr ider āahbÀ
- 7 BeyÀn it ey sipihr-i kine-cÿ nitdüñ o maòdÿmı
MiāÀl-i genc defn-i zir-i òÀk itdüñ meger ammÀ
- 8 CihÀrı Àteş-i óasretle ber-bÀd eyledüñ feryÀd
ÒarÀbÀt-ı zemini şimdi ÀbÀd eyledüñ feryÀd

III

- 1 Nice úıyduñ o óÀtem-ùabè-ı òÀta ey vefÀ-düşmen
Nesin gördüñ keremden àayrı ol maòdÿmuñ ey kevden
- 2 Ne óÀtem-ùabè ol bir derr-i baór-ı cÿd idi miālin
MurÀd itse zamÀne itmege taèbır olur elken
- 3 Nice òÀke yaturduñ ol vücÿd-ı nÿr-terkibi
Ki rencide olurdı berg-i gülden giyse pırÀhen
- 4 Vücÿd ammÀ nezÀket anda òatm olmışdı el-óÀāıl
Ten-i nÿrÀnına nisbet gül-i sÿrì kef-i Àhen
- 5 DirìàÀ ol hümÀ-yı evc-i óüsni neyledüñ nitdüñ
SezÀ-yı farú-ı èarş iken teh-i hÀk eyledüñ mesken
- 6 HezÀr efsÿs ināÀf itmeyüp ey çarò-ı sengin-dil
Òÿr-ı èömrin küsÿfa āalduñ Àòir āubóa irmezden
- 7 Belì òaām-Ànedür óÀtem ùabièatlerle kÀruñ lîk
Bu deñlü bì-nevÀ eytÀmına olmaú neden düşmen
- 8 Ele girmez ne çÀre ne giribÀnuñ ne dÀmÀnuñ
İçerdüm yousa billÀhi şarÀb-ı nÀb-veş úanuñ

IV

- 1 ÓarÀm olsun baña şimden gerü èayş u dem-i fÀnì
Kimüñle eyleyem min baèd òevú-ı bezm-i rÿóÀnì
- 2 Kime èarø idem aóvÀlüm kime keşf idem esrÀrum
Kim añlar úadr ü miúdÀrum kim ister kÀmil insÀrı
- 3 MaòÀdım-i kerem úıynetlerüñ ser-çeşmesi gitdi

İnanmam mülk-i iósÀnuñ gele bir öyle sulùÀnı

- 4 Şeh-i kişver-sitÀ-yı luùf RÀèi-zÀde Vehbî kim
ÖudÀ virmişdi aña cins-i dünyÀdan firÀvÀnî
- 5 Dili yanında yek-sÀn idi elmÀs ü âadef el-óau
Dür-i baòşÀyişinüñ bir gedÀsı ebr-i nisÀnî
- 6 Şeb ü rýz eksik olmazdı yanından cümle yÀrÀnı
Bozulmazdı saèÀdet-òÀnesinüñ äaff-ı divÀnı
- 7 äafÀ-yı äoóbetin yÀd eyleyüp bir bir fiàÀn itsün
Dögünsün uaşlarla óasretinden şimdi yÀrÀnı
- 8 BelÀ-yı hecr ile efsýs gitdüm derd-nÀk oldum
HemÀn siz äaà oluñ yÀrÀn işte ben helÀk oldum

V

- 1 Nic'itdün ey felek ol ÀfitÀbum úandadur söyle
Niçe şebdür görünmez mÀhitÀbum úandadur söyle
- 2 Meh ü mihr eyler idi iltimÀs-ı býs-ı dÀmÀnın
O èizzet nisbetüm rifèat-meÀbum úandadur söyle
- 3 Şeh-i devrÀna baş egmezdi òÀke òor baúmazdı
SüleymÀn meşrebüm èÀli-cenÀbum úandadur söyle
- 4 Sözi uasha geçerdi zaòm-ı tíà-ı reddi bilmezdi
Nic'oldı ol duèÀé-yı müstecÀbum úandadur söyle
- 5 KelÀm-ı mürrini gýş itmemişdi kimse èÀlemde
O üýüi-òaaletüm şirîn öiüÀbum úandadur söyle
- 6 CemÀli sÀyesinden şerm iderdi ol edeb-üıynet
ÓayÀdan mı görünmez pür-óicÀbum úandadur söyle
- 7 ÖudÀ mı görmedi lÀyıú aña bu miónet-ÀbÀdı
Ne yerde eglenür úuds-intisÀbum úandadur söyle
- 8 Úalursa bir zamÀn dilde bu sýz-ı firúatî bÀúi
Budur òavfum ider sýzÀn berú-ı Àhum ÀfÀúi

VI

- 1 Efendüm óÀlüñ èarø it òoş mısın óýrÀnla şimdi

⁶ yanından: yanında A.

⁸ niçe: nice A.

- Alışduñ mı cinÀn içindeki àılmÀnla şimdi
- 2 Gelürler mi èaceb yanıña evvelki gibi yÀrÀn
Oúurlar mı bülend-ÀvÀzla elóÀnla şimdi
- 3 O semte gitmedin sen cÀn atarduñ óalúa-i öikre
Taúayyüd var mı hÀy ü hÿ ile devrÀnla şimdi
- 4 Elüñ ùurmazdı beöl-i cins-i nièmetden tehi bir dem
Yine ünsiyyeti bÀúi midür iósÀnla şimdi
- 5 Beni bir laóôa eksik eylemezdüñ meclisüñden Àh
èAceb fikrüñ düşer mi Fevzi-i nÀlÀnla şimdi
- 6 HemÀn firdevs içinde sen āaluñ ey serv-i ÀzÀdum
Úo ben úan aalayam yÀrÀnla iövÀnla şimdi
- 7 Gözime övÀb girmez tÀ cemÀlüñ seyr idem anda
HelÀk olam gibi ben óasret ü hicrÀnla şimdi
- 8 Nidem èömr-i èazizi sensiz ey Yÿsuf-òiaÀlüm ben
Girerse mihr-i enver çeşmüme gelmez yine rÿşen

VII

- 1 Bu günden āoñra pÀy-ı cÀndan tÀb ü tüvÀn gitdi
Bu günden āoñra şevú u öevú-i geşt-i gül-sitÀn gitdi
- 2 Bu günden āoñra bu ôulmet-serÀ-yı fÀnide úalma
èAdem burcına mihr-i òÀk ü mÀh-ı ÀsümÀn gitdi
- 3 Bu günden āoñra bÀaı-i ecel destine teslim it
Kilid-i úalèa-i cÀn u teni kim dide-bÀn gitdi
- 4 Bu günden āoñra èazm eyle diyÀr-ı ŞÀm-ı bÀúiye
Ki mülk-i āubó-ı fÀniden şeh-i āÀóib-úırÀn gitdi
- 5 Bu günden āoñra āabr it her belÀ-yı nÀ-gehÀniye
Ki dest-i bi-amÀn-ı çaròdan kehf el-amÀn gitdi
- 6 Bu günden āoñra miréÀt-ı göñül biñ pÀre ger olsa
Yeridür kim úafesden üyüi-i şirîn-zebÀn gitdi
- 7 Bu günden āoñra Fevzi óaşre dek Àh u fiàÀn itsüñ
Müfid olmaz ki cÀnÀn gitdi vü iârince cÀn gitdi
- 8 HemÀn şimden gerü aña duèÀédur elzem ü evlÀ
Bile cennetde didÀruñla teşrif eyle ey MevlÀ

5

MÜæEMMEN-İ MÜTEKERRİR**DER-ÖİÜÁB-I MAÓBŞB-I SİMİN-BEDEN****Mefèýlü MefÀèilün Feèýlün***I**

- 1 Ey àamzesi bì-amÀn-ı cellÀd
- 2 èÀlem nigeñhüñden oldı berbÀd
- 3 Vey zülfi siyeh belÀya muètÀd
- 4 DÀmuñdan olur mı èÀlem ÀzÀd
- 5 BimÀruñı bir dem itmedüñ yÀd
- 6 Bilsem ne günÀhum ey perì-zÀd
- 7 TÀ key bu teàÀfül ü bu bì-dÀd
- 8 Senden saña şikve dÀd feryÀd

II

- 1 Ey Àfet-i cÀn ü cÀn-ı Àfet
- 2 Dil-dÀdeñe sende youı şefúat
- 3 Virseñ n'ola èarø-ı óÀle ruòaat
- 4 Bilseñ ne imiş belÀ-yı fűrúat
- 5 Ey nÿr-ı nigÀh-ı çeşm-i èiâmet
- 6 Vey mÀye-i Àb-ı rÿy-ı èiffet
- 7 TÀ key bu teàÀfül ü bu bì-dÀd

* H. 10b, A. 12b.

¹ sende: senden H.

8 Senden saña şikve dÀd feryÀd

III

1 Geh cevır ü sitem gehi teàÀfül
 2 Öldür beni eyleme tekÀsül
 3 Cibrili helÀk ider tecÀhül
 4 YÀ ben nice eyleyem taóammül
 5 ÚurbÀnuñ olam yeter taèallül
 6 ÒÀk-i dil-i zÀra úıl tenezzül
 7 TÀ key bu teàÀfül ü bu bi-dÀd
 8 Senden saña şikve dÀd feryÀd

IV

1 Çeşm-i siyehüñ ne óÀlet itdi
 2 CÀN u dili èillet ülfet itdi
 3 RuòsÀruñ èaceb semÀòat itdi
 4 Áteşle dili øiyÀfet itdi
 5 áamzeñ de òilÀf-ı èÀdet itdi
 6 CÀN almada böyle àaflet itdi
 7 TÀ key bu teàÀfül ü bu bi-dÀd
 8 Senden saña şikve dÀd feryÀd

V

1 TÀ bÀd-ı maóabbet eyledi cÿş
 2 Ten oldu pelÀs-ı Àteşin pÿş
 3 PeymÀne-i èişúuñ eyleyüp nÿş
 4 Úıldı dil ü cÀNı mest ü medhÿş
 5 Fikr-i lebüñ ile oldu ser-òiş
 6 Fevzi-i òarÀb-ı òÀne-ber-dÿş
 7 TÀ key bu teàÀfül ü bu bi-dÀd
 8 Senden saña şikve dÀd feryÀd

6

TAÒMÌS-İ ÁAZEL-İ ŞEHİRİ**MefÀèilün MefÀèilün MefÀèilün MefÀèilün***I**

- 1 Maóabbet ehli ser-tÀ-pÀ neşter-i zÀr-ı óasretdür
- 2 Serinde her bün-i mÿ cÿy-bÀr-ı nÀr-ı óasretdür
- 3 Degüldür sînesinde dÀàlar ezhÀr-ı óasretdür
- 4 Ümidi ehl-i derdüñ gül-bün-i gül-zÀr-ı óasretdür
- 5 Reh-Àverd-i bahÀrı deste deste òÀr-ı óasretdür

II

- 1 N'ola çarò-ı àamuñ NÀhidi alsa destine sÀzı
- 2 NevÀ-yı nÀle-Àmiz itse èarşa çıúsa ÀvÀzı
- 3 Ser-À-pÀ gÿş idüp efàÀnın ehl-i derd-i dem-sÀzı
- 4 èAceb mi her şehid-i Àrzÿnuñ nevóa pervÀzı
- 5 Gelürse meşhedüm üzre ki şiven-zÀr-ı óasretdür

III

- 1 Açılma gülme şÀd olma dem-À-dem ol mióen-peymÀ
- 2 Degül şÀyeste-i ehl-i maóabbet òoş dilir zirÀ
- 3 Ser-À-pÀ dÀà dÀà óasret ol úıl cismi àam-fersÀ
- 4 DilÀ germ olma iúbÀl-i bahÀra èandelib-ÀsÀ
- 5 Bizim gül-zÀrımızda sebz olan ezhÀr-ı óasretdür

IV

- 1 èAceb mi dem-be-dem olsam o düşmen dostdan dil-gir
- 2 Ki bir neôzÀre de itse olur yÀ tîr yÀ şemşir
- 3 Dime kim kÿşiş-i neyl-i vaãlda eyledüñ taúãir
- 4 Eger itmezse Àh-ı sine-zÀdum ol bûte teéãir
- 5 Taèaccüb itme ey dil òÀne zÀd-ı nÀr-ı óasretdür

V

- 1 Yeridür Fevzi mihr-i çaròa òande itse Àyinem

* H. 13a, A.16a.

³ Bu mısraın vezni bozuktur.

2 Ki yoúdur kimsenüñ óaúúında dilde öerre-veş kìnem
 3 Açıldı gül-şenümde àonçe-hÀ-yı dÀà-ı dîrìnem
 4 Muóãããal bir gül-istÀn oldu gül gül dÀàla sìnem
 5 O gül-zÀr içre Şehrî èandelîb-i zÀr-ı óasretdür

7

TAÒMÌS-İ áAZEL-İ FEHİM-İ NÁ-MURÁD*

* H. 13b, A. 16b, S. 45a.

FÀèilÀtün FÀèilÀtün FÀèilÀtün FÀèilün

I

- 1 Destüñ urduñ cÀm-ı gül-gÿn-ı şarÀb-Àlÿdıña
- 2 Áb äaçduñ Àteş-i ruòsÀr-ı tÀb-Àlÿdıña
- 3 SÀye-bÀn itdüñ òauñ berg-i gül-Àb-Àlÿdıña
- 4 Perde itdüñ gice destüñ çeşm-i ò^vÀb-Àlÿdıña
- 5 Eyledüñ meftÿñ beni nÀz-ı óicÀb-Àlÿdıña

II

- 1 BÀde-i şermi meger var ise nÿş itdüñ yine
- 2 Bezek-i òÿrşid-i ruòuñ kim sÀye-pÿş itdüñ yine
- 3 Meh-cebinüñde òÿyı deryÀ òurÿş itdüñ yine
- 4 Şuèle-i ruòsÀreñi sım-Àb-ı cÿş itdüñ yine
- 5 Kim sebeb oldı óayÀ-yı ıòùırab-Àlÿdıña

III

- 1 Áh-ı tià-ı àafletüñle çÀk çÀk itdüñ beni
- 2 PÀy-mÀl-i raòş-ı nÀz itdüñ de òÀk itdüñ beni
- 3 Reşk-i laèlüñle esir-i Àb-ı tÀk itdüñ beni
- 4 Bir nigÀh it luùfla ôÀlim helÀk itdüñ beni
- 5 Virme ruòâat àamze-i mest-i èitÀb-Àlÿdıña

IV

- 1 TÀ-be-key derdüñle bülbul gibi germ efàÀn olam
- 2 TÀb-ı gül-ruòsÀrıña pervÀne-veş sÿzÀn olam
- 3 Òışm-nÀk olma o dem kim èişúla nÀlÀn olam
- 4 Mest-i düşnÀm-ı tebessüm-nÀküñem kurbÀn olam
- 5 Çeşm-i maòmÿrÀnuña laèl-i şarÀb-Àlÿdıña

V

- 1 Ger òamÿş olsa yeridür Fevzi-i muèciz-beyÀn
- 2 Mest-i óayret idemez güftÀre ièmÀl-i lisÀn
- 3 Üÿüi-i laèlüñ beyÀn itdikce esrÀr-ı nihÀn
- 4 N'ola lÀl olsa cevÀbından Fehim-i ter-zebÀn
- 5 Oldı óayrÀn òevú-i güftÀr-ı èitÀb-Àlÿdıña

² bezek: bevk A.

¹ derdüñle: derdiñle A.

⁴ tebessüm-nÀküñem: tebessüm-nÀkiñem A.

³ itdikce: itdikçe S.

8

TAÒMÌS-Ì áAZEL-Ì NEFÈÌ*

MefÀèìlün MefÀèìlün MefÀèìlün MefÀèìlün

I

- 1 Leb-i cÀn-baòşı ùaèn-endÀz-ı íóyÀ-yı MesìóÀdur
- 2 KelÀm-ı cÀn-sitÀnı mürde-sÀz-ı ehl-i maènÀdur
- 3 Güzel bir semti ammÀ semt-i dîger de temÀşÀdur
- 4 NigÀhı Àfet-i dîn àamzesi Àşÿb-ı dünyÀdur
- 5 Bu gÿne şÿòa dil virmek èaceb derd özge sevdÀdur

II

- 1 èAceb mi kÀle-i cÀn āatılursa nuúre-i müfte

* H. 13b, A. 17a, S. 45a.

2 Bulınmaz bir güzel kim ola eùvÀrı peõirufte
 3 ŞikÀyet añlanur iôhÀr olsa sırr-ı nÀ-güfte
 4 Göñül Àşüfte yÀr Àlüfte çeşm-i baòt ise òufte
 5 èAceb èÀşıú èaceb maèşyú èaceb kerem temennÀdur

III

1 Nice ney gibi efàÀn olmasun èÀşıúlaruñ kÀrı
 2 Nice eflÀki şiven-zÀr úılmaz dillerüñ zÀrı
 3 Nice úan aàlamaz èişú ehlinüñ çeşm-i şerer-bÀrı
 4 Dimek güç saúlamaú güç àamzeden óÀl-i dil-i zÀrı
 5 BelÀ-yı ehl-i èişú gör ne derd-i óayret-efzÀdur

IV

1 O kÀnyñ-ı belÀ kim ismine dirler dil-i şeydÀ
 2 Óas u òÀşÀk-ı cÀndan olmadur òÀkisteri peydÀ
 3 Maóabbet tÀbına ùÀúat getürmez degme bir dÀnÀ
 4 BelÀ üzre belÀdur dilde derd-i èişú-ı yÀr ammÀ
 5 Yazıúlar aña kim bir böyle sevdÀdan müberrÀdur

V

1 Göñülden mümkün olsa Fevzi şÀh-ı èişúınuñ refèi
 2 Hücým-ı leşker-i şevú-ı viãÀlüñ sehl idi defèi
 3 İdermiş ùut ki óıfô-ı genc-i vaãlın çün raúib efèi
 4 Taóammül hiç mümkün mi àam-ı hicrÀna ey Nefèi
 5 Maóabbet àÀlib-i muúlaú dil ise nÀ-şekibÀdur

³ olsa: olınsa A., S.

F. KITÈALAR

1

MefÀèilün MefÀèilün

- 1 Feraó şÀd yegÀndur
Gel ey àam kim sen evdensin
- 2 Feraó şÀdì gelür geçer
Benümle úalícaú sensin

2

MefÀèilün MefÀèilün

- 1 مكر آن تركى شيرازى
بدست ارى دلى مارا
- 2 فخالوهند یش بخشم
سمرقند بخارارا

1 H. 49a.

2 H. 49a.

SONUÇ

Fevzî ve Dîvânı hakkındaki bu çalışmamızla ulaştığımız bilgileri şu şekilde özetleyebiliriz.

1. Kendi doğumuna düştüğü tarihten 1638 yılında doğduğunu hesapladığımız ve kaynaklardan İstanbullu olduğunu öğrendiğimiz Fevzî, 1679 yılında Mekke’de vefat etmiştir.

2. Fevzî Dîvânı’nın tenkidli metni, 3 el yazması metne dayanılarak hazırlanmıştır. Bunun neticesi olarak 2 kaside, 1 tercîei-i bend, 3 terkîb-i bend, 3 tahmis, 1 müsemmen, 149 gazel, 29 rubâî ve 20 kîtèa biraraya getirilmiştir. Bu şiirlerin tamamı 1478 beyittir.

3. Diğer şairlerce de çokça kullanılan vezin kalıplarını tercih eden Fevzî, çok az kullanıldığını söyleyebileceğimiz aruz kalıplarını da kullanmaktan çekinmemiştir. *Mefèylü MefÀèilü MefÀèilün FÀè* rubâî kalıbıyla bir gazel ve bir tarih şiiri yazarak bu konuda değişiklik arayışı içinde olduğunu ortaya koymuştur.

4. Fevzî’nin şiirlerinde kafiyei meydana getiren kelimelerin hemen hepsi Farsça ve Arapça’dır. Şair, Türkçe’yi daha çok rediflerde ek olarak kullanmıştır.

5. Fevzî, dîvânda yer alan 20 kîtèanın 16’sında mahlasını söylemiş, böylece kîtèalarda mahlas bulunmayışı

gibi genel bir kaidenin dışına çıkmıştır; hatta şair, 24 beyitlik bir kıtâ-i kebîresinin hem ilk hem de 23. beytinde mahlasını söyleyerek bu konuda oldukça farklı bir durum ortaya koymuştur.

6. Fevzî, yeni bir söyleyişin ve daha önce kullanılmamış bir anlatım yolu bulmanın üslûbun gereği olduğunu şiirlerinde çoğu kez vurgulamıştır. Şair, bu beyitler vasıtasıyla kendisini diğer şairlerle kıyaslayarak onlardan üstün olduğunu iddia etmekte ve üslûbunun farklı oluşuyla övünmektedir. Fevzî'nin kendi şairlik gücüyle övünme vesilesi olarak mevcut olan bu tür beyitlere dîvânda çokça yer vermesi onun dikkati çeken bir özelliğidir.

7. Fevzî'nin dikkati çeken diğer bir özelliği şiirlerinde "mana ve icâz" kelimelerini birlikte ve çokça kullanışdır. Şair, bu beyitlerinde mananın icâzla tamamlandığına işaret etmektedir. Yani, mana okuyanı dinleyeni etkileyecek ve mana ile sağlanan bu etkileme icâzla yerini şaşırtmaya, hayran bırakmaya bırakacaktır. Her ne kadar Fevzî'ye göre şiirin bütünlüğü için mana-lafız beraberliği gerekliği olsa da şair yer yer lafzı manadan üstün tuttuğunu ifade etmiştir.

8. Fevzî Dîvânı'nda şairin bir halk şairi olduğunu iddia ettirecek kadar sade dille söylenmiş şiirler mevcuttur. Fakat şiirlerin tamamını göz önüne aldığımızda bazı gazellere has olan bu sadeliğin şairin diğer gazellerinde ve kasidesinde görülmediğini dolayısıyla Fevzî Dîvânı'nın bütünü için söylenemeyeceğini tespit edebiliriz.

Netice itibariyle XVII. yüzyıl Dîvân şiirinde etkisini hissettiren Sebk-i Hindî cereyanının hususiyetlerinden olan mana inceliği, zincirleme

taamlamalar ve bunun yanı sıra halk söyleyişleri Fevzî'nin şiirlerinde de dikkati çekmektedir. Bütünöyle tasavvufu işlediğı şiirleri de vardır. Fakat bu üslûbun ilk özelliğı olan anlamın söze göre üstün oluşu Fevzî'nin birçok beytine tamamıyla ters düşmektedir. Bu açıklamalara dayanarak Fevzî'nin zaman zaman kendisinin de söylediğı gibi zemininin taze olduğunu ve orijinal bir şair olarak kabul edilmesi lazım geldiğini söyleyebiliriz.

KAYNAKÇA

- AKKUŞ, M., **Nef'î Dîvânı**, Akçağ Yayınları, Ankara, 1993.
- AKSOY, Ö. K., **Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü**, İnkılâp Yayınları, İstanbul, 1993.
- ALTUNER (ÜZER) N., **Safâî ve Tezkiresi İnceleme-Tenkidli Metin-İndeks**, Yayımlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul, 1989.
- ARI, A., **Mevlevilikte Bir Hanedanlık Kurucusu Sâkîb Dede ve Dîvânı**, Akçağ Yayınları, Ankara, 2003.
- BANARLI, N. S., **Resimli Türk Edebiyatı Tarihi**, c. II, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul, 1998.
- BİLKAN, A. F., **Nâbî Dîvânı**, Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları, İstanbul, 1997.
-, **Nâbî Hayatı Sanatı Eserleri**, Akçağ Yayınları, Ankara, 1999.
- DEVELLİOĞLU, F., **Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat**, Aydın Kitabevi, Ankara, 1988.
- DEMİREL, Ş., **17. yüzyıl şairlerinden Şehrî (Malatyalı Ali Çelebi): hayatı, sanatı, Divanı'nın tenkitli metni ve tahlili**, Doktora Tezi. Fırat Üniversitesi, 1999.
- İsmail Beliş, **Nuhbetü'l-Âsâr li-Zeyli Zübteti'l-Eş'âr**, (Haz: Abdulkerim Abdulkadiroğlu), Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları, Ankara, 1999.
- İstanbul Kütüphaneleri Türkçe Yazma Dîvânlar Kataloğu**, Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları, Ankara, 1967.
- DİLÇİN, C., **Örneklerle Türk Şiir Bilgisi**, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 1999.
- EYÜBOĞLU, E. K., **On Üçüncü Yüzyıldan Günümüze Kadar Şiirde ve Halk Dilinde Atasözleri ve Deyimler I Atasözleri**, Doğan Kardeş Matbaacılık Sanayi A.Ş. Yayını, İstanbul, 1973.
-, **On Üçüncü Yüzyıldan Günümüze Kadar Şiirde ve Halk Dilinde Atasözleri ve Deyimler II Deyimler-(Tâbirler)**, Doğan Kardeş Matbaacılık Sanayi A.Ş. Yayını, İstanbul, 1975.
- İPEKTEN, H., **Eski Türk Edebiyatı Nazım Şekilleri ve Aruz**, Dergâh Yayınları, İstanbul, 2001.
-, **Nailî Divanı**, Akçağ Yayınları, Ankara, 1990.
-, **Nailî Hayatı Sanatı Eserleri**, Akçağ Yayınları, Ankara, 1997.
-, **Nef'î Hayatı Sanatı Eserleri**, Akçağ Yayınları, Ankara, 2000.
- İPEKTEN, H., M. İSEN, R. TOPARLI, N. OKÇU, T. KARABEY, **Tezkirelere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü**, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara, 1988.
- İSEN, M., M. MACİT, O. HORATA, F. KILIÇ, İ. H. AKSOYAK, **Eski Türk Edebiyatı El Kitabı**, Grafiker Yayınları, Ankara, 2003.
- KANAR, M., **Büyük Farsça-Türkçe Sözlük**, Birim Yayıncılık, İstanbul, 1993.
- LEVEND, A., S., **Türk Edebiyatı Tarihi**, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, 1998.

-, **Divan Edebiyatı Kelimeler ve Remizler Mazmunlar ve Mefhumlar**, Enderun Kitabevi, İstanbul, 1984.
- Mehmet Süreyyâ, **Sicil-i Osmânî yahud Tezkire-i Meşâhir-i Osmâniye**, (Haz: Mustafa Keskin, Hamdi Savaş, Ayhan Öztürk, Havva Kurt), Sebil Yayınevi, İstanbul, 1997.
- MENGİ, M., **Divan Şiirinde Hikemî Tarzın Büyük Temsilcisi Nâbî**, Atatürk Kültür Merkezi Yayını, Ankara, 1991.
-, **Eski Türk Edebiyatı Tarihi Edebiyat Tarihi-Metinler**, Akçağ Yayınları, Ankara, 2000.
-, **Divan Şiiri Yazıları**, Akçağ Yayınları, Ankara, 2000.
- MERMER, A., **XVII. Yüzyıl Dîvân Şairi Vecdî ve Dîvânçesi**, Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları, Ankara, 2002.
- Mütercim Âsım Efendi, **Burhân-ı Katı**, (Haz: Mürsel Öztürk, Derya Örs), Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 2000.
- ONAY, A. T., **Eski Türk Edebiyatında Mazmunlar ve İzahı**, Akçağ Yayınları, Ankara, 2000.
- PAKALIN, M., Z., **Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü**, Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları, İstanbul, 1993.
- PALA, İ., **Ansiklopedik Divan Şiiri Sözlüğü**, Akçağ Yayınları, Ankara, 1995.
- STEİNGASS, F., **A Comprehensive Persian-English Dictionary**, Librairie du Liban Publishers, Beirut, 1998.
- Şemseddin Samî, **Kâmûs-ı Türkî**, Çağrı Yayınları, İstanbul, 1996.
- ŞENTÜRK, A. A., **Klâsik Osmanlı Edebiyatı Tiplerinden Sûfî yahut Zâhid Hakkında**, Enderun Kitabevi, İstanbul, 1996.
- Şeyhî Mehmed Efendi, **Vekayîü'l-Fudalâ**, (Haz: Abdülkadir Özcan), Çağrı Yayınları, İstanbul, 1989.
- Tâhir-ül Mevlevî, **Edebiyat Lügatı**, (Haz: Kemâl Edib Kürkçüoğlu), Enderun Kitabevi, İstanbul, 1994.
- TUMAN, M. N., **Tuhfe-i Nâilî Divân Şairlerinin Muhtasar Biyografileri II**, (Haz: Cemal Kurnaz, Mustafa Tatçı), Bizim Büro Yayınları, Ankara, 2001.
- Türk Atasözleri ve Deyimleri**, Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları, İstanbul, 1997.
- Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi Devirler/ İsimler/ Eserler/ Terimler**, Dergah Yayınları, İstanbul, 1979.
- ULUDAĞ, S., **Tasavvuf Terimleri Sözlüğü**, Marifet Yayınları, İstanbul, 1999.
- UNAT, F. R., **Hicrî Tarihleri Milâdî Tarihe Çevirme Kılavuzu**, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, 1988.
- USLU, A. , **Türkçe Deyimler Sözlüğü**, Nurdan Yayınları, İstanbul, 1997.
- ÜZGÖR, T., **Fehîm-i Kadîm Hayatı, Sanatı, Dîvân'ı ve Metnin Bugünkü Türkçesi**, Atatürk Kültür Merkezi Yayını, Ankara, 1991.
- YAKIT, İ., **Türk İslâm Kültüründe Ebced Hesabı ve Tarih Düşürme**, Ötüken Neşriyat, İstanbul, 2003.

Yeni Tarama Sözlüğü, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara, 1983.

YORULMAZ, H., **Dîvân Edebiyatında Nâbî Ekolü -eski şiirde hikemiyat-**, Kitabevi Yayınları, İstanbul, 1996.

DİZİN

A. Kişi Adları:**-A-**

Ali: T. 1/3.
 Abdullâh: T. 3/1.
 Abdüllatîf: T. 21/3.
 Abdi Big: T. 13/2.
 Ahmed: T. 11/4, M. 2/VI-9, M. 3/VII-10.
 Ahmed Çelebi: T. 8/5.
 Ahmed Paşa: T. 18/33.

-B-

Behrâm: T. 18/7.
 Bihzâd: G. 53/2.

-C-

Cem: K. 1/6, 14, G. ¾, G. 39/2, G. 59/5, G. 65/1, G. 75/2, G. 77/1, G. 82/4, G. 105/5, G. 109/6, G. 135/3, T. 20/13, M. 3/II-2.
 Cemşid: G. 101/1, M. 3/VI-1.
 Cibrîl: G. 26/3, G. 43/5, T. 3/3, M. 1/II-7, M. 5/III-3.
 Câmî Mustafâ: T. 11/1.

-Ç-

Çelebi: T. 7/20, T. 9/1, 2, 3, 4, 5.

-D-

Dârâ: G. 3/4, G. 125/3, T. 18/19, T. 20/6.

-E-

Efrâsiyâb: G. 91/1.
 Eyyûb: G. 111/5.

-F-

Felâtÿn: G. 29/5.
 Ferhâd: G. 76/2, G. 111/1, G. 131/4, T. 6/7.
 Fehîm: M. 7/V-4.

-H-

Habîbî: T. 9/4.
 Hacı Mustafâ: T. 11/5.
 Hâce-zâde: T. 7/3.
 Hâmân: G. 58/7.
 Hâtem-i Tayy: K. 1/13, G. 67/4.
 Hazret-i Ahmed Paşa: T. 18/4.

Hazret-i Şems: T. 16/3.
 Herem: K. 1/15.
 Hıdîv: M. 3/VIII-2.
 Hızr: G. 21/3, R. 14/4.
 Hüsâmüddîn: T. 6/3, 9.

-İ-

İbn-i Sînâ: T. 18/10.
 İsi: G. 99/4, G. 114/4, G. 134/1, M. 4/II-1.

-K-

Kays: G. 3/3, G. 20/5, G. 53/5, G. 64/2, G. 100/5, G. 109/3.
 Kel Abdüllatîf: T. 21/1.
 Key: G. ¾, G. 125/3.
 Keykÿbâd: G. 95/3.

-L-

Lebid: M. 2/VII-4.
 Leylî: G. 20/5, G. 41/2, G. 109/1, G. 121/5, G. 130/4.
 Lokmân: G. 80/2.

-M-

Mânî: G. 53/2.
 Mansÿr: G. 8/3.
 Mecnÿn: G. 14/2, G. 41/2, G. 76/1, G. 85/4, G. 109/1, G. 138/3, M. 1/VIII-4.
 Meryem: M. 4/II-1.
 Mesih: G. 17/4, G. 92/2, G. 104/4.
 Mesihâ: M. 8/I-1.
 Mevlânâ: T. 16/5.
 Mevlânâ Celâleddîn: T. 16/5.
 Muhammed: G. 53/4, M. 1/I-7, M. 3/VII-10.
 Mÿsi: K. 1/20, G. 2/5.
 Muslihüddîn: T. 5/1, G. 2/5.
 Mustafâ: T. 4/3.
 Mustafâ Aga: T. 4/1.

-O-

Oklides: T. 18/16.
 Osmân: T. 10/3.

-Ö-

Ömer: T. 10/3.

-N-

Nâéilî: G. 129/6, T. 17/1, 5.
 Nefèi: M. 8/V-4.
 Nesîmî: G. 112/4.
 Nÿh: G. 136/3.
 Nuêmân: F. G. 2/3.

-R-

RÀëizÀde: T. 14/9.
 RÀëizÀde Vehbi: M. 4/IV-4.
 Rüstem: G. 98/2, T. 18/7, m.
 3/VII-4.

-S-

Sadrüddin: T. 16/3.
 Selimi: T. 10/1.
 Selmân: T. 20/11.
 Sıddık: M. 1/III-4.
 Sikender: G. 6/4, G. 58/3.
 Sultân Mehmed: T. 20/13.
 Süleymân: G. 82/5, M. 4/V-3.

-Ş-

Şakird-i Mÿm İbrâhim Aga: T.
 15/4.
 Şeddâd: T. 18/14, M. 2/VI-3.
 Şehri: M. 6/V-5.
 Şems-i Tebrizi: F. G. 6/5.
 Şirin: T. 6/7.

-T-

Türki-i Şirâzi: Kt. 2.

-Ü-

Ümmi: G. 89/8.

-V-

Vâmık: G. 104/7.
 Vecdi: G. 39/6.

-Y-

Yahyâ: T. 2/1,2,3, T. 14/9, 19,
 R. 12/4.
 Yaëkyb: G. 111/5, M. 4/I-6.
 Yusÿf: G. 50/4, M. 4/VI-8.

-Z-

Zâl: G. 6/7.

B. Yer Adları:**-A-**

Acem: G. 114/5, T. 18/2.
 Arab: G. 114/5.
 Aydın: T. 7/3.

-B-

Bâbil: F.G. 6/2.
 Bisütÿn: G. 76/2, G. 131/4.
 Buhârâ: Kt. 2/4.

-C-

Ceyhÿn: G. 52/1.

-G-

Garb: T. 18/2.

-H-

Hıtâ: G. 9/1, M. 1/V-4.
 Hicâz: G. 112/3.

-I-

Irâk: G. 114/5.

-İ-

İrem: G. G. 114/1, G. 128/1.

-K-

Kaèbe: G. 47/3, G. 112/3, G.
 140/4.
 Kâf: G. 127/4.
 Kamançe: T. 20/13.
 Kandiye: T. 18/9, 33.
 Konya: T. 16/1.

-R-

Rÿm: G. 114/5, F. G. 2/5.

-S-

Semerikand: Kt. 2/4.
 Sitanbul: R. 23/4.

-Ş-

Şâm: M. 4/VII-4.

-T-

Tÿr: K.1/20,31, G. 61/2, G.
 72/7, G. 96/6, G. 132/4, M.
 3/VI-5.

C. Eser Adları:**-K-**

İncil: G. 43/5.
 Kuréân: G. 18/3, G. 43/5, M.
 1/III-9.

ÖZGEÇMİŞ**Kişisel Bilgiler:**

Adı ve Soyadı: Fazilet ÇÖPLÜOĞLU

Doğum Yeri: Denizli / Çal

Doğum Yılı: 27.01.1981
 Medeni Hali: Bekâr

Eğitim Durumu:

Lise: 1994-1998 Denizli-Çivril Kadir Kameroğlu
 Sağlık Meslek Lisesi
 Lisans: 1998-2002 Osmangazi Üniversitesi Fen-
 Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı
 Bölümü
 Yüksek Lisans: 2002-..... Süleyman Demirel Üniversitesi
 Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve
 Edebiyatı Anabilim Dalı

Yabancı Dil ve Düzeyi:

1. İNGİLİZCE 70 (2005- Aralık KPDS) 72,5 (2005-
 Aralık ÜDS)

İş Deneyimi:

2002- Süleyman Demirel Üniversitesi-Sosyal
 Bilimler Enstitüsü-Türk Dili ve Edebiyatı Ana
 Bilim Dalı-Araştırma Görevlisi

Bilimsel Yayınlar ve Çalışmalar:

1. Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırma ve Uygulama
 Merkezi tarafından 14-15 Nisan 2004'te düzenlenen "Türk
 Kültüründe Meyve" konulu sempozyumda sunulan "Nedim
 Divanı'nda Meyveler" başlıklı bildiri.